

komunitator

ČASOPIS FMR-MEDIA • letnik 7. • št. 36 • februar 2007

Idrijski župan pretekel prvi krog

Kako skrbimo za arhivsko gradivo

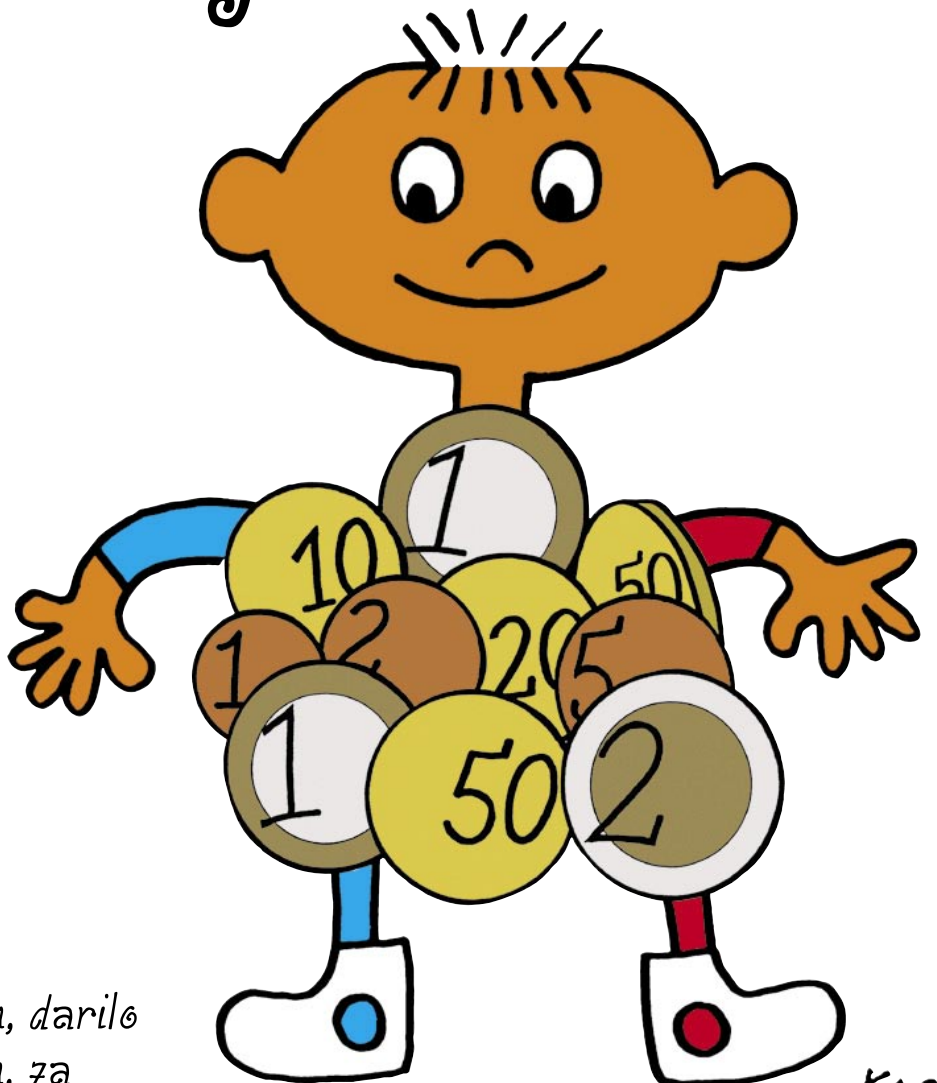
Polstoletni spomin na rudniško cestno železnico

Virus med ribami v ribogojnici na Kanomljici

SITKOVŌ VARČEVANJE

za otroke do 10 let

iz malega raste veliko

25 evrov
privarčujem, darilo
banke dobim, za
privarčevanih 100 evrov
v nagradnem žrebanju za
gorsko kolo sodelujem.

KOS

 Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Področje Nova Gorica
Podružnica Idrija

Če do **15. decembra 2007** skleneš Sitkovo varčevanje, je z malo sreče lahko gorsko kolo tvoje. Pohiti v najbližjo poslovalnico Nove KBM.

www.nkbm.si

vsebina

- 4 lokalna samouprava**
• Idrijski župan Bojan Sever pred sprejetjem proračuna v vseh krajevnih skupnosti
- 8 arhiv**
• Kaj in kje hranimo naše dokumentarno in arhivsko gradivo
- 10 obletnica**
• Pred pol stoletja je skozi Idrijo oddrdral zadnji vlak rude
- 14 kultura**
• KUD Avgust, nova zvezda na obzorju
- 19 gospodarstvo**
• Sinabit, novo Kolektorjevo podjetje za avtomatizacijo in informatizacijo
- 35 iz naših krajev**
• Virus v ribogojnici idrijske RD na Kanomljici
- 36 filatelija**
• Idrijski rojak Vasja Pirc, šahovski velemojster, na poštni znamki
- 40 glasba**
• »Zablujenci« skoraj na Finskem
- 47 saj bi bilo lahko tudi res**
• Divje jezero ima stražarja

Nakupovalni šport v Idriji

Trgovci se vedno znajdejo.

“Kot vidite, pri nas zaradi evra nismo niti ene cene dvignili!”

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavna in odgovorna urednica: Polona Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515, 051 689 204

Sodelavci: Marija Bavdaž, Marija Benčina, Jelena Burnik, Miha Fatur, Mirjam Gnezda, Mira Hodnik, Niko Jereb, Ivica Kavčič, Janez Kavčič, Kristina Kogej, Silvo Kovač, Sylvie Olivesi, Peter Poljanec, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Ana Wahl

Fotografije: Jože Benčina, Blaž Carli, Miha Fatur, Mirjam Gnezda, Iztok Hvala, Niko Jereb, Janko Klemenčič, Kristina Kogej, Drago Kuralt, arhiv Antonije Lukan, arhiv Marka Matuca, MKČ Idrija, Fototeka Mestnega muzeja Idrija, arhiv Sylvie Olivesi, Peter Poljanec, Danilo Sedej, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Domen Uršič, Robert Zabukovec, Anton Zelenc

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Vlada Eržen

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 7200 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si

Naslovnica: Ta terjast

Foto: Filip Šemrl

Župan pretekel prvi krog

Namero, da bo v čim večji meri izpolnil predvolilne obljube, je idrijski župan Bojan Sever kmalu po nastopu mandata pričel uresničevati tudi z udeležbo na sejah svetov vseh krajevnih skupnosti v občini. Volivcem je namreč zagotavljal, da se bo v vsaki krajevni skupnosti letno udeležil vsaj štirih sej njihovih svetov, prav gotovo pa bo to storil v postopku sprejemanja občinskega proračuna. In ker je prav proračun tisti občinski dokument, ki je najtežje čakal, da bodo volitve mimo in bo postopek za njegov sprejem stekel, je moral župan kar takoj po nastopu svoje funkcije preteči prvi krog po celotnem območju idrijske občine. Še dobro, da kot športnik vestno skrbi za ohranjanje kondicije!

Da bi krajan lahko dobili čim bolj izčrpne informacije ter da bi bile njihove potrebe in želje zagotovo zabeležene in upoštevane, če se malce pošalimo, pa tudi zato, da ga v večernih urah ne bi bilo strah samega hoditi po ovinkastih in skozi gozdčike v hribe speljanih poteh, mu je skoraj vedno družbo delal še kak birokrat občinske uprave.

In res smo bili prav v vseh krajevnih skupnostih. Še vreme je župana resno vzelo, saj nam je bilo naklonjeno, tako da so bile poti kopne in varne. Sicer pa so očitno tisti, ki so tam zgoraj za vreme odgovorni, slišali in upoštevali izjavo črnovrškega krajana, ki je na županovem predvolilnem zborovanju dejal, da če bo Sever izvoljen za župana, tudi plužili ne bodo več. Nekako se ta napoved letošnje zimo uresničuje, saj pluženje skorajda ni potrebno. Kljub temu da smo se kar nekaj večerov morali odreči domačemu udobju copat in trenirk, moramo pošteno priznati, da ga nismo preveč pogrešali. Prav domače smo se počutili tudi povsod tam, kjer smo bili, še posebno v Masorah na domačiji Kavčičevih, kjer je prijazna in zgovorna gospodinja Mojca, ki je tudi članica sveta krajevnih skupnosti, prav preveč zavzeta vzela vlogo gostiteljice. Najpomembnejše pa je spoznanje, da je županova ideja o stalnem neposrednem kontaktu s krajevnimi skupnostmi ena najboljših poti začutiti utrip kraja in življenja v njem ter obenem možnost sprotne izmenjave informacij, želja in idej, pa tudi najučinkovitejši način za snovanje načrtov in odkrivanje možnosti za njihovo realizacijo.

Župan je povsod predstavil svojo vizijo razvoja občine v prihodnjem mandatnem obdobju, člani svetov krajevnih skupnosti pa so mu natrosili toliko potreb in želja, da jih v letošnje proračunsko malho z vsemi čarovnijami ne bomo uspeli pospraviti. **V letošnjem in naslednjih proračunih pa naj bi zagotovo našli svoje mesto tisti projekti, katerih realizacijo je župan obljubil s trdno namero, da obljubljeni izpolni. Kot sam pravi, tistega, česar se zaveda, da ni možno uresničiti, ne namerava niti obljubiti.**

Marsikje se radi pohvalijo, da nemogoče naredijo takoj, na čudeže pa je treba malce počakati, in tudi v tem primeru bo tako. Čeprav se je sprva zdelo nemogoče, da bodo letošnja proračunska sredstva pokrila večino najnujnejših potreb, se bo to v veliki meri le uresničilo. K temu bo pripomogel tudi priliv dodatnih 750.000 evrov (180 mio sit), ki jih je Občina Idrija

letos dobila zaradi spremenjenega Zakona o financiranju občin, ki je doživel spremembe tudi zaradi boja občinske uprave in bivšega župana Damjana Krapša z državnimi mlini. Kot vedno so mleti počasi, a vendarle zmleli malce boljše, predvsem pa količinsko obilnejšo evrsko moko.

V čim večji meri smo torej evidentirane potrebe krajevnih skupnosti skušali zajeti v letošnjem proračunu. Po njihovi vključitvi je dobil občinski proračun pravo afro-look frizuro, saj so prekoračitve štrlele tako rekoč na vseh postavkah – še posebej bujno je proračunska frizura delovala na investicijah. Nujno se je bilo opredeliti za prioritete, s posebno pozornostjo na umestitvi tistih investicij, katerih izvedba je v letošnjem letu tudi realna. Na čudeže je treba malo počakati, smo zgoraj zapisali in tako bodo nekatere zadeve morale počakati celine iz proračunske malhe prihodnjega leta, ko nam bo, zaradi postopnega uvajanja sprememb Zakona o financiranju občin, država namenila še nekaj več izbranih dodatnih sredstev, če se ljubljanski župan Zoran Janković ne bo preveč uspešno boril na Ustavnem sodišču. Dogovorjeno je bilo, da se bodo predsedniki krajevnih skupnosti ponovno sestali z županom, ko bo delovni osnutek proračuna pripravljen, in tako je tudi bilo. Tokrat so gore prišle k Mohamedu in v sejni sobi občine jim je bilo predstavljeno, kaj bi se iz letošnjega proračuna lahko financiralo in kaj bo uvrščeno v načrt razvojnih programov za naslednje in prihodnja leta. Predsedniki niso oporekali temeljnemu izhodiščem, na katerih je proračun zastavljen. Za letošnje leto naj se zagotovijo sredstva za nadaljevanje in dokončanje že začelih investicij ter v proračun vključijo tiste, kjer lahko pričakujemo evropska sredstva in sredstva regionalnih spodbud. Da bi do teh sredstev v prihodnjih letih lahko prišli, bo treba kar nekaj denarja nameniti tudi za pripravo projektne dokumentacije, brez katere je mati Evropa gluha in slepa za prošnje k njej vpjiočih.

Prednost pri vključitvi v letošnji proračun bodo imele tudi vse tiste asfaltacije javnih poti, kjer so občani pripravljeni participirati z vložkom ene tretjine sredstev. Glede na izredno velik interes,

Sredstva letošnjega proračuna bodo namenjena tudi nadaljevanju del na mrliški vežici na Gorah *jb*

ki so ga za tako sodelovanje izkazali občani, se bo teh asfaltacij nabralo kar zajetna dolžina.

Vse krajevne skupnosti se v proračunu vidijo, nekatere bolj, druge malo manj, upoštevaje pač prej navedena izhodišča in omejenost občinskih financ. Poleg asfaltacij s soudeležbo občanov, ki so ob vodovodu in kanalizaciji največkrat predmet debate in ki se bodo izvajale v vseh krajevnih skupnostih, se bo na celotnem območju občine še kaj dogajalo.

Zaenkrat kaže, da bodo v **Črnem Vrhu** nadaljevali z izgradnjo vodovoda Idrijski Log-Zadlog, zgradili prizidek za devetletko pri osnovni šoli, asfaltirali pot za domom upokoencev, če bo dom sovlagatelj, poskrbeli za javno razsvetlavo ter projekt za ureditev vaškega trga, nadaljevalo pa se bo še z aktivnostmi in projekti za izgradnjo kanalizacije in čistilne naprave.

V **Dolah** naj bi nadaljevali dela na mrliški vežici in obnovili odseke na lokalnih cestah Idrija-Rebro-Godovič ter Zala-Rebro-Ledinsko Razpotje.

Za **Godovič** je planirana izgradnja vodovoda v industrijski coni ter priprava projektov za ureditev križišča, vodovoda Log ter sanacijo vhoda mrliške vežice.

V **Kanomlji** bo glavna investicija prekritje strehe stavbe osnovne šole, več sredstev kot v preteklih letih pa bo dobila tudi za asfaltacije.

V krajevni skupnosti **Krnice-Masore** bodo letos raziskovali, v načrtu imajo namreč hidrogeološko raziskavo za lokacijo vrtine za vodovod Krnice.

Ledine se bodo potrudile za dokončanje ureditve vaškega trga. Obnova pokopališkega zidu, ki je sicer nujna, bo morala še eno leto počakati, zato pa bo še letos prišlo na vrsto prekritje strehe podružnične osnovne šole v Ledinah. Nadaljevalo se bo tudi z obnovo in modernizacijo lokalne ceste Sovodenj-Mrzli Vrh-Ledinsko Razpotje.

Največja krajevna skupnost **Mesto Idrija** bo dobila sredstva za ureditev kripte na mestnem trgu, semaforizacijo glavnega križišča, čistilno napravo in vodovod v Mokraški vasi, pa še za projekte za most na Lajštu in razširitev pokopališča. Pričela se bo tudi izgradnja novega vrtca, kateremu je glavna botrica nihče drug kot mati Evropa, ki je skozi Norveški sklad prispevala večino potrebnega denarja. Z manjšima, a za izvedbo projekta nujno potrebnima mošnjčkoma, bosta do krstnega slavlja otvoritve novega objekta pripomogli še država in občina.

Denar, namenjen pripravi projektov za kolesarsko povezavo s peš potjo med Idrijo in Sp. Idrijo ter za vodovod Idrijska Bela-Idrija-Sp. Idrija, ki se bo deloma financiral letos, deloma pa prihodnje leto, bo zadovoljil tako krajevno skupnost Mesto Idrija kot tudi Spodnjo Idrijo. Ob mestnem avtobusu, katerega tretjino stroškov tudi krije občinski proračun, so te povezave nadaljevanje uresničevanja ideje o somestju.

V **Spodnji Idriji** nameravajo letos izpeljati obsežen projekt celovite ureditve infrastrukture na Apurnu in dokončno urediti

Apurnu se letos obeta celovita infrastrukturna ureditev

povezavo kanalizacije Rotomatike na kanalizacijo Sp. Idrija. Projektno se bo zastavila ureditev vaškega jedra, prevetrilo pa se bo tudi projekte in pridobilo vsa potrebna soglasja za most pri Škadretu, ki naj bi bil končan spomladi prihodnje leto.

Na **Vojskem** bo prioriteta vodovod in ureditev pokopališča, javna razsvetljava v centru vasi, nakup zemljišča za gasilni dom in priprava projektov za njegovo izgradnjo.

V **Zavratcu** bodo letos predvsem projektirali. Ker se je zapletlo s pridobivanjem zemljišča za ureditev vaškega jedra, bo potrebno projekte zanj prilagoditi novim prostorskim možnostim, iskale pa se bodo tudi najustreznejše rešitve za ureditev igrišča ter sanacijo in primerno obnovo italijanskega rezervoarja.

Vsi navedeni projekti naj bi se v letu 2007 izvajali, če pa se bo zaradi zaprtja proračuna vendarle potrebno kateremu odredi oziroma zmanjšati njegov obseg, se bo to storilo po predhodnem posvetu s predsedniki krajevnih skupnosti, ki jih župan ocenjuje kot ključne sogovornike pri delitvi proračunskih sredstev. Morda pa se bo na podlagi zbranih pripomb krajevnih skupnosti v prvi obravnavi celo našla možnost za uresničitev še kakšne nujne zadeve, kot je npr. obnova strehe in fasade na stari osnovni šoli v Sp. Idriji ter ureditev območja od križišča do Koreje in območja Pustote.

Poleg prej naštetih investicij, za katere je potrebno razvezati proračunsko malho, pa se bo letos in prihodnje leto na celotnem območju občine vzpostavljalo tudi sodobne telekomunikacijske povezave, brez katerih pač moderna družba ne more uspešno funkcionirati. Nekatera območja so že pokrita, za ostala pa je obljubljen, da bodo najkasneje do konca prihodnjega leta.

Izpolnitev te obljube ni v moči župana in občinske uprave, k njeni uresnitvi lahko pripomoremo le s stalnim opozarjanjem na problem in prošnjami za čimprejšnje rešitev. To ne velja le za telekomunikacije, še mnogo je problemov, ki so rešljivi le s pomočjo državnih institucij in njihove dojemljivosti za naše težave. Tako bo po zaključku prve turnee po krajevnih skupnostih župan, ki mu odločnosti, korajže in energije nikakor ne manjka, moral na popotovanje od Idrije do Ljubljane pa nazaj in ga tako kot obiske po krajevnih skupnostih gotovo večkrat ponoviti, da bo ob koncu mandata v naše skupno zadovoljstvo odstotek uresničenih načrtov čim večji. ←

Marija Benčina

Javni arhivi in arhivsko gradivo iz naših krajev

Arhivi so ustanove, ki se ukvarjajo z zbiranjem, urejanjem, hranjenjem in posredovanjem arhivskega gradiva v znanstvenoraziskovalne in upravnopravne namene.

V Sloveniji je arhivska mreža urejena. Sestavljajo jo en državni arhiv in šest regionalnih arhivov.

Državni arhiv je Arhiv Republike Slovenije, ki je edini pristojen za določitev in pridobivanje ter hranjenje arhivskega gradiva, ki nastaja na nivoju države, kot so parlament, vlada, ministrstva, vladne službe, agencije (le na republiški ravni – za izpostave so pristojni regionalni arhivi), republiški pravosodni organi, državna podjetja ...

Regionalni arhivi, ki se imenujejo ali pokrajinski ali zgodovinski, so pristojni za gradivo javnopравnih oseb, ki delujejo na vseh nivojih, ki so nižji od državnega. Hkrati pa je njihova pristojnost opredeljena na javnopravne osebe, ki delujejo na njihovem območju.

Za področje Idrijske in Cerkljanske občine je pristojen Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Idriji. Svoj sedež imamo na Prelovčevi ulici 2 v Idriji (stara osnovna šola) v drugem nadstropju.

Začetki delovanja arhiva v Idriji segajo že v 50. leta 20. stoletja, ko je bil v Idriji ustanovljen Mestni muzej. V pravilih Mestnega muzeja se omenja kot posebna naloga prevzemanje in urejanje arhivskega materiala, dokler ne bo ustanovljen poseben arhivski zavod. Prvi ravnatelj **Srečko Logar** je zaznal pomen arhivskega gradiva, zato je za nasvete in pomoč zaprosil Državni arhiv LR Slovenije v Ljubljani. Kljub prostorski stiski je muzej v tem času poskrbel za osnovno varstvo arhivskega gradiva. Leta 1957 so v muzeju prevzeli še obsežen fond Rudnika živega srebra Idrija, katerega upravičeno štejemo med najpomembnejše in najstarejše gospodarske fonde v Sloveniji. **Dr. Marija Verbič** iz Državnega arhiva LR Slovenije je bila prva, ki je začela z urejanjem tega fonda. Prav ona ima pomembno vlogo pri reševanju arhivske službe v Idriji. Leta 1962 je predstavnikom muzeja in občine prikazala pomembnost idrijskega arhiva, predvsem arhiva Rudnika živega srebra, za slovensko zgodovino. Sklenjeno je bilo, da rudniški arhiv ostane v Idriji in leta 1963 so v muzeju zaposlili delavca, ki je skrbel izključno samo za arhivsko gradivo. Prvi arhivar je postal **Ludvik Kovačič**, njegovo delo pa je strokovno nadzoroval Državni arhiv LRS. Poleg urejanja in popisovanja je Kovačič prevzemal arhivsko gradivo tudi po terenu. Z novimi prevzemi arhivskega gradiva se je pojavila prostorska stiska. Muzej je adaptiral nekaj prostorov v pritličju gradu in s tem poskušal rešiti perečo problematiko. Leta 1969 je službo arhivarja s polnim delovnim časom prevzela **Marjeta Pelhan**, ki se je strokovno izpopolnjevala v Mestnem arhivu Ljubljana. Da bi rešili problem idrijske arhivske službe, je bila podpisana pogodba med Skupščino občine Idrija in Mestnim arhivom Ljubljana, ki je določala, da je Mestni arhiv začel opravljati službo varstva arhivskega gradiva na območju občine Idrija v vsem obsegu, kot ga je določal Zakon o arhivskem gradivu in o arhivih (Ur. list. SRS, št. 4-24/66). Mestni arhiv se je obvezal, da bo vzdrževal v Idriji svojo delovno enoto in zaposlil dotedanjo arhivarko. Občina Idrija pa je zagotovila primerne prostore za delovanje enote. V pogodbi je bilo zapisano tudi, da bo enota prevzemala vse arhivsko gradivo javnopravnih oseb, ki so bile razglašene za ustvarjalce arhivskega gradiva na področju Idrije in Cerkna.

Leta 1972 je Marjeta Pelhan zamenjal **Andrej Černilogar**. S pomočjo sodelavcev iz Ljubljane je prevzel velik del arhivskega gradiva po terenu. Do konca leta 1989 je bilo v arhiv prevzetih 199 arhivskih fondov. Po njegovi upokojitvi leta 1989 sva bila sprejeta dva strokovna delavca – arhivista, in sicer **Janez Pirc** in **Mira Hodnik**.

Zaradi vedno večjih količin prevzetega gradiva se je prostorska stiska na gradu še povečala. Poleg tega se je v 90. letih povečal interes strank za raziskovalno delo v arhivu in prav tako se je močno povečalo število strank zaradi upravnopravnih zadev. Zgodovinski arhiv je zaradi tega pospešeno razmišljal o pridobitvi novih arhivskih prostorov. Idrijska občina se je izkazala pri reševanju problematike in nam ponudila pet večjih prostorov v stari osnovni šoli, kjer smo še danes. Arhiv je tako pridobil prostore za arhivska skladišča in pisarno v skupni površini 230 kvadratnih metrov. Prostori v glavnem ustrezajo osnovnim pogojem varstva arhivskega gradiva. Vendar upamo, da se bosta idrijska in cerkljanska občina še naprej zavedali pomena arhivskega gradiva in imeli še naprej posluš za našo problematiko. Trenutno imamo na voljo dovolj skladiščnih prostorov, a kljub vsemu bomo morali razmisliti o povečanju le-teh, ker nameravamo prevzeti nekaj večjih fondov, ki so še na terenu.

Kaj hranimo v našem arhivu?

Trenutno hranimo 233 arhivskih fondov s področja uprave, sodstva, gospodarstva, zaposlovanja, šolstva, kulture, političnih in strokovno-sindikalnih organizacij, društev ter osebnih fondov idrijskih posameznikov, ki so nam zaupali svoje gradivo v varstvo.

Več o teh fondih si lahko ogledate na spletni strani našega arhiva www.zal-lj.si. Prav gotovo bo lahko marsikdo našel nekaj zase, kar ga zanima ali potrebuje in ni vedel, kje bi želene podatke lahko dobil.

Leta 2006, meseca aprila, je začel veljati nov arhivski zakon, Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, ki je na področju našega delovanja prinesel veliko novosti. Zakon poleg ostalega opredeljuje osnovne pojme, med drugim tudi, kaj je dokumentarno ter kaj je javno in zasebno arhivsko gradivo, ki ga razglašča za kulturni spomenik. Javno dokumentarno arhivsko gradivo je last Republike Slovenije, razen arhivskega gradiva, za katero so pristojni arhivi samoupravnih lokalnih skupnosti in ki je last samoupravne lokalne skupnosti.

Javno dokumentarno in arhivsko gradivo nastaja pri javnopravnih osebah, npr. pri upravnih organih, organih v sestavi upravnih organov, javnih zavodih (vrtci, šole, univerze, zdravstvene, socialne, kulturne, športne in njim podobne ustanove), skladih, pravosodnih organih, notarjih in drugih pravnih osebah, ki izvajajo javna pooblastila oziroma opravljajo javno službo, ter pri državnih gospodarskih organizacijah.

Vlada je na podlagi Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Ur. l. RS št. 30-1229/2006) sprejela Uredbo o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Ur. l. RS št. 86-3721/2006). Uredba predstavlja izvedbeni predpis. Novost je tudi ta, da uredba prinaša obširno

poglavje o digitalizaciji dokumentarnega in arhivskega gradiva. Zlasti je pomembno poglavje o t. i. notranjih pravilih, s katerimi bodo javnopravne in druge pravne in fizične osebe dokazovale usklajenost postopkov digitalizacije dokumentarnega gradiva z zakonom in podzakonskimi predpisi, ter t. i. enotne tehnološke zahteve, ki so začele veljati 1. januarja 2007. Javnopravne osebe, ki bodo digitalizirale svoje arhivsko gradivo, bodo obvezno morale svoja notranja pravila posredovati v potrditev Arhivu republike Slovenije, ki ima po zakonu edini v Sloveniji značaj državnega arhiva. Vsem ostalim pravnim in fizičnim osebam, ki bodo digitalizirale svoje ali drugo dokumentarno gradivo, pa notranjih pravil ne bo potrebno pošiljati v potrditev Arhivu Republike Slovenije, čeprav je to tudi zanje zelo priporočljivo.

Javna arhivska služba je s tem zakonom izgubila nekatere pristojnosti, kar pomeni, da se je število ustvarjalcev javnega arhivskega gradiva zmanjšalo. Še bolj natančno, nekateri ustvarjalci, ki so bili po prejšnji zakonodaji dolžni oddajati arhivsko gradivo po določenem obdobju (30 let od nastanka gradiva) v pristojni arhiv, so postali zasebni ustvarjalci arhivskega gradiva in lahko po novi zakonodaji zdaj ustanovijo lasten arhiv. Če povem preprosto, v praksi izgleda takole. Že z Zakonom o privatizaciji podjetij, ki je stopil v veljavo 1. 1. 1991, je v naši stroki prišlo do sprememb. Podjetja so dobila možnost, da lahko po končanem postopku lastninjenja ustanovijo lasten arhiv. Na tem mestu bi rada poudarila, da pa morajo podjetja, ki so bila do uveljavitve njihovega področnega zakona razglašena za ustvarjalce javnega arhivskega gradiva, obvezno oddati arhivsko gradivo pristojnemu arhivu. To pomeni, če je bilo podjetje olastninjeno, recimo, leta 1995, morajo do tega leta oddati arhivsko gradivo pristojnemu arhivu. Podobno je z arhivskim gradivom društev in političnih strank. Po naši novi zakonodaji niso več dolžni oddajati arhivskega gradiva v javni arhiv, ki deluje na njihovem področju. A vendar ga morajo oddati javnemu arhivu do sprejetja njihove področne zakonodaje.

Naša zakonodaja pa kljub temu ureja način evidentiranja in izvoza dokumentarnega gradiva v zasebni lasti, za katero se domneva, da ima lastnosti arhivskega gradiva. Javni arhivi evidentirajo dokumentarno gradivo, za katero se domneva, da ima lastnosti arhivskega gradiva pri fizičnih in pravnih osebah v zvezi z izvajanjem dejavnosti na gospodarskem in negospodarskem področju ter pri fizičnih osebah v zvezi z njihovim osebnim delovanjem, ki ima javen pomen, in drugim delovanjem, ki se nanaša na umetniško, znanstveno, poklicno ali katero drugo ustvarjalnost, ter osebno dokumentacijo.

Naj na kratko povzamem prejšnje besedilo o varovanju zasebnega arhivskega gradiva. Res je, da je zasebno arhivsko gradivo last fizičnih ali pravnih oseb zasebnega prava, vendar to še ne pomeni, da lahko z lastnim arhivom počnejo, kar hočejo. Pristojni arhivi imajo pravico evidentirati dokumentarno gradivo v zasebni lasti, za katerega se domneva, da ima lastnosti arhivskega gradiva (44. člen ZVDAGA 30/06), in o tem tudi voditi ustrezne evidence.

V zakonu so opisane tudi dolžnosti lastnikov zasebnega arhivskega gradiva. Gradivo morajo hraniti trajno, strokovno neoporečno in celovito. Upoštevati morajo strokovne nasvete pristojnega arhiva glede varovanja, vzdrževanja, odbiranja in urejanja ter konzerviranja oziroma restavriranja gradiva. Prav tako morajo pristojnemu arhivu dati podatke o gradivu in mu omogočiti vpogled v arhivsko gradivo na kraju samem ter določiti pogoje uporabe zasebnega arhivskega gradiva.

Če pa se zasebnik odloči predati svoje arhivsko gradivo v javni pristojni arhiv v hrambo, ostane še vedno v zasebni lasti in se obravnava v skladu z določbami pisne pogodbe o hrambi. Arhivski zakon (ZVDAGA 30/06) prav tako določa, da moramo v primeru ogroženosti zasebnega arhivskega gradiva (uničenje ali poškodbe) obvestiti pristojni arhiv. Država namreč zagotavlja v državnem proračunu sredstva za pospeševanje varstva zasebnega gradiva.

Ne glede na prej povedano, pa bi rada poudarila sledeče. Vsi ustvarjalci tako javnega kot zasebnega arhivskega gradiva se morajo zavedati, da so urejeni in varovani arhivi zelo pomembni. Po vsej verjetnosti ni človeka ali pravne osebe, ki se v svojem življenju ali delovanju še ni srečala s potrebo po kakršnem koli arhivskem gradivu bodisi zaradi upravnopravnih zadev bodisi zaradi raziskovanja svoje preteklosti. Pri delu v arhivu se namreč srečujemo z različnimi primeri. Kar nekaj ljudi ni moglo uveljavljati svojih pravic v nekem upravnopravnem postopku, ker v našem arhivu niso dobili ustrezne listine, ki bi jim sicer to omogočala. Pa ne zato, ker bi jo mi valorizirali, ampak preprosto zato, ker je v arhiv nismo niti prevzeli. To pomeni, da že ustvarjalec ni poskrbel za zadostno varovanje oziroma ohranitev določene listine. V javne arhive pa prevzamemo le arhivsko gradivo, ki nam ga je izročil ustvarjalec. Le-ta pa jamči za popolnost in urejenost arhivskega gradiva pred prevzemom.

Mira Hodnik, arhivska svetovalka: »Torej, le ozaveščanje o pomenu arhivskega gradiva in o arhivih bo prineslo zadovoljstvo tako ustvarjalcem arhivskega gradiva kot tudi arhivom in seveda ne nazadnje uporabnikom, zaradi katerih konec koncev tudi hranimo arhivsko gradivo. Uporabniki pa smo seveda mi vsi« fš

Arhivsko gradivo je po zakonu kulturni spomenik, zato mora biti njegovemu varovanju že pri javnopravni in fizični osebi namenjena posebna skrb, ki se po prevzemu v pristojni državni arhiv prenese na arhivsko ustanovo in državo. Je primarni (osnovni) vir za proučevanje zgodovine, ker zaradi svojega nastanka pri uradnem poslovanju subjektov najbolj verno odraža stanje, v katerem se je poslovanje odvijalo. Hkrati pa arhivsko gradivo predstavlja zelo pomemben del za dokazovanje človekove osebne in nacionalne identitete. Zaradi povedanega je potrebno arhivsko gradivo hraniti trajno in v primernih pogojih.

Za urejene arhive pri ustvarjalcih je zelo pomembno sodelovanje med ustvarjalci arhivskega gradiva in strokovnimi delavci – arhivisti v pristojnih arhivih. Pristojni arhivi vsako leto organiziramo več strokovnih izobraževanj za delavce, ki delajo

z dokumentarnim in arhivskim gradivom. Po novi zakonodaji je tovrstno izobraževanje celo obvezno. Javnopravne osebe morajo namreč določiti osebo, ki bo odgovorna za izvajanje obveznosti varovanja dokumentarnega in arhivskega gradiva in vsem tem delavcem mora tudi omogočiti izobraževanje.

Prezem arhivskega gradiva podjetja Kolektor je dober zgled sodelovanja med ustvarjalci in arhivi. Gospod Silvo Kovač je dosledno upošteval naša navodila o ureditvi arhivskega gradiva za prezem in nato skrbno zastavil tudi bodoči zasebni arhiv podjetja Kolektor. Prav tako moram omeniti podjetje Eta Cerklje, ki je zelo dobro poskrbelo za varovanje svojega dokumentarnega in arhivskega gradiva. Upamo, da bodo kmalu stekli tudi pogovori o prevzemu. Žal pa je še nekaj idrijskih podjetij, ki trenutno ne kažejo veliko zanimanja za urejanje svoje dokumentacije. Slednjim svetujemo, da čim prej poskrbijo za ureditev in nato tudi izročitev njihovega arhivskega gradiva v pristojni arhiv. ◀

Mira Hodnik

Zgledno urejen Kolektorjev arhiv

Na novoletnem srečanju upokojencev Kolektorja konec leta 2004 sem sprejel predlog vodstva družbe, da bi urejal arhivsko gradivo in nov prostor za arhiv v nadzidku upravne zgradbe. Moje več kot 40-letno delo in predanost kolektivu Kolektorja sta mi narekovala, da sprejemem to zahtevno delo kot nov izziv. (Predstavnika Zgodovinskega arhiva Ljubljana – Enoti v Idriji **Janez Pirc** in **Mira Hodnik**) ter **Ivan Albreht**, ki koordinira delo v koncernovem arhivu, smo si v začetku januarja 2005 ogledali prostor arhiva v zgradbi C in predvideni prostor za arhiv v upravni zgradbi.

V obstoječem arhivu je bilo zadnje strokovno delo opravljeno pred 10 leti, ko je to delo opravljal **Dimitrij Bevk**. Pred njim se je v 80. letih z arhivskim delom ukvarjal **Jože Gregorčič**, upokojeni vodja računovodstva in eden od pionirjev Kolektorja. Prostor arhiva je bil v celoti založen z različnim gradivom, ki so ga posamezni uporabniki tja odlagali ali pa ga odnašali za službeno uporabo.

Novi prostor za arhiv v upravni zgradbi je bil primerne velikosti, vendar še brez ustreznega arhivskega inventarja – regalov. Še pred dokončno ureditvijo je prostor doživel spremembo, razmejitev prostora za sestanke in videokonference. Tako se je selitev obstoječega arhivskega gradiva iz zgradbe C v upravno zgradbo začela sredi leta 2005.

V tem času smo pričeli strokovno obdelavo gradiva od ustanovitve Tovarne kolektorjev Idrija leta 1962 do leta 1991, ko se je Kolektor d.o.o. pričel preoblikovati – lastniti. Prav tako smo oblikovali predlog nabave 10 kovinskih arhivskih regalov, 250 arhivskih škafel in drugega inventarja ter pričeli s selitvijo regalov in gradiva v nove prostore. Prenesene so bile težke protipožarne omare za arhiv osebnih dohodkov in še uporabni arhivski regali s policami. Vse to je bilo preneseno ročno, saj ta del upravne zgradbe nima dvigala.

Po skoraj letu dni je bilo pripravljeno in pregledano gradivo, ki je bilo računalniško zabeleženo na 31 straneh, oziroma je obsegalo 113 škafel, 12 tekočih metrov in je bilo 10. maja 2006 na podlagi »Zapisnika o izročitvi in prevzemu javnega arhivskega gradiva« izročeno Zgodovinskemu arhivu Ljubljana – Enoti v Idriji.

Tako je bil opravljen prvi pomemben korak pri urejanju arhivskega gradiva, ki se je nadaljevalo z urejanjem arhivskega

ODPRTO:
od 12^h - 22^h
nedelje, prazniki od 12^h - 20^h
ponedeljek, torek - zaprto

- * IDRIJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

Sprejemamo tudi večje skupine
in zaključene družbe

Žirovska 4
Spodnja Idrija
Tel.: 05/37-76-316

gradiva s področja gradnje proizvodnih in upravnih prostorov ter ostalih objektov (od S 1 do S 20) od ustanovitve Kolektorja do leta 2000, ki obsega 120 arhivskih škafel in je večkrat na voljo arhitektom in drugim porabnikom.

Tudi za ostalo arhivsko gradivo s področja osebnih dohodkov, finančno – računovodskega sektorja, personale in kadrov, komercialne, pravne službe in drugo poteka popis in vnos v računalniške evidence, kar obiskovalcem arhiva pomaga pri iskanju, uporabi in izposoji arhivskega gradiva.

V tem času je bilo tudi urejeno odpiranje vrat arhiva s kartico in montaža dodatne razsvetljave med regali arhiva.

Z Ivanom Albrehtom, ki koordinira moje delo v arhivu, sva tudi dogovorjena, da se v nadaljnje aktivnosti pri urejanju arhivskega gradiva čim prej vključi oseba, ki naj bi v bodoče skrbela za kontinuirano urejanje arhivskega gradiva, prav tako tudi tehničnega področja (dokumentacije, načrtov, izdelkov itd.) Družba Kolektor in njeni zaposleni si s svojim uspešnim gospodarskim razvojem, poslovnimi rezultati in mestom, ki ga ima v svetu, morajo prizadevati za urejen in pregleden arhiv! ◀

Silvo Kovač

Silvo Kovač med listanjem po Kolektorjevem arhivu fš

NALOŽBENO ZAVAROVANJE Z JAMSTVOM GLAVNICE
B.I.K.

Enkratno vplačilo
 samo do
31. 3. 2007

EMISIJA JE OMEJENA

Avtor skulpture: Andrej Ajlič, BIK, 1990, bron

POVEČAJTE SVOJ KAPITAL
 Z VLAGANJEM V HITRO RASTOČE TRGE
 BALKANA, INDIJE IN KITAJSKE

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

MODRA ŠTEVILKA
 080 555 555

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d.

Predstavništvo Idrija
 Zastopstvo Spodnja Idrija,
 Zastopstvo Cerčno
 Zastopstvo Godovič

Lapajnetova 43,
 Na vasi 31
 Trg P. brigad 4
 Godovič 7

tel: 05 372 76 00
 tel: 05 372 10 90
 tel: 05 372 32 56
 tel: 05 374 74 60

Polstoletni spomin na rudniško cestno železnico

Zaslужni idrijski zgodovinar in ekonomist Ivan Mohorič (1888–1980) je leta 1960 v svoji knjigi Rudnik živega srebra v Idriji na strani 423 zapisal: »Zadnji dan januarja 1957 je oddrdral zadnji vlak rude iz stare prebiralnice v topilnico in okorni leseni vagoni ter majave lokomotive, ki so dajali cestnemu prometu posebno značilno podobo, so za vedno izginili z idrijskih ulic. Ta dan so se tudi za vedno ustavile primitivne stare naprave v bašeriji. Naslednjega dne, prvega februarja, je ruda stekla tiho in skoraj neopaženo po novi 1.100 m dolgi žičnici do novih klasirnih naprav.«

Omenjena radikalna preusmeritev zunanjega transporta rude je bila posledica in bistveni sestavni del velikopotezne preobrazbe, ki jo je idrijski rudnik doživljal v petdesetih letih prejšnjega stoletja.

V sklopu temeljitih posodobitev rudniških obratov so že leta 1953 pri jašku Delo (Kajzer) namestili tedanji najmodernejši električni izvozni stroj z zmogljivostjo 350 ton rude na izmeno (šiht). Z montažo navedenega stroja, ki ga je izdelala ameriška tovarna Nordberg, je bila omogočena usmeritev izvoza vse jamske izkopenine skozi jašek Delo. Leta 1954 so pri moderniziranem jašku začeli graditi bunker in pogonsko postajo za žičnico ter postavili temelje za podporne nosilne vrvi. Študije, izdelane pred letom 1955, so predvidevale znatno povečanje zmogljivosti topilniških naprav, ki naj bi namesto 150.000 ton predelale kar 185.000 ton rude letno. Poleg izboljšanja starih (špirekovih) in predvidenih novih (rotacijskih) peči je bilo treba urediti ustrezno sodobno separacijo na pobočju nad žgalnico. Leta 1955 so bila glavna dela namenjena mehanizaciji in modernizaciji zunanjega transporta od jaška Delo do nove separacije, pri čemer je bilo potrebno žičnico podpreti in delno preusmeriti v vmesno kotno postajo. Do konca leta 1955 je bila separacija opremljena s proizvodi strojne tovarne v Trbovljah, dograjena pa je bila tudi nakladalna postaja žičnice. Leta 1956 so montirali nosilne in vlečne vrvi, tako da je bila nova žičnica že v jesenskih mesecih uradno preizkušena in dokončno usposobljena. Prevoz rude po 1.100 metrov dolgih jeklenicah od jaška Delo do nove separacije, ki se je pričel 1. februarja 1957, je bil hitrejši, izdatnejši in ekološko čistejši od dotedanega prevoza s cestno železnico. Žičnica je imela kapaciteto od 40 do 50 ton prepeljane rude na uro ali okrog 350 ton rude v osemurni delovni izmeni (šihitu). Z modernizacijo transporta in separiranja rude so bili ustvarjeni pogoji za zadnjo celovito posodobitev idrijske živosrebrne metalurgije. Spomladi 1960 so se v topilnici pričela gradbena in montažna dela na kompleksu rotacijskih peči, ki so bile nato postavljene v letih 1961, 1964 in 1968. S pričetkom obratovanja žičnice je sovpadala že omenjena ukinitvev rudniške cestne železnice. Poslednji prevoz rude z veliko električno lokomotivo od Bašerije do topilnice je bil opravljen 31. januarja 1957, v naslednjih tednih pa je sledilo še nekaj dodatnih prevozov delovnih pripomočkov in raznega materiala.

Razumljivo je, da se je z uvedbo transporta rude po žičnici bistveno spremenila tudi podoba mestnega središča. V zgoraj navedeni knjigi Ivana Mohoriča (str. 422) lahko preberemo: »V letu 1957 so opustili zastarelo in negospodarno separacijo nekdanje »bašerije«, ki je obratovala od leta 1680 ter so jo leta 1827 prezidali. Do leta 1897 je stara naprava obratovala še na pogon z vodnim kolesom, ki ga je gnala voda iz rak. Stara separacija, ki je bila prvotno zgrajena za 20.000 do 30.000 ton dobre rude, je v zadnjih letih pred ustavitvijo obrata z nekoliko spremenjenimi napravami predelovala celo 150.000 ton rude letno. Z ustavitvijo stare separacije so opustili tudi znano cestno železnico, s katero so od leta 1852 najprej s konjsko priprego, nato pa od leta 1902 z električno železnico prevažali prebrano rudo v žgalnico.« Dodati velja, da so vzporedno z rušenjem Bašerije leta 1959 podrli tudi staro mehanično delavnico, ki je stala na prostoru sedanjega parkirišča pri avtobusni postaji. Stavbo omenjene delavnice, ki je nosila vzdevek Draksl, so že nekaj let prej ogrožali premiki nestabilnega terena. In zdaj nekaj besed o nekdanji idrijski rudniški cestni železnici, ki je dobrega pol stoletja odločilno zaznamovala mestne ulice in takratni dokaj redke cestni promet. Starejše generacije se železnice še dobro spominjajo, prav tako pa so v ustnem izročilu žive še vedno zanimive pripovedi in anekdote v zvezi z njo. Vsekakor si velja za začetek zapomniti naslednji osnovni podatek: dolžina proge električne lokomotive od bunkerja Jožefovega jaška (Kajzer) do Bašerije je znašala 700 metrov, od tu do žgalnice pa 850 metrov, skupaj torej 1.550 metrov. Iz razpoložljivih podatkov je razvidno, da je rudnik leta 1852 zgradil prvo cestno železnico na konjsko vleko za transport rude od jaškov do žgalnice. Težke lesene tovorne vagonne so po tirih s konji prevažali celih petdeset let. Da bi nadomestili konjsko vprego, so leta 1902 nabavili dve mali električni lokomotivi tovarne Siemens–Halske za prevoz rude po rakah od Jožefovega jaška (Kajzer) do prebiralnice in drobilnice rude v tedanji Bašeriji. To sta bili dvoosni lokomotivi za tir širine 475 mm, ki ju je poganjal enosmerni električni tok. Moč motorja je znašala le 5 KM. Lokomotivi sta imeli pet voznihih stopenj za naprej in nazaj ter zavoro. Do danes se je žal ohranila samo ena, po zaslugi muzejskih delavcev restavrirana in nameščena v avtentičnem okolju ob izpiznih Jožefovega jaška. Skupaj z njo so razstavljeni tudi trije leseni vozički (vagončki) za izkopenino. V družbi z veliko električno lokomotivo, opisano v naslednjem odstavku, je to najstarejša ohranjena električna lokomotiva v Sloveniji. Za transport prebrane, očiščene in zdrobljene rude od Bašerije do žgalnice (mimo današnjega Mercatorja, osnovne šole in čez most na Brusovše) so prav tako leta 1902 nabavili še dve veliki električni lokomotivi znamke Siemens–Halske, in sicer

za tir širine 1.000 mm. Ohranjena, restavrirana in razstavljena dvoosna lokomotiva z maso 4.800 kg je danes edinstven primerek v Sloveniji, saj je to edina lokomotiva za tir širine enega metra. Premogla je glavni enosmerni motor z močjo 15 KM, šest vozniških stopenj za naprej in nazaj ter ročno zavoro.

Rudniška elektrificirana cestna železnica je pred 100 leti predstavljala vrhunski dosežek tedanje tehnike. Potreben električni tok so lokomotive dobivale iz rudniške hidroelektrarne HE Pečnik v Spodnji Idriji, ki je začela redno obratovati leta 1903.

K lokomotivam so po potrebi zapenjali različne tovarne vozičke (vagone – hunde). Za prevoz fine rude, kasneje predvsem za Čermak–Špirekove peči, so služili veliki tovorni vagoni, imenovani tudi »konjski« vagoni. To so bili dvoosni samoizpraznilni vagoni za tir širine 1.000 mm, kakršne so do leta 1902 vlačili konji. V posamezni kompoziciji je bilo ponavadi spetih osem takih velikih vagonov, od katerih je imel zadnji tudi zavoro in sedež, na katerem je sedel delavec, ki je zaviral. Nosilnost zvrhano naloženega »konjskega« vagona je znašala celo dve toni in pol rude, včasih pa še več. Vsak vagon je imel svojo številko, ker so ga ob prihodu v žgalnico stehali. Muzealcem je uspelo restavrirati en primerek, ki velja v Sloveniji za najstarejši ohranjeni tovrstni eksponat.

Prevozu grobe rude za jaškaste peči so bili namenjeni manjši vagoni za tir širine 475 mm, ki so bili izdelani iz lesa in jekla ali pa samo iz jekla. Kompozicijo manjših vagonov je praviloma sestavljalo osemnajst enot. Zaradi različnih širin tirov (1000 mm in 475 mm) je imela proga traso iz treh tračnic, lokomotive pa po dva kavlja za zapenjanje velikih ali majhnih vagonov. Na ogled je ostal en restavriran manjši vagon, izdelan iz jekla. Naj še spomnimo, da je transport potekal v dveh izmenah (šihatih), in sicer od 4. do 12. ure ter od 12. do 20. ure. V eni delovni izmeni je strojevodja opravil 20 do 25 prevozov.

Poleg opisane cestne železnice je rudnik za svoje razvejano in raznovrstno obratovanje uporabljal še druge vrste transportov z lokomotivami in vagončki po jeklenih tirih. Za prevoz rude v žgalnici je podjetje že v letih 1912 in 1916 priskrbelo tri bencinske lokomotive za tir širine 500 mm. Italijanska uprava rudnika je za potrebe žgalnice leta 1940 kupila dve dieselski lokomotivi, ki se žal nista ohranili. Po drugi svetovni vojni so od leta 1953 naprej vozile rudniške lokomotive tudi v jami. Nazadnje je za prevoz prežgane rude v topilnici služilo še pet dieselskih lokomotiv, ki so jih nabavili leta 1960.

Rudniška cestna železnica, ki je nekoč na razdalji poldruga kilometra povezovala glavni izvozni jašek, staro separacijo in žgalnico, se je poslovila pred petdesetimi leti v času zadnje intenzivne in vsestranske posodobitve rudniških obratov. Nadomestila jo je visoko produktivna novodobna žičnica, ki pa je pred tridesetimi leti tudi že sestopila v idrijsko zgodovino. Zaustavili so jo leta 1977, ko je rudnik po prvičasni prekinitvi proizvodnje uporabljal le še kamionski prevoz. Vsekakor pa je žičnica v svojem času povsem častno odigrala svojo vlogo. V dvajsetih letih (1957–1977) je bilo po njej prepeljeno skupno več kot štiri milijone ton rude.

Zgovorni pomniki nekdanje rudniške cestne železnice so restavrirane lokomotive in vagoni, nad katerimi bedi Mestni muzej Idrija v sklopu svojega tehniške oddelka. Pri izspnikih Jožefovega jaška in v tamkajšnji opuščeni nakladalni postaji rudniške žičnice nad stavbo kamšti so na ogled naslednji razstavljeni eksponati: mala električna lokomotiva iz leta 1902 s tremi lesenimi vagončki, velika električna lokomotiva iz leta 1902 z velikim lesenim »konjskim« vagonom in manjšim jeklenim vagonom, bencinska lokomotiva (št. 3) iz žgalnice iz leta 1916 in dieselska lokomotiva (št. 2) iz topilnice iz leta 1960. Obiskovalcem, zlasti ljubiteljem in poznavalcem tehniške dediščine ter organiziranim šolskim in drugim skupinam, se priporoča ogled pod strokovnih vodstvom muzejskih kustosov. ◀

Janez Kavčič

Kot nam je povedala **Antonija Lukan**, žena pokojnega **Srečka**, sta njen mož in **Stanko Žakelj** zadnjikrat peljala rudniško kompozicijo proti topilnici 1. februarja 1957. leta. Takrat nista več peljala rude, ampak samo nekaj »šarek«. Na zadnji vožnji ju je z okna hiše na Brusovšah, kjer so stanovali, in je zdaj ni več, v objektiv ujel **Janko Klemenčič**. Kadar sta delala samo v eni izmeni, sta Srečko Lukan in Stanko Žakelj rudniški vlak vozila skupaj, če pa sta vozila v dveh izmenah, potem sta imela vsak svojega pomočnika, ki je ponavadi obveščal o morebitnih prevrnjenih vagončkih.

Za upravljanje z rudniškim vlakom, ki je vozil od leta 1948, sta se Srečko in Stanko usposabljala v rudniku Trebča in tam opravila izpit za strojnika, upravljalca jamske električne lokomotive. Na podlagi »uverjenja« jima je uprava Rudnika živega srebra izdala odločbo o ustreznosti opravljanja omenjenega dela.

917

KOMISIJA ZA PREVEDBO DELAVCEV

pri Podjetju Javna uprava rudnika
v obliki podjetja ali ustanove

Kraj I D R I J A

Na temelju 17. člena v zvezi s 13. in 14. členom uredbe o strokovnem usposabljanju in o nazivih delavcev (Uradni list FLRJ št. 57 s dne 4. X. 1950.) izdaja komisija za prevedbo delavcev naslednjo

ODLOČBO

Tovariš ~~imena~~ L U K A N Marko SREČKO
(sposobnost prejeti) (priimek, obojni ime in ta ime)

rojen-a 9.2.1929 v Spodnji Idriji
(dan, mesec, leto) (rajstni kraj)

okraj Idrija Ljudska Republika Slovanije

zaposlen-a v Rudniku živega srebra Idrija
(ime in kraj podjetja, ustanove)

kot polkvalificiran delavec s strokovno izobrazbo EDRIČevalo
(sposobnost kvalifikacija)

polkvalif. strojnika el. lokoa. od 26.12.49.

se prevede v naziv prilučeni elektro-mehanič pri el.
voziilih
(naziv, poklic)

stroke elektro-tehnične
(ime stroke)

Delovna doba za prevedbo v ta naziv znaša 15 mesecev (v smislu 1. odstavka 7. člena uredbe o strokovnem usposabljanju in o nazivih delavcev).

Skupno priznana delovna doba znaša v mesecih (s besedami) dvaintrideset

Zoper to odločbo ima delavec pravico pritožbe v osmih dneh po vročitvi odločbe. Pritožba se izroči upravnemu odboru podjetja.

Številka odločbe 230/PR-III

Idrija, dne 20.VI.1951 195
(letano)

Tajnik komisije za prevedbo Predsednik komisije za prevedbo
PREDSIEDNIK UPRAV. ODBORA

-Tipografija 48038 - I

December 2006

3. december – Prireditvam ob rojstnem dnevu Franceta Prešerna, ki potekajo po vsej Sloveniji pod skupnim naslovom Dan odprtih vrat, se je pridružil tudi Mestni muzej Idrija – muzej za Idrijsko in Cerkljansko. Na ta dan si je bilo mogoče zbirke na gradu Gewerkenegg ogledati brezplačno.

6. december – Psihiatrična bolnišnica je v sodelovanju z Mestno knjižnico in čitalnico Idrija in Cankarjevo založbo pripravila Knjižno miklavževanje. Na njem so predstavili petnajsto knjigo pisatelja in psihiatra Jožeta Felca z naslovom Cinober – dušne zgodbe. Gre za knjigo kratke proze, v kateri je pisatelj popisal dramatično zgodovino kraja in svojo vpetost v življenje Idrije in psihiatrične bolnišnice, katere predstojnik je bil 32 let.

8. december – Idrijska Zveza prijateljev mladine je na območju občin Idrija in Cerkljansko pripravila pester program novoletnih prireditev. V decembru se jih je zvrstilo kar 85, kar je največ doslej. Začeli so v Orehku na Cerkljanskem in zaključili s prihodom dedka Mraza v idrijski Modri dvorani.

9. december – Gostilna v Logu, danes ji pravijo v Gačniku, v neposredni bližini bolnice Franja, je praznovala stoletnico in s tem postala gostilna z najdaljšo tradicijo na Cerkljanskem. Leta 1906 jo je zgradila in odprla družina Mlakar iz Zgornjega Podnivča, ki je omenjena že v tolminskem urbarju iz leta 1377. Kustosinja v cerkljanskem muzeju Milojka Magajne je ob tej priložnosti poskrbela za priložnostno razstavo fotografij o omenjeni gostilni.

16., 17. december – Godbeno društvo rudarjev je pripravilo tradicionalni božično-novoletni koncert. Spodnjeidrijska kulturna

in idrijska Modra dvorana sta bili polni do zadnjega kotička. Dirigent godbe Domen Prezelj je posebej za to priložnost izbral izjemna slovenska glasbena dela. Godbenemu društvu rudarjev Idrija sta se pridružila še pevka Alenka Godec in Tomaž Vencelj, sicer predsednik godbe, ki se je tokrat preizkusil kot solist.

19. december – Založba Bogataj je izdala knjigo otroških pesmi z naslovom Dva copatka, avtorice Viktorije Gorjup, direktorice idrijske Psihiatrične bolnišnice. V knjigi je 25 pesmi, ki jih je pesnica posvetila svoji vnukinji Neji in vsem ostalim otrokom. Otroško pesmarico Dva copatka je z ilustracijami opremil Blaž Golob. Knjigo, ki so jo predstavili v mestni knjižnici in čitalnici Idrija, je s pesmijo na pot pospremil otroški pevski zborček Didavčki.

21. december – Zaključil se je likovni natečaj, ki ga na začetku vsakega šolskega leta pripravi novogoriška policijska uprava. Z omenjenim natečajem želijo policisti povečati varnost v cestnem prometu. Tokrat so tretješolci ustvarjali na temo Moja pot v šolo, prvošolci pa so barvali pobarvanke na temo Varna pot v šolo. Zaključna prireditev je bila na idrijski osnovni šoli, kjer so na ogled postavili 25 nagrajenih likovnih del.

24. december – Planinsko društvo iz Črnega Vrha nad Idrijo je pripravilo tradicionalni zimski pohod na 1241 metrov visoki Javornik. Pohodniki, ki so se na Javornik podali iz Hotedršice, bližnjega Črnega Vrha nad Idrijo ali s Cola, so se s priložnostno slovesnostjo pri Škvarčevi domačiji spomnili 47 borcev 3. bataljona Gradnikove brigade, ki so zaradi izdaje v svojih vrstah 22. decembra 1943 izgubili življenje.

Januar 2007

1. januar – Slovenija je uspešno prevzela skupno evropsko valuto, evro. Od slovenskega tolarja smo se dokončno poslovili dva tedna po tem.

5. januar – Mestna knjižnica in čitalnica Idrija ter Klub idrijskih študentov sta v knjižnici pripravila pogovorni večer s slovenskim veleposlanikom na Kitajskem Marjanom Cencenom. Prvi mož slovenske diplomacije je navzočim predstavil državo z eno najstarejših zgodovinj, ki združuje kar 54 etničnih skupin. Kot je poudaril, ima Slovenija s Kitajsko zgledne politične in diplomatske odnose. Danes v tej državi posluje 26 slovenskih podjetij. Naše gospodarstvo se kitajski konkurenci ne more postaviti po robu s ceneniimi izdelki, ampak s specializiranimi proizvodi, v katere sta vgrajena lastno znanje in inovativnost.

14. januar – Otalež in Črni Vrh nad Idrijo sta gostila dve amaterski gledališki skupini s komedijama, ki sta zvalili smeh v polni vaški dvorani. V Otaležu se je s komedijo Skupno stanovanje predstavila dramska skupina domačega Prosvetnega društva France Bevk. V Črnem Vrhu nad Idrijo pa sta gostovala aktiv gospodinj in dramska skupina s Planine pri Ajdovščini. Predstavili so se s projektom Zrno na zrno in veseloigro Lovski golaž.

17. januar – Na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo so se odločili, da bodo pred informativnimi dnevi, ki so vsako leto v prvi polovici februarja, v vseh statističnih regijah pripravili srečanja z dijaki tretjih in četrtih letnikov. Prvo tovrstno srečanje je bilo v Idriji. Dijakom idrijske gimnazije Jurija Vege je minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo dr. Jure Zupan s sodelavci predstavil vse študijske

programe, orisal, kakšne so možnosti vpisa in štipendiranja ter kasnejše zaposlitve, s posebnim poudarkom na naravoslovnih in tehničnih poklicih, po katerih je v idrijskem gospodarstvu tudi največ povpraševanja.

20. januar – Na letnem občnem zboru so se sešli člani idrijskega čebelarkega društva. Razpravljali so o pretekli sezoni, opravili volitve organov društva in predstavili zgibanko Idrijsko–cerkljanski med, ki so jo izdali skupaj s cerkljanskimi čebelarji. Idrijsko čebelarstvo društvo šteje 53 članov z

960 čebeljimi družinami. Že v petem mandatu mu bo predsedoval Ivan Rupnik iz Črnega Vrha. Zaslužnim v dolgoletnem delovanju društva so podelili društvena priznanja in odličja Antona Janše III. in II. stopnje.

21. januar – Letos mineva 480 let od postavitve idrijskega gradu Gewerkenegg, v katerem domujeta Mestni muzej – muzej za Idrijsko in Cerkljansko in Glasbena šola Idrija. Posebnost idrijskega gradu je v tem, da v njem ni nikoli bival graščak, pač pa je bil rezidenca vsakokratnega rudniškega

upravitelja in skladišče živega srebra. Idrijski grad so postavili podjetniki rudarske družbe sv. Ahacija. Gradili so ga enajst let, do leta 1533.

24. januar – S priložnostno razstavo lovskih trofejev, fotografij in slik so v gasilskem domu v Cerknem, kjer domujejo člani cerkljanske zelene bratovščine, zaznamovali 60-letnico lovske družine »Porezen« Cerkno. Ta združuje 69 lovcev, ki gospodarijo na 7000 hektarjev velikem območju, kjer so med različnimi vrstami divjadi najbolj zastopani srnjad in gamsi.

V idrijskem rudniku bodo pridobili letos 405 ton živega srebra

Po družbenem planu Rudnika živega srebra v Idriji, ki ga je obravnaval delavski svet tega podjetja na svoji zadnji seji, bodo pridobili letošnje leto kljub siromašnejši rudi 405 ton živega srebra. Okoli 305 ton ga bodo izvozili v zaprtih jeklenih posodah v ZDA, v Anglijo in njene posesti, v Zahodno Nemčijo, Francijo, Švico, Avstralijo in na Švedsko. Zanj bodo iztržili milijardo 300 milijonov dinarjev. 100 ton pa ga bodo prodali doma in prejeli zanj 480 milijonov dinarjev. Idrijski rudnik je po proizvodnji četrti na svetu.

Primorske novice, 11. januar 1957

V Idriji so zgradili ribogojnico

Ob prazniku domovine so v Idriji odprli ribogojnico, ki jo je zgradilo članstvo Ribiškega društva.

Po katastrofi, ki je leta 1953 zadela idrijsko ribištvo, je bila gradnja osrednje naprave za vališče rib nujna. In to je ribičem, s pomočjo rudnika in občinskega odbora, končno tudi uspelo. Prijeli so resno za delo, kajti odpeljati je bilo treba 160 kub. metrov ilovice, pripraviti 160 kub. metrov peska in raznega lesa ter 43 ton cementa, ki so ga vgradili v to napravo. Potrebno je bilo mnogo truda, vendar so ribiči vse to premostili v dobrih 4 mesecih. Danes imajo prikupno stavbo z vsemi potrebnimi bazeni, v gornjih prostorih pa stanovanje za ribiča, ki bo ribogojnico upravljal. Celotna stavba je stala štiri milijone dinarjev.

Računajo, da bodo že do konca tega leta vzgajali okrog 400.000 iker, v bodoče se bo pa proizvodnja povečala za nad pol milijona iker na leto.

F.P.

Primorske novice, 11. januar 1957

Dobri uspehi 10-letnega dela idrijskih gasilcev

Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo v Idriji je pričelo delovati pred desetimi leti in to z zelo skromnimi sredstvi. Danes šteje društvo 32 aktivnih članov, ki so vsi strokovno usposobljeni. V tem letu ni bilo pri rudniku nikakega požara in tudi to je uspeh industrijskega gasilskega društva, ki je poskrbelo, da so na vseh deloviščih varnostne naprave in tiste redno pregledovali. Člani industrijske čete so dvakrat nastopili ob priliki požara izven rudnika. Bili so na kraju nesreče v pičlih treh minutah.

Mnogo sta dvigu gasilstva pripomogla uprava in delavski svet rudnika, ki sta oskrbela četi vse tehnične pripomočke in med njimi tudi dragocene aparate za umetno dihanje.

Industrijski gasilci so pri delu tesno povezani z gasilci mestnega gasilskega društva.

Sredi decembra so imeli člani industrijskega gasilskega društva redni letni občni zbor, na katerem sta poročala predsednik društva ing. Albin Koželj in tajnik Franc Zelenc. Na tem zboru so med drugim izrazili mnenje, da je nujno potrebno, da si za hitrejšo pomoč nabavijo tipiziran gasilski avto. Prostori, kjer hranijo orodje sedaj, so neprimerni zaradi vlage.

V imenu Občinske gasilske zveze so ta dan odlikovali z diplomami in značko 17 najstarejših gasilcev, v imenu rudnika pa je predsednik ing. Albin Koželj izročil šestnajstim gasilcem nagrade za njihovo požrtvovalno delo.

Primorske novice, 11. januar 1957

Uspešno delovanje idrijske knjižnice

Mestna

tamkajšnjim prebivalstvom vedno bolj narašča zanimanje za branje. Med obiskovalci knjižnice je največ mladine. Danes jo obiskuje že 1.510 bralcev. V minulem letu se jih je na novo vpisalo kar 148. Pomnožilo se je tudi število revij in časopisov.

Zelo pereč problem idrijske knjižnice so prostori. V sedanjem prostoru so za čitalniške potrebe nameščene štiri mize z 20 sedeži, kar je vsekakor premalo.

Ker je vedno večje zanimanje za čitalnico, bo pač treba razmišljati na premestitev knjižnice v prvo nadstropje iste stavbe. F.V.

Primorske novice, 1. februar 1957

KUD Avgust - nova zvezda na obzorju

Kratka zgodnica ...

Vse skupaj se je začelo v zdaj že pokojni, nekoč pa zelo dobro obiskani Kavarni v Idriji, kjer so pozimi davnega leta 2005 nastajali zametki prvega idrijskega poletnega plesnega festivala. Bila je to ekipa treh, enega že prekaljenega in dveh navdušenih. Festival plesa je tistega poletja uspel, pohvale so deževale z vseh strani, ekipa treh pa je svoje sodelovanje zaključila. Ker za poletjem vedno pride še eno poletje in si je Idrija še vedno želela plesa, glasbe in zabave, sta navdušeni sklenili, da obljub prejšnjega poletja ne bosta prelomili. Izpolnili jih bosta.

Tako je eno zimo pozneje (sicer ne več v Kavarni) ekipa dveh navdušenih snovala načrte. In nastalo je kulturno-umetniško društvo Avgust s predsednico Sonjo Markič.

Poletni festival?

Prva naloga KUD-a Avgust je bila izpeljati poletni poulični festival, ki bo popestril kulturno in zabavno življenje v centru Idrije. Prav tega poletja je bila namreč dokončana obnova Mestnega trga in priložnost je bila popolna. Najbrž tudi malo zaradi simbolike je novi poletni festival dobil ime Avgust, programsko pa so v društvu želeli vanj zajeti čim več različnih vrst umetniškega giba (od plesa pa do fotografije) ter čim več različnih umetnikov, uveljavljenih in še neznanih, domačinov pa tudi umetnikov, ki ustvarjajo izven meja Slovenije.

Rečeno, storjeno. Festival Avgust se je dokaj neproblematično približeval otvoritvi, in takrat se je zapletlo. Lepo vreme, ki nas je spremljalo julija, se je kot nalašč v avgustu popolnoma pokvarilo. Dež je odplaval otvoritev festivala, na kateri smo že vse nestrpnost pričakovali borilno večščino capoeira in pa plesni klub Soy Cubano, ki bi nas moral zazibati v ritmu kubanske salse. Še en rek se je uresničil: slabemu začetku sledi dober konec. Čeprav včasih za las, so bile vse ostale predstave na Mestnem

trgu izpeljane. Prvi teden festivala je bil posvečen gibu tujine in na odru smo si lahko končno ogledali kubansko salso ter klasični indijski ples kathaak ob spremljavi indijske glasbe. V drugem tednu je KUD Avgust dal priložnost idrijskim ustvarjalcem, predstavili sta se glasbeni skupini JAJE in Lapetard, za vizualne učinke je poskrbela Johana. Tistega tedna v avgustu se je uresničila tudi ideja dveh idrijskih fotografov, Janija Peternelja in Roberta Zabukovca, ki sta si za svoj razstavni prostor izbrala stebrišče nad kripto na Mestnem trgu in temu prostoru dala

nov pomen. Kreativno sta izkoristila objekt in nastala je zanimiva mala galerija na prostem. Zadnji teden festivala Avgust pa je predvsem malčkom ponudil čarobno predstavo San Sebastjana. Najbrž je odveč reči, da smo se tudi malo starejši ob njegovih predstavah od srca nasmejali.

Kaj pa naj počne mladina?

Velik del programa, ki ga KUD Avgust pripravlja, vedno znova zajemajo različne ustvarjalne delavnice. Že v poletnem festivalu se je zvrstilo sedem različnih delavnic. Nekaj plesnih, pa bobnanje na konge, risanje kitajskih pismenk, tiskanje na majice... Vodilo društva je namreč organizirati take dogodke, v katerih lahko predvsem mladina sodeluje, se nauči kaj novega in torej kreativno in kvalitetno preživlja svoj prosti čas. Seveda pa naj bi bili ti in ostali dogodki zanimivi tudi za širšo javnost. Tako je v jeseni KUD Avgust pripravil dve zelo zanimivi predavanji. Na prvem je do zadnjega kotička polna idrijska kinodvorana spoznala plezalca Tomaža Humarja, njegove vzpone in tudi padce, drugo predavanje pa je vodil puščavski lisjak, voznik znamenitega rallyja Pariz–Dakar, Miran Stanovnik.

In prišel je december ...

Ker je bilo silvestrovanje organizirano v Spodnji Idriji, je sprva kazalo, da bo idrijski Mestni trg v decembru sameval. In v KUD-u Avgust se je začela razvijati ideja o veselem decembru. Pravzaprav Avgustovem veselem decembru. Da bi ostali zvesti svojim vodilom, so v prazničnih dneh pripravili več delavnic za otroke ter bobnarsko delavnico za mladino. Za vrhunec pa so pripravili še prednovoletno rajanje za otroke, ki so celo popoldne uživali ob različnih predstavah, ter večerno zimsko zabavo s Putrovkami in Ano Papedan. Vse to se je odvijalo pod ogrevanim šotorom na Mestnem trgu le nekaj dni pred vstopom v leto 2007.

S kakšnimi mislimi v novo leto?

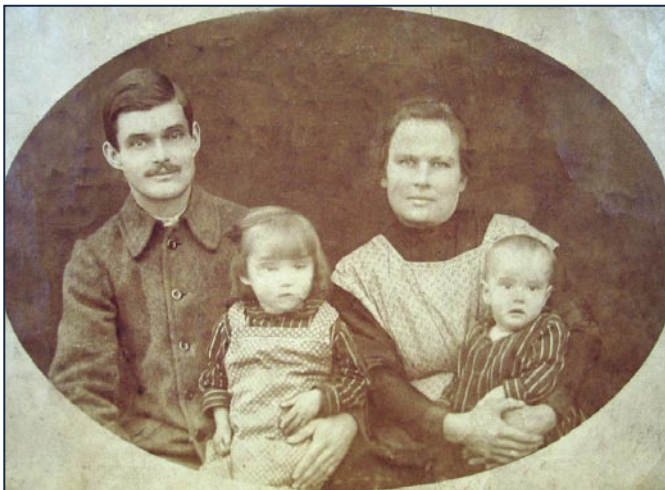
Kot društvo, ki pravzaprav obstaja šele eno leto, je lahko KUD Avgust s seznamom izpeljanih dogodkov več kot zadovoljen. Načrtov za prihodnost je veliko, sposobnih in navdušenih članov, ki so potrebni za izpeljavo vseh projektov, je mnogo. In če ne prej, se bomo s kulturno-umetniškim društvom Avgust zagotovo zopet srečali poleti – avgusta! ♦

Jelena Burnik

Po sledih prednikov

Lansko poletje sem na idrijskem gradu Gewerkenegg srečala gospo, ki si je z možem in sinom ogledovala mogočno grajsko poslopje. Zapletli smo se v pogovor. Kaj kmalu sem ugotovila, da je Francozinja Sylvie Olivesi, tako je namreč gospe ime, sila zanimiva ženska. O Sloveniji predvsem pa o Idriji in njeni okolici je govorila s posebnim leskom v očeh. Spraševala sem se, ali jo je mesto res tako močno očaralo, ali morda za tem tiči kakšen drug razlog. Pripovedovati je začela sama od sebe.

»Veš, v Idrijo sem prišla s posebnim namenom. Odkrila sem namreč, da so moji predniki Slovenci. Tega prej nisem vedela. Začela sem poizvedovati in odkrila, da je bil moj pradedek Slovenec, doma iz Idrške. Vsi smo namreč mislili, da je Madžar. Na Madžarskem je delal v vojaški konjenici. Svojo kasnejšo ženo Ilono, Madžarko po rodu, je srečal, ko je v vojašnico dostavljala kruh. Med prvo svetovno vojno je bil Janos Tratnik, tako je bilo ime mojemu pradedu, ujetnik na ruski fronti. Ko je taborišče v Sibiriji, v katerem je bil, odplavila narasla reka, so njegove starše in Ilono obvestili, da je mrtev. Toda Janos je ušel smrti in se ob koncu vojne tudi vrnil domov na Madžarsko. Zaradi težkih življenjskih pogojev po vojni in v upanju na boljše življenje in zaslužek sta želela Janos in Ilona s hčerko Anno emigrirati v južno Ameriko, a so jima ukradli dokumente in denar za pot. S ponarejenimi madžarskimi dokumenti je Janos z družino emigriral v Francijo, da bi postal premogovniški rudar v Lensu. Kmalu po njegovem prihodu v Francijo so Idršek zapustili tudi njegov brat Justin in sestra Teresa in Marjana in se preselili v Francijo. Janos je do svoje smrti živel v Franciji in nikomur si ni upal povedati, da ni Madžar, pač pa Slovenec.

Janos Tratnik z ženo Ilono in hčerkama Ilono in Anno

Preden se je poročil je župnika iz župnije Idršek zaprosil za rojstni list, a je ta o tem obvestil njegovega očeta. Ker je bil Janos še vedno jezen nanj, ker poroke z Ilono ni odobral in ga je silil, da bi se poročil z drugo žensko, župnika nikoli več ni zaprosil za rojstni list, s katerim bi si lahko v Franciji uredil veljavne dokumente.

Ko sem lani poleti obiskala Idrijo, sem s pomočjo Jožeta Medleta in spodnejidrijskega župnika Rafka Klemenčiča našla hišo v Idršku, v kateri je živel moj praded. Ugotovila sem, da mu je bilo ime Janez (po madžarsko Janos), pisal pa se je Tratnik. Bil je četrti od 13 otrok, ki so se rodili Antonu in Mariji Tratnik.

Nataša Demšar, Sylvie Olivesi, Ernest Demšar in Adrian Olivesi pred hiši v Idršku.

Ernest Demšar: »Zelo sem bil presenečen, ko sem izvedel za njeno zgodbo. Njeni predniki so namreč živeli v hiši, ki jo z ženo uporabljava za vikend. Pozanimal sem se pri sosedi in ti so mi povedali, da so včasih v naši hiši res živeli Tratniki, ki pa so se kasneje preselili v Francijo. Zanje nisem vedel, poznam pa zadnje štiri lastnike hiše. Včasih je bilo v Idršku polno Tratnikov, tako kot je zdaj na primer Gantarjev. Sylvie in njeno družino sva z ženo dvakrat gostila v Idršku, v hiši njenih prednikov, in enkrat v Žireh, kjer živiva. Po njeni vrnitvi v Francijo ohranjava stik. Pošiljava si elektronska sporočila. Naj povem, da ji pišem v slovenščini in v njej mi tudi odgovarja.«

Najstarejša hči Janeza in Ilone, moja stara mama Anna, se je pri rosnih 17 letih poročila in se odselila na Poljsko. Zaradi razmer se dolgo časa ni mogla vrniti v Francijo. To je tudi razlog, zakaj se je bala potovanj in nikoli ni obiskala ne Madžarske ne Slovenije. Bala se je namreč, da se ne bo mogla vrniti domov. Po dolgih letih življenja na Poljskem, ko se je končno lahko vrnila v Francijo, je srečala svojih šest sester in njihove družine, njena starša, pa sta bila na žalost že mrtva.

Sedem Tratnikovih hčera: Julianna, Anna, Ilona, Irena, Victoria, Catherine in Rosalie

Sylvie Olivesi se je odločila, da bo spoznala deželo svojih prednikov in se tudi naučila slovenskega jezika. Kot je povedala, se bo v Idrijo oziroma Idršek kmalu spet vrnila. ♦

Sylvie Olivesi in Polona Šemrl

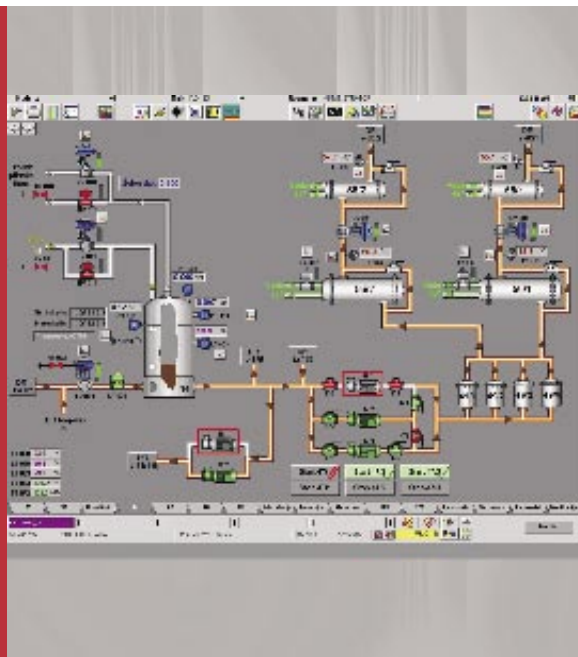
SINABIT

SISTEMI

Razvijamo celostne rešitve avtomatizacije in informatizacije za

- različne panoge industrije,
- energetiko,
- zgradbe in
- komunalno infrastrukturo.

Skupaj s partnerji izvajamo celovit inženiring za različne tehnološke sklope.

www.sinabit.si

SYNATEC

OPREMA

Zastopamo svetovno znane proizvajalce

- nizkonapetostne stikalne tehnike,
- protieksplzijske opreme,
- krmilne tehnike in
- programske opreme za vodenje procesov.

IZDELKI

Lasten razvoj opreme za avtomatizacijo:

- industrijski računalniki,
- namenski proizvodi za znanega kupca.

easy Relay

easy MFD

easy Control

KOLEKTORGROUP

www.synatec.si

2 Razvojna konferenca Kolektorja

- Prvi korak na pomembni poti konsolidacije in internacionalizacije najpomembnejših znanj in konkurenčnih prednosti

4 Novi letošnji projekti Liva

- Razvoj novega sesalnika, senzorične rešitve v sanitarni tehniki, sestavni deli za novi Renault twingo in megane

7 Gimnazijci na obisku

- Po lanskih laboratorijskih vajah iz fizike letos še iz kemije

8 Razpis štipendij za novo šolsko leto

- Največ štipendij za študij strojništva in elektrotehnike

Sinabit, novo Kolektorjevo podjetje za avtomatizacijo in informatizacijo

Sinabit, ustanovljen letos, je novo koncernovo podjetje, ki je trenutno največji slovenski ponudnik rešitev in storitev za potrebe avtomatizacije in informatizacije v industriji in gospodarstvu, vključno s tehnološkim inženiringom za različne panoge industrije, energetike, zgradb in komunalne infrastrukture. V njem so znanje in delo združila štiri podjetja, Kolektorjev Synatec s programom sistemov za avtomatizacijo in informatizacijo, Abit, Aron in Vran inženiring. Podjetja, združena v Sinabit, bodo domačemu in mednarodnemu tržišču ponudila tehnološko napredne in inovativne rešitve, nove programe. Novoustanovljeno Kolektorjevo podjetje zaposluje 70 strokovnjakov, ki bodo temu zagotovo kos. Združeni v Sinabitu bodo za razliko od preteklosti močnejši. Sicer pa je v skupno podjetje prinesena dota vseh pôrok za dobro delo v prihodnje. Na podlagi pestrega nabora znanj in proizvodov, že pridobljenih kupcev in referenc lahko pričakujemo Sinabitovo prodornost doma in v srednji in vzhodni Evropi, na tržiščih, ki si jih je izbral za ciljna, saj na njih, glede na najhitrejšo gospodarsko rast, pričakuje tudi največ posla. Sinabit bo zagotovo prispeval k rasti tistega dela koncernovega prometa, ki se nanaša na diverzifikacijske proizvodne programe, ki naj bi do konca tega desetletja že predstavljali več kot tretjino vseh prihodkov.

»Nobena težava ni taka, da je ne bi mogli rešiti skupaj, le malo pa je takih, ki jih lahko rešimo sami«

Koncern Kolektor je v Idriji pripravil prvo razvojno konferenco, ki so se je udeležili vodje razvojnih skupin iz posameznih Kolektorjevih družb v Sloveniji, na prihodnjih pa bodo predvidoma sodelovali tudi vodje razvojnih oddelkov tistih Kolektorjevih podjetij v tujini, ki tudi izvajajo razvojne aktivnosti.

Udeležence – bilo jih je 19 – je nagovoril predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič. Izrazil je zadovoljstvo nad načinom dela, ki je v svetu že uveljavljen. Strategija podjetja se, kot je povedal Petrič, z leti spreminja. Po letu 2002 se je koncern usmeril v diverzifikacijo in prevzeme. Z njimi in svojo organsko rastjo koncern dobiva nove razvojne programe. Napovedal je tudi skorajšnjo gradnjo inštituta v Idriji, v katerem bo mesto dobilo dvesto strokovnjakov, ki bodo z novimi programi prispevali k nadaljnji rasti koncerna. Podpredsednik koncerna Radovan Bolko pa je zbranim predstavil nov koncept blagovnih znamk koncerna Kolektor, rezultate poslovanja v preteklem letu in načrt poslovanja za letošnje leto. Sledile so predstavitve razvojnih skupin, njihovih projektov in načrtov za prihodnost.

S prvo razvojno konferenco je Kolektor izvedel prvi korak na pomembni poti konsolidacije in internacionalizacije svojih najpomembnejših znanj in konkurenčnih prednosti, je prepričan namestnik predsednika koncerna in sklicatelj konference
Radovan Bolko

Žiga Kogej, vodja tehnologije Kolektor Pro, je kot udeleženec razvojne konference dejal, da je za tako veliko skupino, kot je postal Kolektor, tak način dela nujna. »Na njej si namreč med seboj predstavimo razvojne potenciale, se seznanimo, kaj smo posamezniki sposobni in kaj smo sposobni narediti vsi skupaj. Mislim, da slogan, da težkih nalog sam ne moreš narediti, v skupini pa jih lahko, v tem primeru povsem drži. Zelo pomembna je osebna predstavitev, tudi danes v dobi hude informatizacije, ko komuniciramo prek elektronske pošte ali telefonov, so osebni sestanki ali delo v skupini še zmeraj izjemno pomembni, zato je prav, da osebne predstavitve ohranimo. Mislim, da bodo te konference postale stalnica, da bodo v širših sestavah, da bomo na njih šli bolj v podrobnosti in da bomo tudi kakšen konkreten problem rešili skupaj.«

Namen prve razvojne konference je bil spoznati drug drugega, si izmenjati informacije o znanjih, izkušnjah, preteklih in trenutnih razvojnih projektih in tako ugotoviti, kakšen je razvojni potencial skupine. Konference bo Kolektor pripravljala vsako četrtletje v drugem koncernovem razvojnem okolju. Z neposredno komunikacijo in predstavitvami projektov želi prepoznati znanja vseh družb, ki so del koncerna. Cilj okrepitve internega mreženja je kreiranje čim več skupnih projektov. S skupnim znanjem lahko koncernove družbe dosežejo višjo dodano vrednost, kot če pokrivajo samo vsaka svoje področje.

Polona Šemrl

Sinabit, novo koncernovo podjetje

Štiri slovenska podjetja s področja avtomatizacije in informatizacije: Synatec – program Sistemi za avtomatizacijo in informatizacijo, Abit, Aron inženiring in Vran inženiring so se v začetku letošnjega leta povezala v novonastalo partnersko podjetje. Pod imenom Sinabit sedaj združujejo več kot 70 strokovnjakov za avtomatizacijo in informatizacijo, kar pomeni, da je s tem Sinabit postal največji slovenski ponudnik rešitev in storitev za omenjeno področje. Sedež podjetja Sinabit je v Ljubljani, kjer ima tudi poslovno enoto. To ima še v Idriji in pisarni v Tolminu in Mariboru.

»Glavni namen združevanja je doseganje sinergijskih učinkov in prodoren nastop na mednarodnem trgu,« je povedal **Stojan Kokošar**, eden od dveh direktorjev podjetja Sinabit in direktor podjetja Synatec, ki je večinski lastnik novonastalega podjetja. V tem je tudi vizija podjetja Sinabit: oblikovanje in ponudba tehnološko naprednih in inovativnih rešitev s področja avtomatizacije in

informatizacije na širšem mednarodnem trgu. »Takšno usmeritev nam omogoča kapital več kot 70 zaposlenih, ki obvladujejo širok spekter znanj s področja tehnologij, storitev in opreme za avtomatizacijo in informatizacijo za različna tehnološka področja,« je poudaril Kokošar.

»V Sinabitu bomo razvijali celostne rešitve avtomatizacije in informatizacije za različne panoge industrije, energetiko, zgradbe in komunalno infrastrukturo, pri čemer bomo ustvarjali in spremljali sisteme skozi njihov celoten življenjski cikel,« dodaja **Jernej Hrovat**, prav tako direktor Sinabita, prej direktor podjetja Aron Inženiring.

»Združitev podjetij je logična posledica dogajanj na slovenskem trgu,« pravi **Samo Ceferin**, tehnični direktor TS v podjetju Sinabit. »Podjetja, ki so se združila, so v preteklih letih hodila vsak po svoji poti in se ob izvedbi večjih projektov vedno srečevala z različnimi problemi. Z združitvijo je nastalo enotno močno podjetje, ki ima za seboj mnogo strank, izvedenih projektov, referenc, predvsem pa širok nabor različnih znanj in produktov, ki jih bomo ponujali tako slovenskemu kot tujemu trgu. Novi trgi so vsekakor trgi, ki so v okolici Slovenije, srednja in vzhodna Evropa, področje, kjer se danes dogaja največja gospodarska rast v Evropi. Razvojna znanja, ki prihajajo v podjetje, so zelo široka, na osnovi teh znanj bomo trgu lahko ponujali nove in močnejše produkte,« pojasnjuje Ceferin, prej direktor podjetja Vran Inženiring.

Z izločitvijo programa Sistemi za avtomatizacijo in informatizacijo v novo podjetje ostaja Synatec eden vodilnih slovenskih ponudnikov programske in električne opreme z zastopstvi svetovno znanih proizvajalcev nizkonapetostne stikalne tehnike, protieksplzijske opreme, krmilne tehnike in programske opreme za vodenje procesov. Poleg tega z lastnim razvojem opreme za avtomatizacijo sledijo svetovnim trendom in željam kupcev. V razvojnem oddelku načrtujejo in razvijajo industrijske računalnike (IPC), komunikacijske vmesnike ter namenske proizvode za znanega kupca. Sinabit d. o. o. je največji slovenski ponudnik rešitev in storitev za potrebe avtomatizacije in informatizacije v industriji in gospodarstvu, vključno s tehnološkim inženiringom za različne panoge industrije, energetiko, zgradbe in komunalno infrastrukturo. Pri svojem poslovanju uporablja postopke mednarodnih standardov ISO 9001:2000, FDA in GAMP. Vse informacije v zvezi s podjetjem Sinabit so na voljo na spletni strani www.sinabit.si.

Leto 2007 za Liv leto uvajanja novih projektov v proizvodnjo

Postojnski Liv, ki je od lani sestavni del koncerna Kolektor, je specializiran za brizganje in predelavo plastike. Zadnje čase ob utečeni proizvodnji na področju sanitarne tehnike krepi ponudbo polizdelkov iz plastike za avtomobilsko industrijo in pridobiva nov dolgoročen projekt na področju čistilne tehnike. Na področju čistilne tehnike je postojnski Liv s svojim izdelkom prisoten že več kot desetletje. Nekdaj je bil to nosilni program omenjenega podjetja, zaradi kitajske konkurence pa so se bili prisiljeni usmeriti na nove programe. Kot pravi vodja proizvodnje Milan Širca, imajo znanja na tem področju še veliko, zato ga želijo prodajati naprej. Izdelujejo razne vrste talnih sesalnikov in nekaj variant suho-mokrih sesalnikov. Z letošnjim letom se bodo usmerili v razvoj sesalnika visokega cenovnega razreda za uglednega evropskega ponudnika tovrstne opreme. V novem sesalniku bo precej inovativnih rešitev, zato ne preseneča, da naj bi bil to najboljši talni sesalnik, ki ga bo moč dobiti na trgu. Prodajal se bo od vrat do vrat.

V Livu izdelujejo vse vrste sesalnikov za kupce z vseh celin sveta. Najboljši odjemalci so velike trgovske hiše, ki jih prodajajo pod svojimi blagovnimi znamkami. Na tržišču, predvsem doma, pa lahko kupimo tudi sesalnike z Livovo oznako

Najmlajši je program tehničnih izdelkov. Sem spada vse, česar ni mogoče uvrstiti v prej omenjena dva programa. Poudarek je, kot je povedal Širca, na izdelkih za avtomobilsko industrijo. Začeli so z enostavnimi izdelki za Opel, nato pa so pridobili še večje kupce - Johnson Controls, Hello in Cimos -, za katere izdelujejo zahtevnejše polizdelke, kot so pedali za sklopko, plastični deli za vzglavnike in sedeže. Ti polizdelki so vgrajeni v avtomobile znamk Opel, BMW in Mercedes. Letos bodo za novi Renaultov twingo poleg sestavnih delov za vzglavnike izdelovali še nekaj plastičnih delov njegove notranjosti in plastične dele ohišja žarometov. Ob že utečeni proizvodnji vzglavnikov, ki se vgrajujejo v Oplove corse, astre in zafire, pa bo Liv prihodnje leto začel izdelovati podobne proizvode še za nov Renault megane. Tehnični program zajema tudi proizvodnjo nekaterih drugih izdelkov. Za največjega kupca Stihl izdelujejo ročaje za kosilnice in pihalnik za listje.

Trenutno najmočnejši je program sanitarne tehnike. Osnova programa so vsekakor nadometni in podometni splakovalniki. Naredijo jih dober milijon na leto. Poleg splakovalnikov izdelujejo še različne sifone in elemente, ki so vgrajeni v splakovalnike. Ker se vedno bolj uveljavlja suhomontažni način vgradnje, so se v Livu odločili, da se podajo tudi na to področje. Za letošnje leto načrtujejo predstavitev novih proizvodov s področja senzorične. S senzoričnimi rešitvami v sanitarni tehniki bo Liv s svojimi izdelki pomembneje vstopil na področje ponudbe opreme za javne prostore in tako imenovane inteligentne hiše.

Milan Širca, vodja Livove proizvodnje: "Značilnost Liva je, da ni specializiran samo za en izdelek, pač pa trgu ponuja celo paleto izdelkov. Za lažji nadzor in kontrolo v Livovi proizvodnji uporabljamo informacijski sistem, ki smo ga sami razvili. Z njim spremljamo izdelane količine, produktivnost in izkoriščenost strojev. Pri uresničevanju novih programov nam trdno stoji ob strani Kolektor, ki bo pričakovano letos izpeljal tudi nekatere spremembe v organiziranosti podjetja in s tem izkoristil sinergijske učinke obeh družb."

FMR HOLDING

**Spoštovani delničarji
družbe FMR Holding d. d.**

**Obveščamo vas,
da družba odkupuje
delnice FMR Holding d. d.
in sicer po ceni 25 EUR za eno delnico.**

**Vse, ki bi vas zanimala prodaja delnic,
lahko svojo ponudbo podate pri
Zdenki Čibej, na FMR d. d., Arkova 43,
po pošti, osebno,
po telefonu 37 73 745,
ali preko elektronske pošte
zdenka.cibej@fmr.si.**

**Po prejeti ponudbi bo sklenjena
kupoprodajna pogodba, kupnino pa bo
družba poravnala v 30 dneh od sklenitve
pogodbe.**

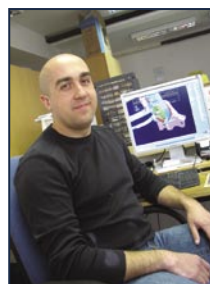
**Uprava družbe
FMR Holding d. d.**

Prstan kakovosti, priznanje Liva za leto 2006

V postojnem LIV-u so že šestnajsto leto po vrsti podelili priznanja »Prstan kakovosti«. Ta priznanja podeljujejo zaposlenim, ki so se še posebej izkazali s kakovostjo svojega dela in so s svojim zgledom in delom pozitivno vplivali na kakovost dela v svojem delovnem okolju. Nagrada »Prstan kakovosti« je pravi zlati prstan, ki ga prejme posameznik, in simbolično predstavlja uspehe in dosežke na konkretnem delovnem področju nagrajenca. Doslej ga je prejelo že 84 zaposlenih iz vseh petih hčerinskih družb, ki so donedavna sestavljale skupino Liv.

Robert Košir je kot skladiščnik v zadnjem letu občutno skrajšal čakalne dobe odpreme in natovarjanja vozil. Njegovo delo je skupaj s prodajno službo pomembno vplivalo na zadovoljstvo kupcev. Liv je namreč podjetje, ki skladišči ogromno reprodukcijskega materiala in še več končnih izdelkov za mnogo kupcev. Brez primerne logistike bi bila lahko zmešnjava popolna.

Elvis Prelaz je kot konstruktor s predznanjem konstruiranja orodij prispeval k vpeljavi programskega paketa Catia v oddelek razvoja. V vlogi samostojnega konstruktorja je kot edini iz razvojnega oddelka sodeloval pri projektu X44, to je pri nastajanju novega Renaultovega twinga, ki ga bodo izdelovali v Novem mestu.

Janez Sussa, ki je v orodjarni kot tehnolog zaposlen že šest let, pa je v proizvodnem oddelku elektroerozije pokazal izredno vztrajnost pri doseganju zastavljenih nalog. Pridobljene izkušnje sedaj kot tehnolog izdelave orodij aktivno prenaša nazaj v proizvodnjo.

Nagrajence so izbrali na podlagi osmih prejetih predlogov skupine za kakovost, vodje programov in predsednika uprave magistra Primoža Beštra.

Vlasta Otoničar

S širjenjem tržne mreže distributerjev do uspešnega prodora vsesmernih prikazovalnikov IDRIUM® na trg

Od oblikovanja Divizije Idrium v letu 2003 pa do danes se je v oddelku trženja kar precej dogajalo. Zaposleni so prihajali in odhajali, oblikovali in izvajali so se različni modeli trženja vsesmernega prikazovalnika Idrium® omni, dokler se ni v preteklem letu trženjski del Divizije Idrium okrepil in konsolidiral. Z novo zaposlenimi člani trženjskega oddelka, s pomočjo nasvetov sodelavcev iz trženja mobilnih oglasnih sistemov EasyShow® ter na podlagi preteklih izkušenj smo ugotovili, kakšen model trženja je za vsesmerni prikazovalnik najprimernejši.

Trženjski del divizije Idrium, od leve proti desni: Andrej Metljak, Simon Strgar, Kristijan Jeršin Tomassini, Urška Naglič, Vladimir Milošević, Primož Gorjup

V letu 2006 je bila sprejeta odločitev, da se vzpostavi tržna mreža za distribucijo omnijev. Načrtovano je bilo, da se s pojavljanjem na največjih in najbolj obiskanih evropskih sejmih ter s pomočjo obstoječe tržne mreže distributerjev mobilnega oglasnega sistema EasyShow® začne pohod na tuje trge. Prav tako je bila na novo začrtana tudi notranja organizacija – dodeljene so bile odgovornosti in v skladu z njimi ključne naloge. Sodelavci so zadolženi vsak za svoje področje dela in za rezultate, ki izhajajo iz tega dela. S pomočjo dodelanih ravni komuniciranja pa so sodelavci iz razvoja, trženja in proizvodnje seznanjeni z napredkom in dogajanjem na posameznem področju, kar omogoča, da vsi skupaj napredujemo proti skupnemu cilju – prodati čim večje število omnijev.

Rezultati omenjenih aktivnosti in dosedanjega dela so se že začeli kazati. Prihodke v vrednosti ca. 200.000 evrov smo realizirali z oddajo in prodajo omnijev v Sloveniji, Romuniji in Združenih arabskih emiratih. Do danes smo tako prodali prvih 25 vsesmernih prikazovalnikov Idrium® omni 450 PRN. Eden prvih kupcev je bila Nova Ljubljanska banka, kjer lahko omni vidite v glavni upravni stavbi na TR 3 v Ljubljani. Koristijo ga za oglaševanje svojih najnovejših ponudb, saj v to stavbo vsak dan pride precejšnje število strank, ki jih tako lahko učinkovito seznanijo z novostmi.

Tudi na Aerodromu Ljubljana so spoznali, da letališča v zadnjih letih vedno bolj postajajo objekt pozornosti številnih oglaševalcev

in agencij. Zato so omni uvrstili v svojo ponudbo oglasnih medijev, s pomočjo katerih se podjetja oglašujejo na letališču samem. Z njimi smo sklenili dogovor o dolgoročnem najemu za dva omnija. Eden se nahaja na samem vhodu v letališko stavbo, reklamna sporočila v drugem omniju pa prebirajo potniki, ko po prihodu čakajo na svojo prtljago.

Postavitev omnija na Aerodromu Ljubljana

Konec leta 2006 smo podpisali prvo pogodbo o distribuciji v vrednosti 1.000.000 evrov, in sicer s podjetjem iz Združenih arabskih emiratov. Ta dogovor o sodelovanju je rezultat predstavitve omnija na sejmu Visual Communication v Parizu septembra 2006 in uspešnih pogajanj tržnikov Divizije Idrium. Dva Idrium® omni 450 PRN sta bila v Združenih arabskih emiratih novembra 2006 predstavljena tudi na sejmu Media and Marketing Show 2006. Zdaj krasita preddverje poslopja World Trade Center v Dubaju, kjer privabljata nove kupce, saj so na poti v Dubaj že novi vsesmerni prikazovalniki, namenjeni prodaji in najemu.

Trženjski načrti za leto 2007 so ambiciozni. Planiramo prihodke v višini ca. 1.500.000 evrov, širili bomo tržno mrežo v tujini, kar želimo doseči z uspešnimi predstavitvami na sejmih v tujini. Med drugimi se bomo udeležili največjega oglaševalskega sejma v ZDA (SIGNEXPO 2007 v Las Vegasu) in sejma Visual Communication v Parizu jeseni 2007. V Sloveniji nameravamo v sodelovanju s slovenskim partnerjem vzpostaviti »indoor« mrežo omnijev za OOH (Out-Of-Home) oglaševanje. Omni je trenutno namreč namenjen samo za uporabo v zaprtih prostorih, saj v dnevni svetlobi njegova funkcionalnost ne pride do izraza. Uporaben pa je za oglaševanje povsod, kjer oglasi potrošnika lahko dosežejo izven njegovega doma.

Iztočnica za ta članek je bila podana že v prejšnji številki Komunitatorja, ko je svoje uspehe predstavila proizvodnja vsesmernih prikazovalnikov. Glede na cilje in začrtano pot trženja pa lahko tudi proizvodnja Divizije Idrium v letu 2007 pričakuje nova naročila omnijev.

Urška Naglič

Idrijski gimnazijci na obisku pri nas

Konec januarja je 70 dijakov tretjega letnika idrijske gimnazije Jurija Vege obiskalo koncern Kolektor. Za večino od njih je bil to prvi ogled koncerna, zato jim je Žiga Kogej, vodja tehnologije, najprej predstavil podjetje Kolektor Pro, ki je del koncerna Kolektor, in proizvodnjo komutatorjev ter pokazal nekaj primerkov njihovih produktov. Pod strokovnim vodstvom Kogejja in še petih mladih inženirjev so si dijaki ogledali divizije A, B1, B2, C in laboratorij.

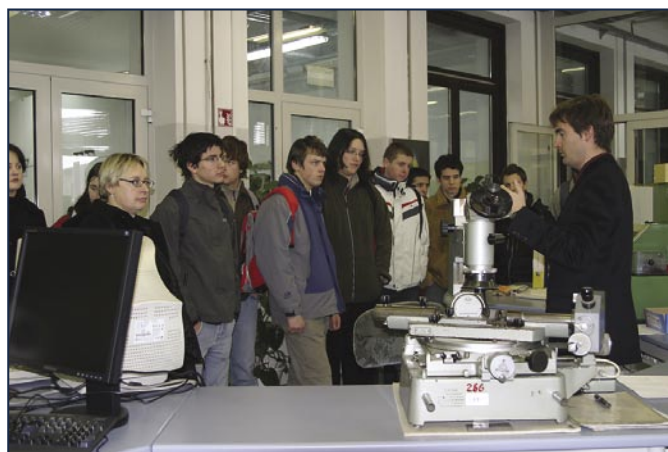

Z ogledom so dijaki dobili prvi vtis o delovanju koncerna, njegovi proizvodnji, da pa bi si lahko ustvarili celovitejšo sliko, je vodstvo koncerna zanje pripravilo še predavanje. Koncern Kolektor je predstavil njegov predsednik **Stojan Petrič**. Kot je povedal, se ob omembi koncerna Kolektor postavljata dve vprašanji – ali je koncern globalno in ali je transnacionalno podjetje. Po neki splošno sprejeti definiciji globalnega podjetja, za katerega je značilno, da z enako tehnologijo proizvaja proizvode za kupce na vseh strateških tržiščih sveta, bi na prvo vprašanje lahko odgovorili pritrdilno, saj je koncern Kolektor prisoten na vseh pomembnih strateških tržiščih. Pri transnacionalnosti, tako Petrič, pa je predvsem pomembna miselnost podjetja. Raziskava, ki so jo opravili na Fakulteti za družbene vede, je pokazala, da je koncern Kolektor zelo močno transnacionalno podjetje. Med slovenskimi podjetji zaseda tretje mesto. Po Petričevih besedah si vedno želijo imeti pred očmi podjetje, po katerem se lahko zgledujejo. Za primer je dijakom dal nemški Bosch, zelo uspešno multinacionalko. Osnovni proizvodni program koncerna Kolektor je in zaenkrat še ostaja proizvodnja komutatorjev za avtomobilsko industrijo, ročna orodja, gospodinjinske aparate in posebne stroje. Kot je povedal vodja tehnologije **Žiga Kogej**, si želijo biti zraven že pri začetnem razvoju produkta. Tesno sodelovanje proizvajalca in kupca je zelo pomembno. Poleg komutatorskega programa, ki je koncern Kolektor popeljal na sam svetovni vrh, pa so začeli prodirati še na druge programe, kot so rotorji, plastika, elektronske komponente, napredni materiali itd. Trenutno uporabljajo že obstoječa znanja, a bodo v prihodnje razvili nova. Nadaljnji razvoj koncerna vidijo v diverzifikaciji, s katero so začeli leta 2002. V ta namen bodo v nekaj letih v Idriji zgradili inštitut, ki bo center razvoja. Koncern bo lahko rasel le, če bo na trgu našel dovolj kupcev, če bo proizvajal kakovostne izdelke, z ustrežno ceno in pravočasno, ter če bo imel znanje, je mnenja

dr. Simon Strgar, vodja koncernove Divizije Idrium. Predvsem bodo potrebovali znanja s področja materialov, obdelovalne tehnologije, orodjarstva in mehatronike. »S svojimi glavami želimo kreirati nove zamisli, jih spreminjati v projekte in udejanjati. Projekti morajo biti taki, da bodo inovativni, taki, da jih bo trg prepoznal in nadgradil,« pravi Strgar in dodaja, da samo ideje, ki ne prinesejo neke vrednosti, niso dovolj.

Karmen Vidmar, profesorica fizike na Gimnaziji Jurija Vege Idrija:

»Tovrstni obiski pomagajo dijakom, da se lažje odločijo za svojo nadaljnjo poklicno pot, še zlasti, če se odločajo med naravoslovjem in tehniko ali družboslovjem. Vsekakor ogled takšnega podjetja, kot je Kolektor, olajša odločitev. Še posebej zdaj, ko smo pred informativnimi dnevi. Pobuda za obisk je prišla s strani podjetja. Zagotovo so čutili potrebo, da pridobijo visoko usposobljen kader in se jim je to zdela ena od poti, da dijake navdušijo za tovrstne študije. Ni pa to edina oblika sodelovanja med šolo in podjetjem. To je samo ena varianta. Dijaki, ki so lani obiskovali prvi letnik, so prvič eno od laboratorijskih vaj iz fizike opravili v razvojnih laboratorijih podjetja Kolektor. Šlo je za sintezo teoretičnih znanj, ki jih dobijo dijaki v šoli, in za praktično uporabo v praksi, na produktu podjetja. Dijaki so videli in tudi občutili, kako poteka delo v enem takih laboratorijev. Skozi to vajo so šli vsi dijaki prvih letnikov. Ti isti dijaki bodo letos v Kolektorju opravili še eno vajo, a tokrat iz kemije. Dijaki so s temi obiski zagotovo zadovoljni, če ne drugega, potešijo svojo radovednost. Po drugi strani pa imamo letos nekaj dijakov, ki so ponovno prišli na ta obisk, se pravi, da so prišli poiskati še dodatne potrditve in informacije. Mislim, da so jih zagotovo dobili.«

Ingrid Kermavnar, koncernova izvršna direktorica za kadre in stike z javnostmi:

»Pobudo za obiske dijakov v koncernu Kolektor smo dali mi in to z željo, da bi mladi v lokalnem okolju čim prej in čim bolje spoznali naš koncern. Morda bo prav to pripomoglo k njihovi odločitvi za nadaljnji študij, saj tehničnega kadra v našem okolju močno primanjkuje. Dijakom želimo pokazati, da jim bomo že v času šolanja stali ob strani, če bodo le pokazali interes, in tudi ob letošnjem obisku smo jim zagotovili vso podporo. Z ogledi naše proizvodnje, z laboratorijskimi vajami, ki jih dijaki opravljajo pri nas, in s počitniškim delom jim omogočamo, da si nabirajo vse bolj cenjeno in zaželeno praktično znanje. Med počitniškim delom tudi spoznavajo, kako uporabiti teorijo v praksi, pri nadaljnem študiju pa z njimi sodelujejo tudi naši strokovnjaki: našim študentom kot mentorji pomagajo pri izdelavi seminarskih in kasneje diplomskih in magistrskih nalog.«

Polona Šemrl

**VAM PREDSTAVLJA
OBLIKOVANJE
VAŠE POKLICNE
POTI IZZIV ZA
PRIHODNOST?**

Postanite štipendist
koncerna Kolektor

in stopite z nami
v prihodnost!

**SODELOVANJE
V KONCERNU
KOLEKTOR JE
PRAVI IZZIV!**

Usmerjeni v prihodnost

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 2007/2008

**Koncern Kolektor razpisuje štipendije
za dijake in študente vseh letnikov.**

Štipendistom nudimo:

- sodelovanje pri izdelavi seminarских, raziskovalnih in diplomskih nalog,
- uporabo sodobne tehnične opreme,
- mentorstvo pri praktičnem delu,
- financiranje dodatnega izobraževanja že med šolanjem,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij v tujino,
- prakso v tujini,
- delo na posameznih projektih,
- zaposlitev po končanem šolanju.

Prijavi priložite:

- življenjepis,
- zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpitih,
- priznanja in pohvale za dosežke v dosedanem šolanju,
- potrdilo o vpisu v šolsko leto 2007/2008.

**Vas zanima
sodelovanje
v mednarodnem,
inovativnem
in fleksibilnem
okolju?**

**POSTANITE
SOUSTVARJALEC
AMBICIOZNE MLADE
STROKOVNE EKIPE
NOVEGA RAZVOJNEGA
INŠTITUTA KOLEKTOR
V IDRIJI**

KOLEKTOR GROUP

Vodenje in upravljanje družb d.o.o.
Vojkova 10, 5280 IDRIJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	17	ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	19	ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. INŽ. KEMIJE	2	ŠTIPENDIJI
UNIV. DIPL. INŽ. RAČUNALNIŠTVA IN INFORMATIKE	5	ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. EKONOMIST	2	ŠTIPENDIJI
DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	2	ŠTIPENDIJI
DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1	ŠTIPENDIJA
STROJNI TEHNIK	3	ŠTIPENDIJE
ELEKTROTEHNIK elektronik	3	ŠTIPENDIJE
GIMNAZIJA	5	ŠTIPENDIJ

KOLEKTOR PRO

Proizvodnja komutatorjev d.o.o.
Vojkova 10, 5280 IDRIJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	1	ŠTIPENDIJA
DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	2	ŠTIPENDIJI
DIPL. EKONOMIST	1	ŠTIPENDIJA
ELEKTROTEHNIK	4	ŠTIPENDIJE
STROJNI TEHNIK	12	ŠTIPENDIJ
OBLIKOVALEC KOVIN	5	ŠTIPENDIJ
MEHATRONIK - OPERATER	2	ŠTIPENDIJI

KOLING

Inženiring, instalacije, proizvodnja d.o.o.
Sp. Kanomlja 23 b, 5281 SP. IDRIJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	2	ŠTIPENDIJI
UNIV. DIPL. INŽ. ARHITEKTURE	1	ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA	1	ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. VODARSTVA IN KOMUNALNEGA INŽENIRSTVA	1	ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1	ŠTIPENDIJA
STROJNI TEHNIK	1	ŠTIPENDIJA
ELEKTROTEHNIK elektronik	1	ŠTIPENDIJA
OBLIKOVALEC KOVIN	2	ŠTIPENDIJI
ELEKTRIKAR elektronik	1	ŠTIPENDIJA
MONTER OGREVALNIH NAPRAV	2	ŠTIPENDIJI
MONTER PREZRAČEVALNIH IN KLIMA NAPRAV	2	ŠTIPENDIJI

Prijave pričakujemo do 15. avgusta 2007
na naslov:

KOLEKTOR GROUP d.o.o.
Vojkova 10, 5280 IDRIJA
s pripisom: **ZA ŠTIPENDIJO**

ali na e-naslov: stipendije@kolektor.si
www.kolektorgroup.com

Jurij Kleindienst - Kolektor ima velike možgane, rad bi imel še večje

Po 28 letih dela v Kolektorju je konec lanskega leta šel v pokoj Jurij Kleindienst. Tako je koncern zapustil še en član uprave, ki je pomembno prispevala k njegovemu razvoju. Svojega dela ni nikoli povzdigoval nad prispevke ostalih članov uprave, saj se je stalno zavzemal za skupinsko delo. »Treba je vedeti, da je Kolektor proizvodno podjetje, zato sem tehnični plati poslovanja vedno dajal prednost pred finančno, čeprav ta ni bila nikoli postavljena na stranski tir,« pravi Kleindienst, ki je bil član uprave v času zamenjave države, političnega sistema in lastninskega preoblikovanja podjetja. Ob odhodu ni skrival osebnega zadovoljstva, da je imel priložnost delati s skupino, ki je Kolektor pripeljala do točke, na kateri je danes. Na poslovilni večerji, ki jo je Kleindienst priredil za pol stotnije izbranec, ga je v imenu povabljenih nagovoril njegov dolgoletni sodelavec, predsednik uprave koncerna, Stojan Petrič. Pri tem je naštel veliko grških muz in bil sploh zanj neznačilno mitološko ubran. Kaj je imel Petrič v mislih, me je najprej zanimalo v pogovoru z novopečenim upokojevcem, ki se je potrudil za to, da sva se dobila ob dogovorjenem času, čeprav bi glede na zasedenost lahko rekel, da se dobiva kdaj drugič.

Kaj je Petrič mislil s tem, sam prav natančno ne vem, zdi se mi pa, da je bilo povedano mišljeno kot popotnica za naprej, saj on dobro ve, v čem jaz najbolj uživam. Mislim, da je povedal, da je obdobje ustvarjanja v Kolektorju za mano, da je bil moj prispevek podjetju viden in da me zdaj čaka obdobje, ko bom moral te sadove uživati. Mislim, da mi je omenil grško muzo plesa, ki ga imam zelo rad že od nekdaj. To je res, vendar ples ni moje edino veselje. Že od nekdaj se ukvarjam s fotografijo. Prav tako zelo uživam ob poslušanju glasbe. So pa tudi potovanja, golf in še mnogo drugih stvari. Vsemu naštetemu se bom sedaj lažje posvečal. Zame je res prišel čas, ko bom užival sadove svojega dela. V življenju gre človek skozi obdobja odraščanja, študija, pridobivanja izkušenj, ustvarjalnosti in doseže obdobje, ko žanje ustvarjeno. Sicer ta modrost ni zrasla na mojem zelniku, zapomnil pa sem si tudi, da je zelo narobe, če kdo ta obdobja preskakuje.

Katere so bile vaše ključne vloge v razvoju Kolektorja?

Poleg tega, da sem od osemindvajsetih kar 25 let aktivno vodil Kolektorjeve finančne posle, je bil moj največji prispevek v obdobju privatizacije podjetja, po zamenjavi družbene ureditve,

ko smo v Sloveniji samoupravni socialistični sistem oziroma sistem kolektivne lastnine preoblikovali v privatno lastnino, torej prehod iz socialističnega v tržno gospodarstvo. Zato je bilo treba imeti znanje in izkušnje na področju bilanc, razumeti proces privatizacije, vedeti, kako se družbeni skladi preobrazijo v kapital. Lahko se danes najde kdo, ki bi znal to narediti bolje, kot sem jaz takrat, toda prepričan sem, da je Kolektor ta proces izkoristil optimalno. Koncern z množico neposrednih in posrednih solastnikov (delničarji družb, posamezniki, ki so (smo, op. ur.) vanje vložili svoje certifikate ali svež denar in prihranke) ni občutljiv na prevzeme in kakršne koli poteze, ki bi lahko negativno vplivale na njegov nadaljnji razvoj. Postavili smo temelje, da je Kolektor ostal v naših rokah. Ne govorim o konkretnih posameznikih, v mislih imam domačine, Idrijčane. Uspelo nam je uspešno izvesti tudi zadnji del privatizacije, to je prevzem deležev tujcev v Kolektorju. Takrat smo postavili temelje nadaljnjega razvoja družbe, da je ta taka, kot jo vidimo danes, se pravi pomembna slovenska entiteta.

Če bi bil Kolektor olastninjen, tako kot večina slovenskih podjetij, bi nad njim visel Damoklejev meč države, paradržavnih skladov. Bi bil sploh lahko takšen, kot je?

Država načeloma ne more biti dober lastnik, ker na vse stvari gleda le za obdobje štirih let. V industrijskem podjetju pa je treba gledati dolgoročno. Če bi bila država večinski lastnik Kolektorja, bi se zagotovo že večkrat zamenjala njegova vodstvena garnitura. Država bi s svojimi kadri uveljavljala svoje interese.

Kolektor je klasično industrijsko podjetje, vsaj tak je še do pred kratkim bil. Zdaj pa se ukvarja ne samo s proizvodnjo komutatorjev in snovanjem novih programov, ampak tudi s portfeljskimi naložbami, se pravi z naložbami v tržne vrednostne papirje, bodisi v obveznice ali delnice podjetij, ki kotirajo na borzi!

Kolektor se aktivno ukvarja s portfeljskimi naložbami že kakšno leto. V FMR je organiziral službo, ki obrača določen znesek (uredništvo samoiniciativno podatka o višini ne objavlja). Ta je zaradi manjšega tveganja razpršen po panogah in po regijah po svetu. Smo šele na začetku, vendar smo uspešni. Prej se v to nismo spuščali, ker smo veliko investirali v naložbe, pri čemer smo pazili na visoko stopnjo solventnosti Kolektorja. Ta je bila vseskozi značilna za podjetje, kar ga je tudi rešilo propada, ko je šel njegov večinski lastnik Kautt&Bux v stečaj. Na posle, s katerimi se zdaj aktivno in strokovno ukvarjamo, smo se dobro pripravili in že po nekaj mesecih smo ugotovili, da je to početje donosno, ga pa spremljajo tudi sorazmerna tveganja.

Kleindienstov podpis na 200 tolaršem bankovcu

Ali torej lahko govorimo o borzno posredniški hiši v Idriji?

Ne, zaenkrat smo za kaj takega še premajhni oziroma razpolagamo s premajhnim portfeljem. Je pa dejstvo, da njeni zametki znotraj FMR in Kolektorja nastajajo in da je mogoče še ogromno narediti.

Lahko to prinese koncernu več denarja kot sama proizvodnja?

Če gledam zgolj z vidika nekoga, ki s tveganimi naložbami obrača denar in pričakuje velik dobiček, potem bi to lahko bilo tako. Vendar mi ne moremo misliti samo na to. V proizvodnji je pomembna dodana vrednost, katere sestavni del so plače. Kolektor je veliko podjetje v majhnem kraju. Njegova prednost je v lojalnosti ljudi, ki se med seboj poznajo, kar pa zahteva odgovornost njegovega vodstva do okolice. Zato se pogosto v velikem podjetju, ki deluje v majhnem kraju, ne moreš oziroma ne smeš odločiti zgolj po logiki dobička, donosa na vloženi kapital ali sredstva. Portfeljske naložbe so pri nas angažirale le manjši del kapitala.

Jurij Kleindienst je nabiral novih moči na potovanjih. Njegov konjiček že iz osnovne šole je fotografija, kasneje se je preizkusil še v snemanju

Kolektor se je s finančnimi transakcijami ukvarjal tudi v preteklosti, pred razpadom bivše države. Mar ne?

Potem ko je leta 1988 Milka Planinc (takratna predsednica jugoslovanskega ZIS, op.ur.) s svetovno banko podpisala tako imenovani stand by aranžma, so bile za jugoslovanske dolgove izdane zadolžnice, ki so imele svojo ceno na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev v New Yorku. Ker je bila bivša država takrat v težavah, je bila cena njenih dolgov izredno nizka. Za 30 do 40 centov si lahko kupil dolarsko glavnicu, ki smo jo zamenjali. Dolžnik je bil upravičen do provizije, mi pa smo »pokasirali« razliko. Če sem bolj natančen. Mi smo dolg prevzeli na sekundarnem trgu in tistemu, ki ga je nam odstopil priznali diskont. Ta specifični posel, se pravi razlika v ceni kupljenih zadolžnic in prevzetih dolgov od drugih firm, nam je navrgel nekaj milijonov evrov zaslužka. Zanimivo, da je bilo v tistih časih nekaj dobrih slovenskih firm, ki so zelo dobro obvladovale finančne posle, pa tega niso počele, ker niso znale. Mi smo tvegali in se pri tem tudi kaj naučili. Nič ne pretiravam, če povem, da smo prevzeli dolgove Elana, kranjske Save, celo ministrstva za finance in nekaterih drugih ter poplačali njihove dolgove s temi zadolžnicami. Še pred dvema letoma mi je nekdo iz takratne uprave Ljubljanske banke dejal, da niso čisto razumeli, kaj počne Kolektor, da so vsak ponedeljek na kolegiju razglabljali o tem in zadevi nikoli niso prišli do dna.

To je bila torej posledica vaše osebne preokupacije. Če bi se sprijaznili z vlogo knjigovodje, bi danes ne mogli govoriti o tem.

Jaz bi dejal malo drugače. Preprosto sem hotel biti v tistih letih enako pomemben kot ostali (znotraj posloводства) in se nisem sprijaznil zgolj z dejstvom, da sem »fabriški« računovodja. Čutil sem, da moram kaj več narediti, ne samo maltretirati tiste, ki so mi nosili fakture in dokumente v knjižnice, in pred novim letom pregledati po predalih, če se da kaj »nagrebsti« za trinajsto plačo.

Lahko rečemo, da se Jurij Kleindienst ni prebil iz anonimnosti šele s članstvom v svetu banke, ampak že s takimi posli za Kolektor?

Zagotovo. Spominjam se, da so nas takrat hodili spraševati, kaj počnemo. Logično, da nisem hotel vsega povedati, odvrnil pa sem jim, da to izgleda približno tako, da kupiš nekaj, česar ne potrebuješ, z denarjem, ki ga nimaš, in pri tem še zaslužiš. Sicer pa je bilo nemalokrat napeto. Pogosto sem bil pod močnim pritiskom odločitve, saj bi lahko z enim samim podpisom porinil podjetje v zelo hude težave.

Kako je gledalo posloводство na vaše poteze? Ali ste se soočili z opozicijo glede na to, da je bil samo Petrič ekonomist in vas je zato pričakovano lažje razumel?

Bivši direktor, pokojni Peter Rupnik, je bil prepričan, da bom znal te stvari izpeljati, zato me je pustil pri miru. S Stojanom Petričem sva se veliko pogovarjala o tem in on je tudi natančno vedel, kako se tej stvari streže.

Ali Kolektorjeve finančne transakcije niso šle v nos uglednim slovenskim podjetjem?

Ja, res so nam začeli metati polena pod noge in si prizadevati, da bi nas onemogočili. Samo to so naredili, nič pa sebi v prid.

Kolektor pri svojem razvoju ni bil nikoli deležen nobene državne pomoči?

To je bilo za nas morda celo dobro, saj je vse, kar danes vidite v tej dolini, plod našega dela. V prejšnjem sistemu, ki ga prav nič ne kritiziram, je bilo razumljivo, da nismo bili deležni nobene pomoči, saj bi to pomenilo, da se 49 odstotkov te podpore seli v razviti kapitalizem, kjer je bil doma naš večinski lastnik.

Pripojitev EU smo še pred ukinitvijo schengenske meje kronali z uvedbo evra, kot prva pridružena članica.

Tolar je bil dober prehod od dinarja v nekdanji skupni državi s hiperinflacijo do trdne valute. Nihče o tolarju ni rekel slabe besede. Ostal nam bo v dobrem spominu. Sicer pa smo pred njim tako vse računali v markah in z njimi ohranjali tudi realno vrednost prihrankov. Na kaj moramo biti danes pozorni, ko imamo naenkrat zelo malo denarja, vsaj količinsko gledano?

Nekaj bomo za ta prehod plačali. V bistvu gre za denominacijo. Tolar je bil res dober denar, vendar je bilo njegovo življenje tako kratko preprosto zato, ker je bil njegov ekonomski prostor premajhen. Nobena stvar v dvomilijonskem okolju se ne obnaša po logiki normalne distribucije. Mi smo že na začetku vedeli, da je točasni denar.

Pred prelomom tisočletja ste za naš časopis izjavili: »Če je bila za zadnje desetletje iztekajočega tisočletja značilna prevlada kapitala, bo gotovo v prvem novega značilna prevlada znanja. Tudi v finančnih ne bo nič drugače. Finance same po svoji naravi že sedaj izgubljajo na pomenu, pri čemer pa se bistveno povečuje pomen znanja za obvladovanje financ. Zlasti pri podjetjih, ki so

usmerjena v globalno trženje, bo treba razširiti znanja, ki so potrebna za ohranjanje denarnih tokov, nadzor tveganj, ter spoznavanje lokalnih značilnosti financ na trgih, kjer bo Kolektor nastopal.« Lahko glede na časovni odmik povedanega leta 1999 to komentirate z današnjega zornega kota?

To je dejstvo. Kolektor je od takrat pa do danes dejansko postal globalno podjetje. Vložek znanja je bil v tem času zelo velik. Zato je Kolektor danes dobra družba, podjetje, ki ima dovolj velike možgane, da lahko multidisciplinarno obvladuje večino nevarnosti, ki mu lahko pretijo v svetovnem poslu in lahko na nove izzive zelo hitro in primerno reagira.

Ima Kolektor glede na vse povedano pravo mesto med slovenskimi podjetji?

Če ga nima, ga nima samo zaradi majhnosti slovenskega prostora. Kolektor ima ustrezen pomen in primerno vlogo in delež v svetovnem prostoru, ker je strateški razvojni partner najpomembnejših proizvajalcev v avtomobilski industriji in

Kolektor bo v novem podjetju združil Livovo in svojo orodjarno

V koncernovi upravi smo izvedeli, da bosta še letos orodjarni v Kolektorju Pro in postojnskem Livu postali sestavna dela nove koncernove poslovne enote Orodjarna d.o.o.. Cilj novega podjetja, ki bo še naprej delovalo na obeh lokacijah, se pravi v Idriji in v Postojni, bo tržišču ponuditi svoje storitve. V načrtu je, da bi polovico njihovih zmogljivosti oziroma prihodkov zaslužili z deli za naročnike zunaj koncerna.

Potovanjem in golfu je zadnje čase aktivneje pridružil še ples

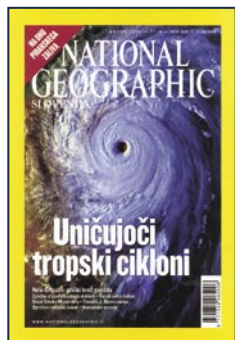
proizvodnji gospodinjstkih aparatov in električnih ročnih orodij. Ker pa sem finančnik, sem zato, da se o vsem čim manj ve, saj številke same zase dovolj povedo.

Filip Šemrl

Potopna erozija, pravijo Livovi orodjarji stroju za erodiranje zahtevnih oblik. Na njem med drugim izdelujejo orodja za sanitarno plastiko

Gorazd Šemrov, ljubiteljski fotograf

Nedvomno je želja vsakega fotografa, da bi bile njegove fotografije čim bolj dovršene. Gorazd Šemrov iz Hotedršice je potrditelj, da je na pravi poti, dobil na prvem mednarodnem fotografskem natečaju National Geographica. V kategoriji Narava je zmagal s fotografijo, ki jo je posnel med petletnim delom v Kolektorjevi tovarni TKI v ameriški zvezni državi Južna Karolina. Na jezeru Furman v Greenvilleu je v fotografski objektiv ujel ptiča Green heron oz. ameriški vodomec.

Gorazd Šemrov se je s fotografijo začel ukvarjati pred petimi leti. Zakaj točno, še sam ne ve. »Verjetno zato, ker mi moje fotografije, ki sem jih posnel, niso bile všeč.« Kot vsaka stvar, ki se je lotiš, tudi fotografiranje zahteva svoj čas. Prebrati je treba ogromno knjig, člankov, si pogledati nešteto fotografij izkušenih fotografskih mojstrov in še več fotografirati. »Brez prakse ni nič.« Med najljubšimi fotografi so mu Manuel Presti, William Bates in George McCarthy. Zadnja dva tudi osebno pozna. Sploh

McCarthy mu je veliko pomagal. Najraje fotografira živali. »Za to moraš imeti potrpljenje, biologija ti ne sme biti tuja,« pravi. Vedeti moraš namreč, kako se posamezna žival obnaša, poznati moraš njene navade. V prihodnosti se namerava posvetiti predvsem poročni fotografiji in portretom ljudi.

Južna Karolina - dežela lepih krajev in nasmejanih ljudi

Welcome to South Carolina, zvezni državi Združenih držav Amerike, deželi nasmejanih ljudi in lepih krajev. Državni slogan, ki ga najdemo na avtomobilskih registrskih tablicah: "Smiling Faces Beautiful Places" lepo opisuje pokrajino in ljudi. Odrprtost in prijaznost je za Američane značilna, še toliko bolj pa velja za južni del Amerike, kjer se nahaja tudi Južna Karolina. "Palmetto State", kot jo tudi drugače imenujejo Američani, se razprostira od Atlantskega oceana do gorovja Apalači in po površini meri 77,982 m². Ima nekoliko več kot 4 milijone prebivalcev in se po številu prebivalcev uvršča na 26. mesto med ameriškimi zveznimi državami.

Pokrajino so pred prihodom belcev naseljevali Indijanci iz plemena Cherokee. V 16. stoletju so prispeli Španci, ki so s seboj prinesli tudi epidemijo koz, kateri je podlegla večina Cherokee Indijancev. Stoletje kasneje so se Španci po neuspešnem poskusu kolonizacije umaknili. Oblast so prevzeli Angleži ter jo obdržali vse do proglasitve neodvisnosti, ko je Južna Karolina postala ena izmed trinajstih zveznih držav. Sledila je bratomorna državljanska vojna, v kateri se je Južna Karolina borila na strani secesijskih sil za ohranitev suženjstva, vojno na koncu izgubila ter postala del Združenih držav Amerike.

Kolektorjeva tovarna TKI v Južni Karolini

Je dežela tako imenovanega globokega juga Združenih držav Amerike, ki so bile v času angleške kolonizacije poznane po svojih plantažah indiga, tobaka, bombaža in riža. Po odpravi suženjstva je kmetijstvo postopoma zamenjala industrija. Dandanes je Južna Karolina poznana po proizvodnji tekstila, oblačil, kemikalij in po avtomobilski industriji. Po pridelavi breskev je med ameriškimi zveznimi državami na tretjem mestu, po pridelavi tobaka pa na četrtem.

Kolektor je na ameriško tržišče vstopil pred enajstimi leti, in sicer najprej preko posrednika, nato pa preko svojega trgovskega podjetja. Z namenom, da okrepi svojo prisotnost na tem tržišču, je leta 2000 ustanovil proizvodno podjetje TKI Inc. v Greenville, Južna Karolina. Od vsega začetka se v podjetju proizvajajo tračni komutatorji za avtomobilsko industrijo, gospodinjstve aparate in ročna orodja.

Danes podjetje zaposluje 30 ljudi in ustvari četrtno prodaje skupine Kolektor na tako imenovanem NAFTA tržišču, ki vključuje Združene države Amerike, Mehiko in Kanado. V šestih letih obstoja TKI Inc. smo v različnih obdobjih prispevali k uspehu podjetja TKI Inc. naštetih sodelavci iz

matičnega podjetja Kolektor: Ivan Bajec, Marko Bogataj, Mitja Bonča, Primož Bončina, Jure Fratina, Aleš Gantar, Goran Gladek, Simon Gnezda, Aleks Humar, Dušan Hvala, Dolores Jereb, Ivan Jereb, Robert Jereb, Mitja Kacin, Boštjan Kavčič, Marko Kavčič, Mitja Kenda, Tomaž Kogovšek, Robert Kramperšek, Klara More, Adrijana Morel, Drago Pavšič, Matija Podobnik, Matej Raspet, Ermin Rijavec, Danilo Sedej, Gorazd Šemrov, Zoran Stankovič, Leon Tratnik, Milan Vidmar, Rok Vodnik.

Vsi smo na svoj način bistveno prispevali k razvoju in rasti podjetja TKI Inc. Svoje bogate izkušnje smo delili z ameriškimi sodelavci in jim s svojo delavnostjo bili vedno v zgled. Poleg dela in obveznosti v podjetju lahko vsakdo najde, kar ga veseli, saj nam Greenville in okolica nudita veliko možnosti za raziskovanje, šport in zabavo.

Popotniki se lahko podajo do Nashville v Tennessee, središča country glasbe, ki je oddaljeno le nekaj ur vožnje po slikovitih Smokey Mountains. Tisti, ki si želijo adrenalina, lahko za podaljšan vikend preizkusijo najbolj divje vlake smrti v zabaviških parkih v Orlando na Floridi. Na Florido vas poleg

Sem **Duane Jones** in delam na začetni liniji v TKI-ju dve leti in pol. Delo me veseli, ker je vsak dan nekaj novega.

Rad se spopadam z vsakodnevnimi problemi in v prihodnosti bi rad dopolnil svoje znanje, da bom tako dober kot kolegi iz Slovenije.

Pozdravljeni, Slovenci, sem **Bill Burnett** iz začetne linije in sem tukaj zaposlen že štiri leta in pol. V podjetju nameravam ostati do upokojitve. Delo v TKI-ju mi je všeč, ker delam na liniji in se vsak dan lahko naučim kaj novega.

Mike Jones: Zaposlen sem že štiri leta na končni liniji. Delo mi je všeč predvsem zato, ker imam poln delovni urnik in mi zato ni nikoli dolgčas. Predvsem pa mi je všeč tudi to, da na delovnem mestu ni velike »gužve« in imamo več prostora zase.

Jure Fratina: Moji prvi stiki s podjetjem TKI so bili v letu 2003. Po dobrem sodelovanju in počutju v družbi TKI, in seveda v ZDA, sva se konec leta 2004 z ženo Mojco odločila, da odideva tja za obdobje treh let. Minili sta že dobri dve leti in moram reči, da mi je delo v podjetju TKI prineslo nove izkušnje, tako pri izdelavi komutatorjev in na področju vzdrževanja strojev. Po preteku 3-letne pogodbe se vračam v matično podjetje. Bivanje v ZDA oba z ženo ocenjujemo kot pozitivno izkušnjo, ki nama bo pripomogla pri nadaljnjem delu.

prijetnih plaž vabi tudi Kennedy Space Center, NASA izstrelišče vesoljskih plovil. Ljubitelji košarke NBA se lahko zapeljejo v dobro uro oddaljen Charlotte na košarkarsko tekmo in bodrijo našega košarkarja Primoža Brezca. In še za tiste, željne sonca in oddiha - poleg bazena v naselju vabijo peščene plaže Karibskih otokov.

Greenville leži ob vznožju pogorja Smokey Mountains in je zato pravi raj za pohodnike. Če vam ni do hoje, si pa

Glavna ulica v Greenville

Greenville park in reka Reedy river

želite oddiha v naravi, se lahko zapeljete do bližnjega jezera Jocassee. Če vas zanima zgodovina, si lahko ogledate trdnjavo Sumter v Charlestonu, kjer se je pričela državljanska vojna, ali kakšno izmed plantaž, kjer lahko podoživite kolonialni čas. Življenje v Južni Karolini je polno izzivov; poleg delovnih izkušenj in napredovanja v podjetju Kolektor, nam nudi spoznavanje drugačne kulture, učenje angleškega jezika in številna doživetja, ki nam oplemenitijo življenje.

Uroš Likar in Matjaž Potočnik

FMR se je umaknil iz Vipe d. d.

Potem ko je uprava Kolektorja oziroma FMR ugotovila, da na podlagi predhodno sprejetih dogovorov v Idriji nasprotna stran teh ne izvaja oziroma se ne drži dogovorjenega, je sklenila prodati svoj kapitalski delež v Vipi, predsednik in člani nadzornega sveta pa so odstopili. FMR je s prodajo iztržil maksimalno ceno za svoje delnice. V dveh letih, kolikor časa je bil solastnik Vipe d. d., se je namreč vrednost Vipinih delnic povečala za 50 odstotkov. Izkupiček od prodaje bo FMR namenil novim kapitalskim naložbam.

Kolektor snubijo nazaj v Gospodarsko zbornico Slovenije

Predsednik uprave Kolektorja **Stojan Petrič** je v petek (16. februarja) na sestanku v Ljubljani sprejel ponudbo o članstvu koncernovih podjetij v Gospodarski zbornici Slovenije. To naj bi za dobo dveh let začelo teči s 1. aprilom letos.

Pred tem je predsednik GZS mag. **Samo Hribar Milič** s sodelavci zadolženimi za področje elektroindustrije in internacionalizacijo obiskal upravo koncerna v Idriji in predstavil ugodnosti, ki bi jih ta imel s podporo GZS. Odločitev o članstvu je padla po sestanku, ki ga je imel predsednik uprave z direktorji koncernovih podjetij.

RAZVOJNI CENTER

KOLEKTOR

KOLING

KOLEKTORGROUP

KOLEKTOR

Zaradi povečanega obsega proizvodnje in realizacije novih razvojnih projektov vabi družba Kolektor Pro d. o. o. Idrija, proizvodnja komutatorjev, k sodelovanju moške in ženske s strokovno izobrazbo

1. **DIPLOMIANEGA INŽENIRJA STROJNIŠTVA**
za delo na razvojno-tehnološkem področju kot konstruktor orodij,
2. **STROJNEGA TEHNIKA ali KVALIFICIRANEGA DELAVCA KOVINSKE STROKE**
za delo v proizvodnem procesu.

KRATEK OPIS DELA:

Pod 1:

- konstruiranje orodij ter priprava tehnologije za brizganje duroplastov z uporabo programskih orodij ProEngineer, SAP R3, Microsoft Office ter specializiranih orodij za pripravo dokumentacije in simulacije procesa.

Pod 2:

- samostojno vodenje in urejanje avtomatiziranih linijskih proizvodnih procesov.

OD KANDIDATOV PRIČAKUJEMO:

Pod 1:

- najmanj 2 leti delovnih izkušenj na področju brizganja plastike ali konstrukcije,
- uporabo računalniških orodij (ProEngineer, Microsoft Office ipd.),
- znanje angleškega ali nemškega jezika,
- samostojnost pri delu, samoiniciativnost, inovativnost, kreativnost, odgovornost in pripravljenost na timsko delo.

Pod 2:

- najmanj 1 leto delovnih izkušenj na enakem ali podobnem delu,
- inovativnost, kreativnost, odgovornost in pripravljenost na timsko delo.

KOLEKTOR PRO d. o. o. zagotavlja poleg rednega izplačila plače in drugih prejemkov tudi:

- dinamično delo v pozitivno usmerjenem kolektivu,
- financiranje dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- velike možnosti strokovnega usposabljanja in napredovanja ter izobraževanja, na podlagi katerega lahko vsak postane strokovnjak na svojem delovnem področju,
- možnost zaposlitve v tujini,
- zaposlitev za določen čas z možnostjo prehoda v delovno razmerje za nedoločen čas.

Vaše pisne ponudbe z dokazili pričakujemo najkasneje do **10. marca 2007** na naslov:

Kolektor Pro d. o. o.,
Vojkova 10, Idrija - personala
ali

po elektronski pošti personala@kolektor.si

Iz nebeške kuhinje

Prav lep pozdrav, spoštovani bralci in bralke revije Komunitator. Od te številke dalje se vam bomo iz podjetja Nebesa d. o. o. oglašali malo drugače, kot smo to počeli doslej.

Kratkemu opisu, kaj se na novo dogaja pri nas in kaj nameravamo početi, bo sledil še drugi del članka, v katerem se bomo posvetili strokovnemu delu in ga na koncu podkrepili s kakšnim receptom. O tem, ali bodo recepti zahtevni ali ne, pa naj presodi kdo drug. Včasih so sicer navidezno dobri recepti povsem neuporabni že samo zato, ker ne najdemo ustreznih sestavin. Škoda, ker nista Ljubljana ali pa London kar za prvim vogalom, kajne.

V mesecu marcu, natančneje v torek, 6. marca, bo natanko eno leto, kar je Restavracija Kolektor pričela z delom v okviru družbe Nebesa d. o. o. V primerjavi s tem, kar nas v prihodnosti še čaka, je eno leto malo, vendar pa smo po našem skromnem mnenju naredili kar precejšen preobrat v naši ponudbi. Poleg tega smo popolnoma prenovili prostore in jim dali novo, prijetnejšo podobo, izpeljali prve kuharske tečaje in se kot ponudnik gostinskih storitev pojavili tudi zunaj matične hiše.

V torek, 6. marca, tako ugašamo prvo svečo na torti Restavracije Kolektor in na ta dan bomo brezplačno postregli sladico v sklopu katerega koli dnevnega menija. Lepo vabljeni! Ker pa prva obletnica ni samo dogodek v času, bomo spet malo spremenili in popestrili našo ponudbo. Obeta se temeljita sprememba solatnega bifeja. Drugačna postavitve in novi solatni prelivi bodo po enem letu več kot dobrodošli. Bliža se pomlad in potrebna bo ponovna prevetritev tedenskih jedilnikov, pa še kaj se bo našlo.

Preden pa bomo praznovali prvo obletnico, nas bo ponovno obiskal pust. V graparskem pogovornem jeziku se pustno obdobje deli na tri dele. DO-pust; pust in PO-pust. V tem smislu smo sedaj vsi na dopustu. Naloga pusta je, da prežene zimo (letos jo bo verjetno, tako kot lani, priklical) in naredi obračun z dogodki preteklega leta. V pustnem času pa se seveda pripravljajo značilne jedi. Hrana v tem času je obilnejša, bolj zabeljena in sploh taka, kakršno nam zdravniki, če se le da, odsvetujejo. Če pri uživanju tovrstnih jedi ohranimo neko mero zdrave pameti, potem še nekako gre – samo kaj, ko so včasih (pregreta) čustva močnejša od zdrave pameti. K sreči pustnemu času sledi postni čas (oziroma po-pust), kjer naj bi si vzeli malo več časa za razmislek in za kvalitetnejši način življenja. To, da se na pepelnično sredo in veliki petek odpovemo mesu, še ni rešitev, ampak velja v vseh pogledih malo popustiti in dati telesu možnost, da se počisti.

Ne samo krščanstvo, pač pa tudi druga verstva poznajo različne oblike posta in verjetno so se le-te ohranile skozi vsa obdobja tudi zato, ker so človeku, poleg odrekovanja, nudile neko korist. Res pa je tudi, da tako veliko hrane, kot je v današnjih časih dostopna ljudem, ni bilo nikoli. Prehrambena industrija in trgovci izkoristijo vsako najmanjšo poro, da lahko prodajajo vedno nove in nove stvari. Velikokrat se je potrebno vprašati, ali je res vse dobro, kar kupimo, in zakaj kupujemo več, kot pa dejansko potrebujemo. Ste se kdaj mogoče vprašali, koliko hrane po nepotrebnem zmečemo stran? Odgovor se glasi: Preveč! Pa se vrnimo še malo k tradiciji ter pustnim in postnim jedem. Že uvodoma smo omenili, da je za postni čas značilna težja prehrana, ki je izdatno zabeljena in polna mesa. Nihče ne pravi, da je potrebno vse te jedi črtati z jedilnika – nasprotno: ohranjamo jih in spoštujemo tradicijo, ki so nam jo zapustili naši predniki. Vendar pa je potrebno hrano prilagoditi po meri današnjega časa. Tu imejmo v vidu predvsem zmanjšanje količine pripravljene in zaužite hrane ter dodajanje maščob. Telo nam bo hvaležno in drugi dan po postni zabavi se ne boste zbudili

s tistim zabuhlim občutkom, da vam je koža čez noč postala preozka.

In naj bo za prvič dovolj. V nebeški kuhinji smo za vas pripravili nekaj receptov, ki naj vam popestrijo jedilnik v pustno–postnih dneh.

Še vedno velja, da nam lahko pišete na elektronski naslov info@fmr-gostinstvo.si, kjer pričakujemo vaše pripombe, nasvete, želje, sporočila ... Pa lep pozdrav do prihodnjic.

Boštjan Novak

PUSTNI KROFI

- 1 kg moke
- 40–50 g kvasa
- 10 g soli
- 7 rumenjakov
- 70 g sladkorja
- 70 g masla
- 0,5 dl ruma
- 0,5 l mleka
- 1 zavitek vanilina
- 200 g marelične marmelade
- olje za cvrenje
- sladki prah z vanilijo

Najprej pristavimo kvasni nastavek, posodo z moko pa postavimo v pečico, ogreto na 50 °C. Maslo penasto umešamo, dodamo sladkor in rumenjake ter prilijemo toplo mleko, kateremu smo dodali sol. Primešamo polovico moke in kvasni nastavek ter nato še preostalo moko. Testo stepamo tako dolgo, da se loči od kuhalnice oziroma da je gladko. Pazimo, da pri stepanju ne dvigujemo kuhalnice previsoko, ker tako vtepemo preveč zraka in nastanejo med peko v krofih luknje. Ko je testo stepeno, ga postavimo na toplo vzhajat. Iz vzhajanega testa oblikujemo kroglice, težke od 80 do 100 g, ki jih postavimo, zavite v topel prt, vzhajat.

Olje segrejemo in najprej ocvremo samo en krof, da vidimo, ali je temperatura za cvrenje primerna oziroma če so krofi dovolj vzhajani.

Krofe dajemo v olje z zgornjo stranjo, ki je že vzhajana!

Preden krofe obrnemo, jih cvremo v pokriti posodi, nato pa v odkriti. Ocvrte poberemo s penovko na prtič, da se odcedijo in jim nad venčkom vbrizgamo gladko razmešano marmelado.

Posujemo s sladkorjem.

Kolektorjevi tenisači so se zavihteli na vrh žirovske lestvice

V žirovski ligi, kjer nastopa šest ekip, tekmujejo tudi Kolektorjevi namizni tenisači. Lani, tekmovanje poteka v treh krogih, so samo enkrat izgubili in ekipno zasedli prvo mesto. Kot posameznik se je najbolje odrezal **Avgust Vukanič**, ki je zmagal na novoletnem turnirju, drugi je bil **Stojan Vončina**, tretji pa **Roman Bogataj**. V fotografski objektiv smo jih ujeli v spodnjeidrijski kulturni dvorani, kjer dvakrat na teden pridno trenirajo. Od leve proti desni so se postavili: **Stojan Vončina**, **Danilo Rjavec**, **Franc Vončina**, **Rudi Troha** in **Avgust Vukanič**.

V decembrski številki Komunitatorja smo v otroškem kotičku za najmlajše pripravili nagradno igro. Spraševali smo vas po vsaj treh predmetih, v katere so vgrajeni komutatorji. Prejeli smo lepo število odgovorov. Med prispelimi smo izžrebali tri nagrajence. Ti so:

Tjaša Rant, Vojkova 3, 5280 Idrija
Vesna Perič, Jezerska ulica 70, 4226 Žiri
Nace Gregorač Štepančič, Arkova 47, 5280 Idrija

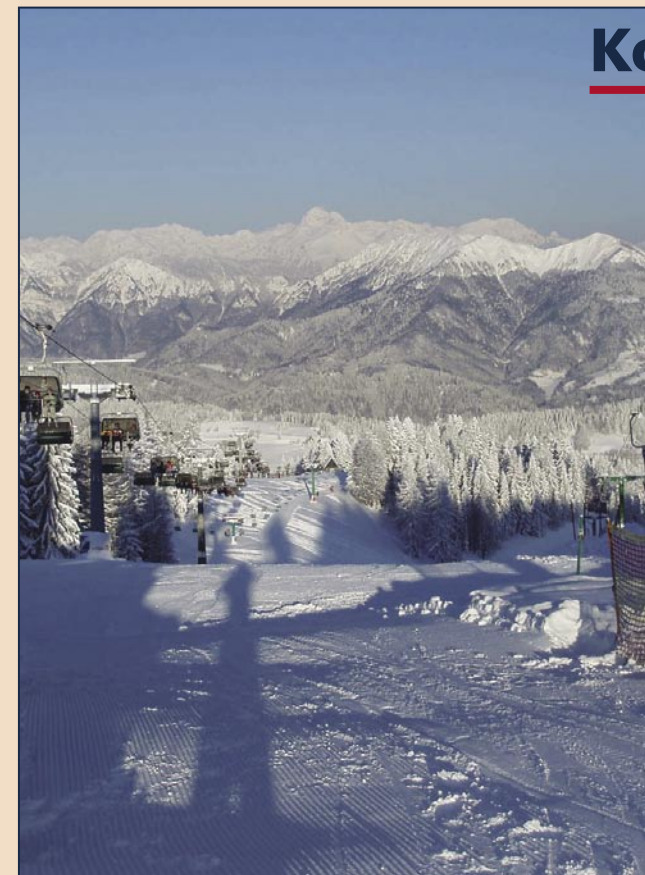
Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.
Vsem trem iskreno čestitamo.

Kolektorjeve zimske igre

Kolektorjeve zimske igre bodo 4. marca na črnovrškem smučišču Smučarskega centra Cerčno. Udeležijo se jih lahko zaposleni v koncernu Kolektor in njihovi družinski člani.

Jolanda Tušar iz Kolektorja Pro sporoča, da se lahko s podrobnostmi v zvezi z organizacijo, pripravo, izvedbo in prijavi sproti seznanjate na koncernovi intranetni strani. Kljub ne najbolj prepričljivi zimi so se skupaj s hišnim sindikatom odločili, da jih pripravijo malce drugače kot doslej, dodaja Jolanda Tušar. Pri tem se bodo zgledovali po Kolektorjevih poletnih igrah, saj so bili z njimi udeleženci zadovoljni. Ker se ni bati, da v Smučarskem centru Cerčno ne bi bilo dovolj snega, tudi priprava zimskih iger ni vprašljiva.

Nasvidenje torej v nedeljo, 4. marca.

Virus IHN napadel ribe v ribogojnici na Kanomljici

V idrijski ribiški družini so konec decembra opazili prve pogine rib v zunanjem bazenu ribogojnice na Kanomljici, v katerega so mesec prej iz neke ribogojnice v bližini Ljubljane pripeljali sterilne šarenke, ki bi jih pred novo ribolovno sezono vložili v vode svojega revirja in revir tolminskih kolegov. Od 12.000 šarek jih je poginilo okrog 2.500 oziroma 172 kilogramov. RIBE v ribogojnici na Kanomljici je na podlagi ugotovitev analize odvzetih vzorcev napadla ena od treh bolezni, kateri so rade izpostavljene ribe, ki živijo v takem okolju, in sicer virus IHN (infekciозна hematopoetska nekroza), ki človeku ni nevaren in tudi ne predstavlja nobene ogroženosti, če bi z njim okužene ribe uživali. Ker je naša zakonodaja glede tega zelo stroga, Pravilnik o ukrepih za nadzor nad določenimi boleznimi rib (ISA, VHS in IHN), objavljen v Uradnem listu 27. 2. 2004, namreč veleva, da morajo RD v ribogojnicah, kjer se je pojavil take vrste virus ali bolezen, ves ribji zarod uničiti, bodo idrijski ribiči to tudi storili. Tako bodo do poletja izpraznili in razkužili vse zunanje bazene v ribogojnici in jeseni začeli z vzrejo na novo.

Škodo na ribjem zarodu ocenjujejo na 40.000 evrov, kolikšna bo z vsemi posledicami in delom, ki ga bodo imeli s sanacijo, pa je zaenkrat še preuranjeno govoriti. Še posebej jim je žal za plemensko jato soške postvri.

Toda kaj morejo, veljavna zakonodaja, predsednik RD **Samo**

Bevk meni, da odpira veliko strokovnih vprašanj, zato bo kot poslanec predlagal sprejetje ustreznih podzakonskih aktov, je pač taka in kot dobri gospodarji jo bodo spoštovali.

Zato bodo uničili ves ribji živelj v svoji ribogojnici. ♦

Filip Šemrl

Skrb za ohranjanje preteklosti

Do zadnjega kotička so prvo nedeljo po kulturnem prazniku, ki ga razen pri nas, praznujejo samo še na Kubi, Ledinci napolnili osrednji prostor v domači podružnični osnovni šoli. Prisluhnilni so dobro uro dolgemu kulturnemu programu, ki so ga jim pripravili šolarji. Njihovi učiteljci in starši nastopajočih, predvsem mame, so bili najbolj na trnih oziroma so se bali, da bi trema komu ne vzela spomina ali mu zavezala jezik. Pevci pa so jih možato zapeli nekaj za uho in odstopili prostor in besedo **dr. Mariji Stanonik**, avtorici knjige Nekoč je bilo jezero, v kateri je objavljenih kar nekaj domoznanskih prispevkov in povedk iz kronike župnika Janeza Jelenca, ki jo je pisal konec 18. stoletja in mu je načrtovano objavo oziroma izdajo preprečila prva svetovna vojna. Dr. Stanonikova je ob tej priložnosti odkrito povedala, da njegovih šest zvezkov ledinske kronike ni bilo čisto pozabljenih, saj so iz njih nekateri v polpreteklosti že »plonkali«, ne da bi navedli vir. Zdaj pa naj bi Ledinska kronika Janeza Jelenca zagledala luč sveta v knjigi. Navzoče je pozvala, naj začnejo zbirati denar za izdajo in njen nakup seveda.

Ledinci pa tudi sicer lepo skrbijo za spomin na svojo preteklost, za kar ima največ zaslug **Dušan Bogataj** s turistične kmetije Pr' Jureč. Kakih 15 let je že mogoče v njegovem živem muzeju spremljati ves postopek od setve do peke kruha in druge zanimivosti iz kmečkega življenja. Na kmetiji imajo več kot 300 kosov orodja in strojev. 30 obnove najbolj potrebnih je rešil propada s pomočjo restavratorja Jožeta Žepiča iz Škofje loke, ki ga je na lastne stroške gostil pol meseca. Še posebej sta se posvetila obnovi stare ključavnice iz leta 1757 in omare z letnico izdelave 1867. V slednjo bo Dušan Bogataj zložil gradivo in pomagala, ki jih rabi pri predstavitvah svojih projektov. ♦

Šahovski velemojster, idrijski rojak Vasja Pirc na poštne znamke

Dne 19. decembra 1907 se je v Idriji v Turkovi hiši na placu materi Antoniji in očetu Matiji Pircu rodil sin Vasja. Mati Antonija, rojena Okorn, je bila učiteljica, rojena na Igu pri Ljubljani, oče Matija pa je izhajal iz večje kroparske fužinarske in urarske družine. V Idrijo je prišel leta 1903 na realko kot profesor. Za potrebe idrijske realke je napisal dva učbenika in sicer Zgodovino starega, srednjega in novega veka ter Zemljepis slovenskega ozemlja ter izdelal zemljevid slovenskega ozemlja. Profesor Matija Pirc je bil leta 1911 premeščen v Maribor, kamor se je preselila vsa družina. Vasja Pirc se je že na klasični gimnaziji v Mariboru izkazal kot najboljši šahist, pa tudi kot najboljši dijak. Na ljubljanski univerzi in na Dunaju je študiral zgodovino in geografijo. Po končanih študijih se je posvetil izključno šahu in postal prvi slovenski poklicni šahist. Že pred drugo svetovno vojno je na številnih mednarodnih turnirjih zaradi velikih uspehov in odlične šahovske igre pridobil sloves velemojstra in se uvrstil med najboljše šahiste mlade generacije. Vasja Pirc je nastopil na 56-tih mednarodnih turnirjih. Po vojni je bil predsednik Šahovske zveze Slovenije in član glavnega odbora Šahovske zveze Jugoslavije. Bil je med najuspešnejšimi člani

Spominski ovitek šahovske olimpijade v Dubrovniku leta 1950

nekdanje jugoslovanske šahovske reprezentance. Tekmoval je na sedmih šahovskih olimpijadah, kjer je osvojil dve bronasti medalji. Leta 1950 na šahovski olimpijadi v Dubrovniku pa je z najboljšimi rezultati prabil jugoslovanski reprezentanci zlato medaljo. Svetovna šahovska zveza (FIDE) mu je leta 1953 uradno podelila naslov velemojstra. Vasja Pirc je prav takrat v rojstni Idriji igral simultanko. Takratni tajnik Šahovskega društva Idrija Srečko Logar mu je pokazal časopis z imenitno novico in mu prvi čestital. Z znamenitim šahistom se je pomeril tudi Idrijčan Silvo Kovač. Leta 1956 je kot dijak igral v ekipi koprskih šahistov na hitropoteznem šahovskem troboju Koper-Ljubljana-Trst. V igri proti Ljubljani je s črnimi figurami nastopil prav proti Vasji Pircu. Kot sam pravi, se je velemojstru dobro upiral tja do tridesete poteze, potem je moral priznati poraz.

Vasja Pirc je bil svetovno priznan šahovski teoretik in šahovski pisec. V šahovski igri je poznana Pirčeva obramba, ki jo je avtor izpopolnjeval tudi v turnirski praksi. V svoji karieri je kar šestkrat izpolnil velemojstrsko normo. V času njegovih največjih uspehov so ga šteli med deset najmočnejših šahistov na svetu. Vasja Pirc je umrl 3. junija 1980. V njegov spomin je Šahovska zveza Slovenije leta 1981 organizirala 1. memorial Vasje Pirca – mednarodni šahovski turnir. Od takrat jih je bilo odigranih že trinajst. Pobuda za izdajo poštne znamke ob 100-letnici rojstva Vasje Pirca je prišla iz Šahovskega kluba Kolektor Idrija. Filatelistično društvo jo je podprlo, Komisija za poštne vrednotnice pa sprejela. Pošta Slovenije je tako 24. januarja 2007, v letu, ko Šahovski

Poštni ovitek prvega dne izida znamke

klub Kolektor Idrija praznuje 60 let, izdala znamko z motivom Vasje Pirca, ki razmišljujoče gleda na šahovsko polje s figurami. Priložnostno poštno znamko z nominalno vrednostjo 0,48 EUR je oblikoval Grom Arch. Natisnjena je v tehniki štiribarvnega ofseta v poli po 25 znamk. Stiskala jo je tiskarna Oriental Press v Bahrainu. Naklada znamk znaša 80.000 primerkov. Žig Prvi dan je bil v uporabi samo na pošti 5280 Idrija. Pošta je izdala tudi Ovitek prvega dne (FDC). Ob tej priliki je Filatelistično društvo pripravilo tudi maksimum karto. Znamka je izšla v okviru dolgoročne tematske serije Znameniti ljudje na poštah. Filatelistično društvo Idrija in Šahovski klub Kolektor sta skupaj z Občino Idrija ter Pošto Slovenije pripravila slovesno predstavitev znamke, ki je bila 26. januarja 2007 v dvorani Glasbene šole v gradu Gewerkenegg.

Poštna znamke, ki jih je bilo moč kupiti na slavnostni predstavitvi

V kulturnem programu je nastopil Dekliški pevski zbor Radost iz Godoviča pod vodstvom Damjane Vončina. Poštne znamke je promoviral predstavnik Pošte Slovenije, Marko Simić, direktor PE Nova Gorica. Slovesnosti so se med drugimi udeležili tudi oba sinova Vasilij in Raša Pirc ter obe hčeri Jelena Strajnar in Jožica Pirc. V prostorih Mestnega muzeja Idrija je bila na ogled filatelistična zbirka s šahovsko tematiko. Zanj je zbiratelj Kristjan Maver iz Nove Gorice prejel številna mednarodna priznanja. Filatelistično društvo in Šahovski klub sta predlagala, da se ob stoletnici rojstva Vasji Pircu v Idriji postavi spominsko obeležje in uredi spominska soba. ♦

Niko Jereb

Giblјive slike

Zatemnjena kuhinja stanovanja. Na mizi filmski projektor, pred kratkim kupljen na Dunaju, saj jih ni več veliko najti na obli, ki ji rečemo Zemlja. Vsaj ne toliko, kot v najlepših letih filma, kot bi dejal Marko Matuc. Zbiratelj filmov, ki so bili posneti na širšem Cerkljanskem.

Luč ugasne in najin pogovor steče. Kot vse dobre stvari, se je tudi ta ljubezen do filma začela na začetku. Prve gibljive slike, predvajane 28. decembra 1895 v Parizu. Brata Lumière sta predvajala zlepljene zaporedne fotografije prihoda z dela. Takrat so bili v središču dogajanja ljudje in ljudje iz prejšnjih časov, ki so ti nekako blizu, obstojijo v tvojem spominu, ljudskih reklih, imajo v sebi tako močan privlak, da so pred dobrimi desetimi leti Marka popeljali do tega, da je v gostilni prvič postavil vprašanje: „Ti, a ima kadu kešn film, de se mu wale na padstrišji dama?“ Prihajati so začele fotografije lokalne okolice in dogodkov, ki so se nekoč dogajali v Cerknem. Prvi posnetek Cerkna iz petdesetih let, ki je ves zaprašen in zamaščen ležal dolgo let pozabljen v hiši. Dobil ga je, da si ga je ogledal. Pozna povojna leta, groba, črno-bela slika, ki je v mnogočem spominjala na tiste stopicljaje Grossmanna, ko je snemal dogodljaje na svojem vrtu v Ljutomeru.

Prostovoljna akcija gasilcev pri dograditvi doma

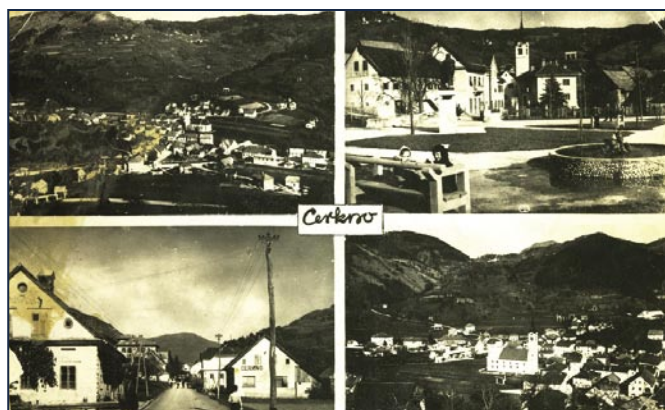
Sigade nekoč

Počasi se je razvedelo, da se nahaja v vasi en tak mandeljč, ki ima rad filme. Spravi pa ti ga lahko tudi na format, ki bo gledljiv tudi brez posedovanja posebnega 8 mm projektorja. V Spodnji Idriji je našel nekoga, ki je imel v lasti vso potrebno mašinerijo, da se stvar opravi. Sedaj skupaj z Ivanom Menartom digitalizirata posnetke s filmskih trakov.

Mnogo ljudi je hranilo doma dragocene posnetke, ki jih je po

daljšem času od njih pridobil in jih shranil za svoj osebni arhiv. Nekaj posnetkov posameznih avtorjev je tudi odkupil. Veliko se jih je že nabralo.

Kmalu ni bilo dovolj le to, obračati se je začel na Filmski arhiv RS, kjer imajo shranjenih veliko posnetkov. Narejeno imajo bazo posnetkov iz celotne Slovenije, tudi Cerkna in okolice. Začel je pošiljati prošnje, najprej za sezname, kateri posnetki v njihovi bazi sploh obstajajo, nato za pridobitev digitaliziranih posnetkov za svoj arhiv. Vzamejo si čas in ti ga dobro zaračunajo (5 minut = 62,5 evrov/15.000 SIT). Sedaj je razmerje filmov iz arhiva in

Razglednica iz Cerkna

zbranih od domačinov približno pol.

Prijetno trkanje celuloidnega traku se je nenadoma okitilo z zvokom. Davno pozabljeni glasovi so premotili najin pogovor. Vrtel se je namreč film, ki ga je Marko zmontiral sam iz posnetkov, ki jih je odkupil od lokalnih avtorjev. Triminutni posnetki otvoritev, srečanj, zabav, gasilskih veselic, ki so se odvijali pri nas med sedemdesetim in osemdesetim letom. Velike množice, dosti bolj vedrih obrazov, kot jih najdemo zdaj. Na posnetkih je pristno veselje, več plesa in več zabave ... Tema. Pregorela je žarnica na projektorju. Tudi to se zgodi in se je dogajalo med kinopredstavami v časih analogne tehnologije. Vendar projektorja ni potrebno peljati na poseben servis, žarnico je preprosto zamenjati. Večji problem pa nastane, ko „crkne“ kak del, ki že dolgo ni več v proizvodnji. Najde se le še obnovljene, nam najbližje v Avstriji in Nemčiji.

Tudi pogovor se je končal. Še naprej bo zbiral, fotografije in filme. Časov, ki so bili. Lahko si jih ogledate, najdete ga na Placu, rad jih pokaže, in mogoče si bo nekoč možno ogledati tudi kak njegov film. ←

Domen Uršič

- prevozi skupin
- prevozi oseb
- TAXI služba
- najem kombijev

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRİJA

GSM: 041 648 393

- prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
- prevozi nevarnih snovi
- hitra dostava stvari
- organizacija prevozov

E-mail: rcttrans@amis.net

Tisti dan

Tisti dan s

začetka vedelo, da je večja kot kopica sena.

Dne

je, kakor se spodobi, nahajala cerkev, nasproti pa se je v vsej svoji veličini bohotala betula. Vedno polna iščočih novih izzivov, hitro potopljenih v kozarcu.

bilo. Hitro je sestopil v dolino, da bi si ogledal to čudo. Spet je bil prvi, ostali so že utonili v lastnih upih.

Tovornjak, poln talečega se snega. Od kod jim tako množstvo tega, v njegovi mladosti tako vseprisotnega agregatnega stanja vode in čemu? Je res že čas, da se ga vozi z visokih hribov?

Trije otroci, ne kaj dosti več, so se pridružili vsesplošnemu rajanju na snegu, ki ga več ne poznajo.

Hitro so bili tukaj tudi ostali. Vrata so se odprla in hitro je bilo življenja dosti.

Sneg se je topil. Prvi je bil, ki je lahko poročal, od kod in kako je prišel ta sneg.

Bil je tu,

vse drugače, lepše in vsekakor popolno.

Oder je bil hitro postavljen, govori še hitreje povedani. Veselje v otroških očeh, čas je za odločitve.

Tudi njega je prevzela opojnost dejanja. Slutil je, da je lepota tu in bo večno trajala. Vzhičenost.

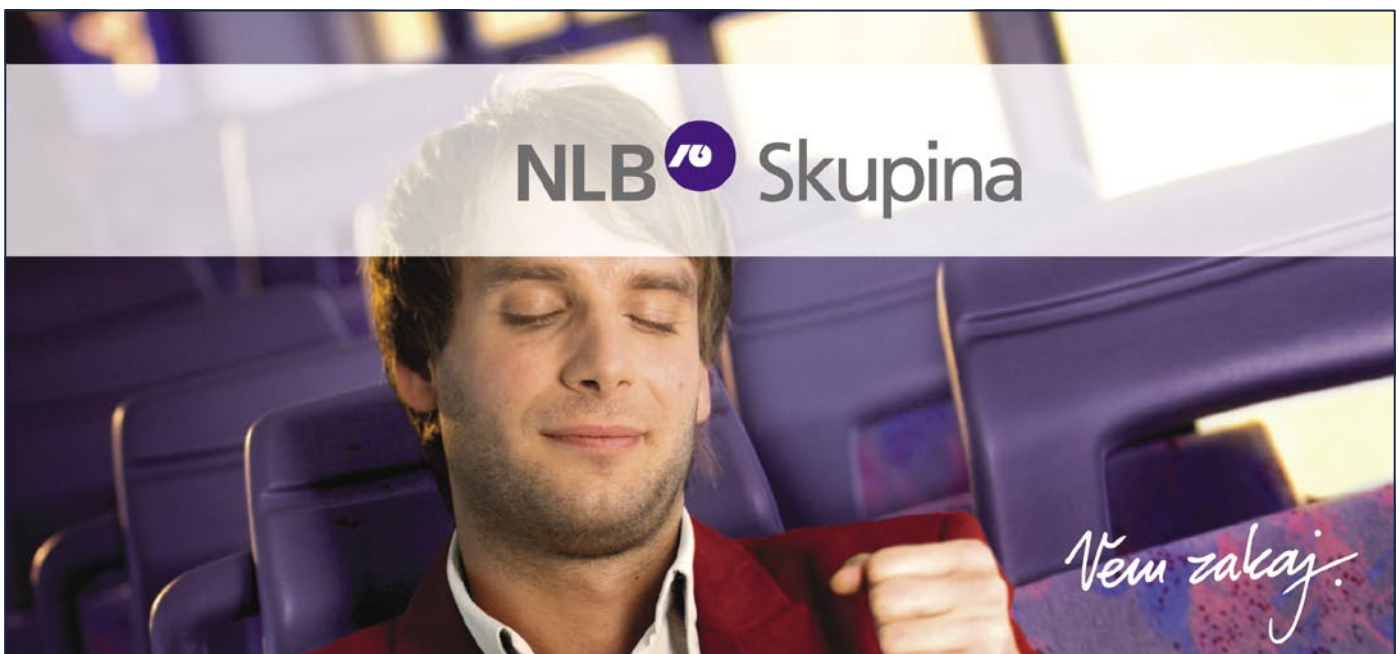
Dobre tričetrt ure pozneje je ostala samo luža in nič več besed.

Vrata betule so se zaprla, otroci so odšli in oder je podrt.

V

Sokolje gnezdo je spet polno in Plac je prazen, a nekje je slutnja, da štiri leta hitro minejo.

Domen Uršič – Domc

Ne sanjarite o novem avtomobilu, ampak ga preprosto kupite!

Do 6. aprila 2007 vam ponujamo NLB AvtoKredit z zelo ugodno obrestno mero: **6 mesečni Euribor + 1,95%***! Doba odplačila kredita je od 1 do 5 let, kredit pa je namenjen tako nakupu novega, kot tudi starega avtomobila.

Za stranke NLB, ki preko naše banke prejimate plačo ali pokojnino in poslujete z vsaj eno našo plačilno kartico, pa smo pripravili še dodatno ugodnost - kredit brez zavarovanja.

Vabimo vas, da se oglasite v **poslovalnici Idrija, Mestni trg 15** in naši svetovalci vam bodo pomagali pri informativnem izračunu NLB AvtoKredita. Dodatne informacije najdete na naši spletni strani www.nlb.si/avtokredit ali dobite pri svojem osebnem bančniku.

Poslovalnica Idrija, Mestni trg 15
tel.: 05 372 06 00

*Efektivna obrestna mera (EOM) je 6,61 %. Izračun EOM je narejen na dan 31. 1. 2007 in je informativne narave. Pri izračunu je upoštevan kredit brez zavarovanja, v višini 6.000 EUR, doba vračila 60 mesecev, obrestna mera 1,95 % + 6 mesečni EURIBOR. EOM se lahko spremeni, če se spremenijo stroški odobritve, stroški zavarovanja, dan in mesec črpanja kredita.

Hitri in drzni

V preteklem obdobju je bil občuten porast zahtevnih del – prav takšnih del, za katera smo mi specializirani. To so dela na višini ali dela na terenu, ki so z logističnega vidika težko oziroma problematično izvedljiva. Ob izkušnjah, znanju, opremi in nenazadnje tudi drznosti smo uspešno izvedli kar nekaj zelo zahtevnih projektov:

- ✘ montaža nove sedežnice na Kaninu konec leta 2005,
- ✘ gradbena dela na 110 kV daljnovodu v Zasavju,
- ✘ odstranitev izravnanih dreves v soteski Vintgar na Gorenjskem,
- ✘ obnovitev turističnih poti ob Tolminki pod Hudičevim mostom do termalnega izvira,
- ✘ logistična podpora pri izvedbi sanacije odloma v steni nad SVPB Franjo,
- ✘ zamenjava zemeljskega kabla iz Razdrtega na vrh Nanosa.

Poleg zgoraj naštetih pa še tiste tradicionalne, ki jih izvajamo že od leta 1990, kot so poseki pod daljnovodi in v urbanih naseljih ter obnova in vzdrževanje raznih daljnovodov.

Za zahtevnost večine izvedenih naših del je značilen slogan:

»Kjer se drugi ustavijo – Kaskader začne.« Za ponazoritev naj povem, da smo izvajali montažo sedežnice na Kaninu pri temperaturah, ki so bile občasno čez dan tudi do -15 stopinj, da bi brez Zila (vojaški kamion z dvigalom), ki smo ga spravili na Kanin, zelo težko, zagotovo pa ne v roku, zaključili dela.

V Zasavju, na strminah Kuma, nad termoelektrarno Trbovlje (podoben teren, kot je v Zali na desni strani, če se peljete iz Idrije proti Godoviču), se ni dalo daljnovoda klasično temeljiti, zato je

bil uporabljen sistem 6-metrskih sider, ki smo jih vrtali s pomočjo delovnega stroja »pajka«, katerega smo morali varovati s tremi jeklenicami premera 16 mm – (vsa čast in hvala strojniku PUH-a). Prav tako pogosto intervencijsko priskočimo na pomoč ob raznih nesrečah. Naj omenimo samo:

- ✘ reševanje prevrnjenega gasilskega kamiona,
- ✘ reševanje odlomljene krone v jami na globini 15 m ob vrtnanju pilotov na avtocesti Razdrto-Podnanos,
- ✘ odstranjevanje dreves s poti in vode v soteski Vintgar, kjer so nekatere izravnane bukve imele tudi do 5 m³ in jih je bilo potrebno pridržati s škripci ter ob žaganju viseti na vrvi - to je bilo sploh poglavje za zgodovino.

Trenutno izvajamo zares kaskadersko delo skupaj z Zidgradom na sanaciji pobočja pred Hudičevim mostom, nadaljujemo z vzdrževalnimi deli za Elektro Primorska in s tradicionalnimi poseki za Eles. Pri obnovi oziroma sanaciji temeljev daljnovoda na Veliko planino si bomo pomagali material transportirati s helikopterjem. V igri je še veliko drugih projektov, vendar bo treba do podpisa pogodb še malo počakati.

Stalno pozornost namenjamo dodatnemu izobraževanju.

Pridobili smo dovoljenje za izvajanje minerskih del na površini, obnovili razne licence, ob delu je zaposleni končal višješolski študij elektrotehnike.

Tudi vlaganju v specialno opremo, ki je pri našem delu nepogrešljiva, posvečamo veliko pozornost.

V izdelavi imamo prototipna orodja oziroma pripomočke, ki jih bomo patentirali. ♦

Peter Poljanec

Kdo hoče plesati z menoj?

Kdo je kriv za ta, neštetokrat ponovljeni stavek v tednu okrog 1. februarja? Seveda, Zablujena generacija! Fantje, Idrijčani, ki že veliko let ustvarjajo, izdajajo albume, imajo ogromno oboževalcev, pa vendar se do pred kratkim o njih ni veliko slišalo. Potem pa se je zgodilo, da so se Zablujenci veliko za šalo in bolj malo zares prijavili na najbolj razvpit glasbeni izbor v Sloveniji, na EMO. In komisija prvega pank benda na takih izborih ni izločila. Prišel je prvi nastop. Fantje so se gladko uvrstili v finale. Tiste odločilne sobote, ko je Zablujena generacija pod zaporedno številko 9 nastopila na finalnem izboru za evrovizijsko popevko Slovenije, smo v Idriji stiskali pesti, glasovali in še enkrat glasovali. In Zablujenci so se uvrstili na fantastično 4. mesto! O dogajanju pred EMO, med njo in po njej ter o njihovih ciljih in pričakovanjih sem se pogovarjala s pevcem Zablujene generacije – Primožem Aličem.

Na prvem večeru ste zbrali več kot polovico več glasov kot sedanja zmagovalka EME. Na finalnem večeru je bila situacija sicer obrnjena, pa vendar: zbrali ste več kot 9000 glasov in se uvrstili na 4. mesto. Premagali ste mnoge zelo izpostavljene glasbenike, Alyo, Sebastiana ... Ste tak uspeh pričakovali? Kaj mislite, da je botrovalo temu uspehu?

Takega uspeha in tako velike podpore javnosti nismo pričakovali, smo pa potihem upali, da se tudi nam končno enkrat stvari odvijejo v pravo smer. Uspelo nam je, prepričali smo marsikoga, ki do sedaj Zablujene sploh ni poznal, hkrati pa smo navdušili

tudi vse naše »stare fenek«. Za uspeh je potrebno ogromno truda, dobra ideja ter iskrenost in očitno smo v tem primeru vse to imeli. Kar pa se tiče »konkurence« ... nikomur ne privoščimo nič slabega, je pa res, da ne prenesemo tistih, ki se pretvarjajo. In takih je na tej naši mali sceni preveč.

Pank bend je na odru EME vendarle neka sprememba, pa naj bo to zaradi lanskih Lordov ali pa zaradi česa drugega. Mislite, da bi bil končni izid za vas drugačen, če ne bi odločali le gledalci prek televotinga?

V vsakem primeru je izid za nas fantastičen, zato bi se na tem mestu radi zahvalili vsem tistim, ki so nas podprli. Mislimo pa, da je zdaj popolnoma brez pomena delati neke kalkulacije v smislu: če bi bilo tisto drugače, potem bi ... Pravila igre so bila znana že na začetku, nastopajoči smo jih sprejeli, rezultati so jasni in nam je tako, kot je, čisto o. k.!

EMA je že prav zloglasna, kar se tiče obtožb, da je vedno posredi kaka kuhinja. Ste tudi vi morda čutili vonjave po kuhanju? Se vam je zdelo, da je izbor izpeljan korektno?

Mogoče smo se, oziroma se je letos komisija EME izognila takim in drugačnim provokacijam ravno s tem, da je med vsemi prijavljenimi izbrala same neznane nastopajoče (novince), saj so ti že po naravi malce boječi in še ne navajeni pretiranega izpostavljanja v medijih. Vsi paradni konji slo-pop scene so tako odleteli že v predizboru. No, in vsi tisti, ki vsaj malo berejo trač časopise, se lahko spomnijo, koliko so ti naši »paradni konji« imeli pripomb že takrat. Kar se je s temi glasbeniki zgodilo po predizboru, pa bi se prav zagotovo ponovilo tudi po končani prireditvi - pljuvali bi drug čez drugega. Na splošno pa je bil vsaj iz naše perspektive izbor izpeljan korektno in prav nič nam ni zadišalo po kaki kuhani stvari.

V Amigosu so vas po obeh večerih pričakali navijači in prijatelji, ki so stiskali pesti za vas. Kakšni so bili občutki, ko ste stopali po stopnicah v navdušeno, kričečo množico, zbrano samo zaradi vas?

Najprej ti grejo pokonci vse kocine. Potem se pričneš zavedati, da je ves trud benda in cele ekipe obrodil sadove. In to v domačem kraju, kjer se je ponavadi najtežje dokazati! Da te na tak način sprejmejo prijatelji, znanci in ostali navdušenci - to je največja nagrada, ki ti jo lahko nekdo pokloni. Za take trenutke je zagotovo vredno vztrajati in ustvarjati.

Kako se počutite zdaj, ko ste spet, po kar dolgem medijskem molku, zelo prisotni v različnih medijih? EMA vam je v smislu promocije zelo koristila ...

Glavni namen našega nastopa na EMI je bil tako ali tako ponovno opozoriti oboževalce in ostalo javnost na Zablujeno generacijo. To nam je fantastično uspelo. Nase pa smo hoteli opozoriti z dobrim razlogom; pripravljamo namreč nov album, ki naj bi ga izdali (če bo vse po sreči) nekje maja meseca. Stvari so se odvijale po najboljšem možnem scenariju, tako da smo v popolnem zagonu. V naslednjih dneh snemamo tudi videospot za »Kdo hoče plesati z menoj?«, nato pa se lotimo priprav za studijsko snemanje že šestega albuma.

Kot vse prave zvezde imate tudi vi gotovo zvezdniške muhe. Morda zamujate? Potrebujete v garderobi sveže

rezano cvetje in stekleničke Evian vode?

Ne boš verjela, ampak mi smo tako zelo zadovoljni že, ko na prizorišču koncerta ugotovimo, da je organizator poskrbel za odlično ozvočenje (kar je na žalost večkrat problematično), na katerem se bomo sami dobro slišali in nas bo tudi občinstvo slišalo tako, kot je treba. Od tu naprej pa je samo še pričakovanje na nastop, kjer se v trenutku, ko stopimo na oder, iz čisto navadnih tipov prelevimo v Zablujeno generacijo! Drugače nam prija, če je v zaodru kakšno pivo, mogoče kakšen sendvič, in to je to!

Več o Zablujeni generaciji, njihovi aktivnosti, koncertih in ostalem si lahko preberete na njihovi spletni strani www.zablujena.com. ♦

Jelena Burnik

Poklon pesniku Črtomiru Šinkovcu

Za nami je slovenski kulturni praznik. Dan, namenjen spominu na največjega med našimi pesniki. Ob njem pa zaživijo tudi liki drugih Slovencev, ki so naš narod obogatili z umetniškimi stvaritvami in ga s tem naredili razpoznavnega v svetu. Na Vojskem nad Idrijo so se poklonili spominu na pesnika, pisatelja in publicista Adolfa Šinkovca – Črtomirja. Rojen leta 1914 je v zgodnjem otroštvu občutil težo, ki jo je s seboj prinašal surov čas prve svetovne morije. Spremljal je trpljenje primorskega človeka pod jarmom tujih gospodarjev ... Pa vendar je njegova duša sredi neokrnjene gorske narave našla mnogo lepote, ki jo je dano videti le tistemu, ki so mu vile rojenice v zibel položile prav posebne darove.

ponovno prišle lanskega decembra. Knjigo je izdala založba Karantanija. Na pot med mlade bralce jo je s spremno besedo popeljal prof. dr. Emil Cesar, likovno pa obogatil akademski slikar Rudi Skočir.

Na predstavitvi Črtomirove knjige v galeriji nad Mestno knjižnico in čitalnico Idrija je knjige podpisoval njen ilustrator akademski slikar Rudi Skočir pš

Mladi recitatorji so z izvajanjem njegovih pesmi zbrane popeljali v čase otroških iger in mladostnih sanj. Opozorili so na pisano lepoto narave in živalskega sveta ter opomnili na ljubezen do domače zemlje.

Srečanje so popestrili člani vojskarskega kulturnega društva »Planika« s prepevanjem slovenskih ljudskih pesmi. Ob njihovi pesmi so se budili spomini na čase, ko se je po kmečkih domovih ubrano petje glasilo mnogo pogosteje kot danes. V preteklosti je pesem spremljala delo in običaje, blažila bolečino v težkih dneh in združevala srca ... V njej je slovenska beseda ostajala živa tudi v času, ko je v te kraje segel fašistični bič s prepovedjo uporabe materinega jezika v šolah, cerkvah, v javnem življenju.

Prof. Tomaž Pavšič pa je v prazničnem nagovoru poudaril vrednost literarnih del naših pesnikov in pisateljev za ohranjanje narodove identitete. V času, ko smo se pridružili veliki družini evropskih narodov, je to še toliko večjega pomena. ♦

Irena Hvala

Tomaž Pavšič: »Tudi Prešeren je ostal zvest maternemu jeziku, še več: slovenščino, za nekatere tedaj robot jezik kmetov, je v svoji poeziji povišal v bogat izpovedni jezik pesniške govornice!« ih

Ob kmečkem delu in v sožitju z naravo je v njem nastajala zakladnica, iz katere je črpal ob kasnejšem pesniškem ustvarjanju. Svoja dela je namenjal tako odraslim kot otrokom. Leta 1983 je zastalo ustvarjalno pero velikega moža vojskarske zemlje. V domači vasi je našel prostor za poslednje počivališče. Krajan in številni Šinkovčevi sorodniki so se 8. februarja zbrali v njegovi rojstni hiši pri Smodinu. Predstavili so knjigo njegovih pesmi za otroke z naslovom Mačja abeceda. Pesmi, ki so nastajale v petdesetih letih prejšnjega stoletja, so med najmlajše

Pridih Poljske

Ne, ne danes ne grem ven. Ne morem! Že ko stojim ob oknu in gledam na ulico, me zebe, saj termometer kaže -22°C . A žal se moram podrediti mojemu urniku in lepo oditi na predavanje. Zavrt v vsa mogoča oblačila se prebijam po zaledenelih pločnikih do fakultete.

Mraz, ki je tiste dni pretresal Poljsko, je bil presenečenje tudi za Poljake in vse prej kot nekaj vsakdanjega. Dnevi so minevali na fakulteti ali v stanovanju, nikoli pa ne na ulici. Presenečenje pa je bilo, da življenje kljub hudemu mrazu ni zastalo, temveč je vse potekalo počasi naprej kot vedno. Zdaj sem na Poljskem že približno šest mesecev in kljub nekaj začetnim težavam mi je ta država prirasla k srcu. Verjetno je res, da je za slovansko dušo potreben čas, saj je ni mogoče hitro razumeti ali osvojiti. Začetek je bil kar težak. Poljaki so narod birokracije. Verjetno je težko čez noč opustiti sovjetske navade, po katerih je za vsako stvar potrebno pravilo. To mora biti tako, da stvar kolikor mogoče oteži in da je hkrati kar se da nerazumljivo, takoj, ko postane razumljivo, pa ga je treba spremeniti. Spomin na prva srečanja s poljskimi uradniki me danes spravlja v smeh, a tedaj mi seveda ni bilo do tega.

Pogled na Wrocław in reko Odro

mf

Kljub temu pa je že kmalu po prvih prigodah Poljska začela pridobivati v mojih očeh, predvsem Wrocław, mesto, v katerem študiram. Najprej je bilo treba spoznati, kako mesto funkcionira, predvsem pa se je bilo treba naučiti osnov poljščine. Jezik, ki ima v svoji abecedi 32 črk, ne slovi kot eden najlažjih. Slovnica se sicer ne razlikuje dosti od naše, a to povzroča več zmede kot prednosti. Je pa osnovno znanje jezika precej olajšalo moje življenje, tako da moje roke ne trpijo več toliko, čeprav je srečanje z bančno uslužbenko še vedno lahko zelo travmatična izkušnja.

* Potopis je bil napisan pred letom, v času Mihovega študija na Poljskem. Zaradi toplega poletja pa ga objavljamo šele sedaj, saj smo računali na hladno zimo.

Morda Poljska v nekih pogledih res ni tako razvita, ceste so nekoliko slabše, avtobusi so včasih starejšega izvora, prodajalke niso vedno prijazne itd., vendar med njimi vladata velika kolegalnost in pripravljenost pomagati drugim. Tukaj se vsi mladi, brez izjeme, na tramvaju umaknejo starejšim, če vidijo, kako zgubljeno tavaš po mestu, te tudi peljejo do zelenega cilja, če je to potrebno, kolegalnost je očitna tudi na fakulteti. Spominjam se vikenda, ki smo ga preživeli v hribih. Zvečer smo si zakurili ogenj, pekli krompir in klobase ter se pogovarjali. Nekdo je prinesel kitaro in zapeli smo tudi nekaj pesmi. Zanimalo jih je nešteto stvari o Sloveniji, tisti, ki so že bili kdaj pri nas, so obujali spomine in razlagali svoja občutja, skratka, razpoloženje, kakršnega bi med slovenskimi študenti težko našli.

Rynek v Wrocławu

mf

Sicer pa je Wrocław zelo lepo mesto, polno čudovitih palač in starih meščanskih hiš. Vsakega obiskovalca najbolj prevzame Rynek (tako se po polsko imenuje stari mestni trg), ki ga obkrožajo pisane hišice s čudovito mestno hišo na sredini. Vendar čar niso samo stavbe, ampak predvsem vse skrite kavarnice, bari, jazzklubi ... Vsak obiskovalec lahko najde lokalček po svojem okusu ter v njem uživa ob klepetu in glasbi. Nasploh je Wrocław prepojen s kulturo (Poljaki imajo sicer za kulturno prestolnico države Krakow), v mestu je mogoče obiskati nešteto koncertov, oper, gledaliških predstav. Pri teh je seveda največja težava jezik. Ko sem si pred kratkim ogledal opero Carmen, sem sicer neskončno užival v glasbi pod taktirko dirigentke, a operni list je bil zgolj v poljščini, tako da je Carmen zame dobila novo dimenzijo.

Poljaki se radi pohvalijo z zaslužnimi možmi in ženami iz svoje preteklosti, kot so Kopernik, Chopin, Szymorska (nobelovka za literaturo) in seveda Janez Pavel II., ki je na Poljskem še vedno živo navzoč. Ponosni so na svojo zgodovino, razen na obdobje komunističnega zatiranja, in z dokajšnjim optimizmom gledajo na včlanitev Poljske v Evropsko unijo.

Poljska pot skozi tranzicijo je podobna naši, le da so jo oni morali začeti na dosti nižji stopnji razvoja. Kot je videti za zdaj, so najbolj boleča obdobja za njimi, čeprav bo vendarle potrebnega še kar nekaj časa, da bodo dosegli povprečje EU. A kot vedno življenje ni v številkah in čakanju, Poljaki pa se zavedajo, da je kljub nekaterim pomanjkljivostim treba živeti danes, in to kar se da lepo. ♦

Miha Fatur

IRIAN JAYA - treking med prijaznimi

Ljudožerci

Zahodna Papua ali po novem Irian Jaya predstavlja zahodno polovico otoka Nova Gvineja. Kljub temu da je del Indonezije, se od preostalih indonezijskih otokov razlikuje predvsem po neraziskanih področjih in zanimivih prebivalcih. Ozemlje, veliko za 21 Slovenij, se lahko pohvali le z 1,6 milijona prebivalcev, ki pa zaradi neprehodnih področij in popolne izoliranosti govorijo zavidljivih 250 jezikov. Zaradi goratih in težko dostopnih predelov so se skupine priseljencev razvijale ločeno druga od druge. Vsaka skupina je razvila svoj jezik in svojo plemensko kulturo.

Je ena najbolj norih popotniških destinacij, ki si jih človek lahko dandanes zamisli in je primerna le za tiste, ki niso preobremenjeni z varnostjo in udobjem in si od počitnic želijo več kot pa poležavanje pod palmo nekje sredi rajskih otokov Pacifika.

Je del sveta, na katerega pred kratkim še pomislila nisem. Slabih 31 ur poleta iz Evrope z vmesnimi postanki je tisti čas, ko bi lahko svojo glavo v miru pripravila na nov svet. Prvič v Aziji. O "kulturnem šoku", ki ga mnogi doživijo, sem veliko slišala in prebrala. A še tako skrbna priprava se je v resničnem okolju izjalovila.

Pristanek letala. Objame me oblak neznosne vročine, vlaga mi v hipu prilepi obleko k telesu, okoli polno glasov in kriljenje domačinov, vse mi je nerazumljivo. Za hip obstanem in pomislim, kje sploh sem. In že me sprejme drugačen svet. Ker tujčeva noga na ta otok, še posebej v odročne vasi, ki so nas privlačile, ne zaide pogosto, na vsakem koraku vzbujamo pozornost. Vsa ta plemena še danes živijo po svojih tradicionalnih običajih, ki so se v zadnjih stoletjih le malo spremenila. Zaradi tega Irian Jaya še danes obiskujejo znanstveniki s celega sveta in preučujejo fenomen tolikega števila tako različnih plemen na enem samem otoku.

Kristina s poglavarjevo tretjo ženo, za katero je ta odšel 10 prašičkov kk

Cest v notranjost otoka ni, letalske povezave pa ... no, ja ... Z manjšim propelerskim letalom smo odleteli v notranjost otoka. Največkrat so to tovorna ali pa manjša misijonarska letala, ki v notranjost otoka vozijo hrano in ostale življenjske potrebščine. Narava je enkratna, obsežna močvirja, zelene preproge

tropskega deževnega gozda, gorska veriga, kjer se najvišji vršaci dvignejo tudi do 5000 m, v svojem osrčju skrivajo čudovito dolino Balijem z deročimi in besnečimi rekami.

Mesto Wamena je idealno izhodišče za treking v svet, ki ima zelo malo skupnega z našim. Tu ni težko najti nosačev, s hrano pa se je dobro založiti že prej, saj je izbira zgolj na simbolični ravni.

Izlet v davno minulo preteklost, v kraje in med ljudi, o katerih težko verjamete, da niso le plod domišljije. Wa-wa-wa je lokalni pozdrav in pomeni vse tisto najlepše: dobrodošlico, veselje in zadovoljstvo, da smo se sploh srečali.

Treking na Irianu nima ničesar skupnega s poležavanjem ob hotelskemu bazenu in večerjami ob kristalnih kozarcih. Hodili smo na višini od 1500 do 2500 metrov dnevno od šest do osem ur. Spanje v vaseh, na ilovnatih tleh v kolibah, cerkvah ali šolah in se vsak dan po ozkih stezah prebijali med hudourniki in čez zaraščene prelaze. Umivanje v potokih, hrana, no, sprjaznili smo se z dejstvom, da je služila bolj preživetju kot gurmanskim užitek.

Plemenski spopad – poslikana gola telesa z izbranimi in dragimi peresi v glavah so prizor, ki ga zlepa ne pozabiš

V dolini Balijem in njeni okolici živi tudi pleme Dani, ki so postali znani predvsem po svoji moški garderobi. In sicer so možakarji oblečeni zgolj v dolge posušene buče, imenovane koteke, ki jim služijo namesto spodnjic. Glavna skrb so njihovi prašički, ki kot plačilna valuta veljajo tudi pri nakupu žena, te pa pridno obdelujejo strme bregove s sladkim krompirjem, ki predstavlja 90 odstotkov tamkajšnje prehrane. Poglavar Anemaugija pravi, da pri njih nikoli niso bili ljudožerci, no, tako vsaj trdi Jali in raje smo mu verjeli na besedo.

Pleme Dani v vsej svoji drugačnosti slovi tudi po svojih plemenskih vojnah. Vsakih nekaj let se nabere dovolj zamer glede žensk in prašičkov, da se lahko cela dolina prav grdo pobija med seboj. To so dnevi, ko je izgled bojevnika vsaj tako pomemben kakor sam izid boja. Poslikana gola telesa z izbranimi in dragimi peresi v glavah so prizori, ki jih zlepa ne pozabiš. Vojna naj bi odpadla le v primeru dežja, saj so okrasna peresa le predragocena, da bi jih namočil tropski dež. Ko bi bilo tudi drugod življenje tako preprosto. In še vedno je to isti planet ...

Kristina Kogej

Scopolijev vrt, vrt idrijske botanične dediščine

Številni Idrijčani, ki se sprehajajo po Rakah, so v zadnjem času lahko opazili, da je ob parkirišču nova tabla z zgornjim napisom in krajšim besedilom, ki govori o J. A. Scopoliju in drugih naravoslovcih, katerim je vrt posvečen. Tirolec po rodu, Janez Anton Scopoli, je bil v letih od 1754 do 1769 prvi idrijski zdravnik in tudi prvi, ki je proučeval in zdravil težke zastrupitve z živim srebrom. Razen tega je bil vsestranski učenjak, naravoslovec evropskega pomena. V času svojega delovanja v Idriji je ustvaril temeljna dela s področja medicine dela, rastlinstva, živalstva in mineralogije na Kranjskem. Za njim je prišel v Idrijo znameniti Bretonec Balthasar Haquet (izgovori (H)ake'), nakar so sledili še mnogi, tudi v Idriji rojeni naravoslovci.

Ravnatelj ljubljanske realke W. Voss je leta 1884 v Zgodovini botanike na Kranjskem (1754-1883) zapisal: »Potemtakem lahko brez pretiravanja trdimo, da je poznavanje rastlinstva na Kranjskem v največjem delu izšlo iz prijaznega rudarskega mesta Idrije, tistega rudarskega mesta, ki je že zaradi dolgoletnega Scopolijevega bivanja za zgodovino botanike nasploh dobilo trajen pomen.« (prevod iz nemščine: dr. T. Wraber)

V Muzejskem društvu Idrija smo bili mnenja, da so ta dejstva pri nas vse premalo znana in cenjena in je za popularizacijo idrijskega naravoslovja treba nekaj narediti. Porodila se je misel, da bi bila ena od možnosti ureditev vrta, kjer bi v živo prikazali rastline, ki so jih naši slavni botaniki odkrili in/ali prvi opisali.

Spomladi leta 2004 smo v skladu s svojimi možnostmi začeli zamisel uresničevati. Na našo prošnjo je prej zanemarjeno zemljišče počistila idrijska Komunala. Z biologinjo Marijo Bavdažovo sva nato vztrajno nosili iz narave rastline, gozdno zemljo, pesek in kamenje ter poskušali ustvariti naravne pogoje za rast. Z vrtnarskimi nasveti in orodjem nama je pomagala Slavica Kumer, nekaj rastlin so podarili še Rafko Terpin, dr. Darinka Soban, dr. Tone Wraber, Anka Vončina, Marina Slabe in Jelko Vončina z SGG Tolmin, 70 tablic z imeni rastlin pa dr. Jože Bavcon iz Botaničnega vrta Ljubljana. V

Ivica Kavčič (na sredini) in Marija Bavdaž (prva z desne) na otvoritvi botaničnega vrta

najino veliko veselje sta se nama lani pri delu na vrtu pridružila Tinka in pri težjih delih še Branko Gantar, Boris Kumer in Miha Ferjančič. Tudi sicer je dobil vrt lani lepšo podobo. Grdo lisasto fasado rudniške kovačije je na svoje stroške obnovil Zidgrad, KS Idrija pa je dala na novo pozidati razpadajočo spodnjo škarpo. Končno smo dobili tudi napisno tablo. Za načrt je poskrbela Kolektorjeva firma Koling, za izdelavo pa KS Idrija. Rudnik nam je s pogodbo dal zemljišče v uporabo za 30 let.

Vrt seveda na pogled ni velik, a saj tisti, ki ga je imel za svoja »botanična zelišča« Scopoli ob hiši, kjer je stanoval (Kosovelova 8 – »Švica«), gotovo ni bil večji. Doslej smo zasadili 120 različnih rastlinskih vrst. Vse delo smo opravili izključno prostovoljno. Če se bo v Idriji »prijela« ideja, da je to primeren način za predstavljanje naše bogate naravne in kulturne dediščine, bo treba delo vsaj delno profesionalizirati. Mladih biologov je v Idriji kar nekaj. ◀

Ivica Kavčič in Marija Bavdaž

Nekatere od rastlin, ki rastejo v spominskem vrtu v čast klasikom idrijske botanike:

Kranjski volčič – *Scopolia carniolica* se bo čez mesec ali dva prikazal izpod razpadajočega bukovega listja na svoji gredici v središču vrta. Cvetni zvončki se bodo razvili v strupene semenske glavice. Pozno poleti bo cima odmrta in volčič bo čakal na novo pomlad kot debela podzemna korenika. **Teveje – *Hacquetina epipactis*** je majhna pomladanka, kot je bil majhne postave tudi veliki neutrudni naravoslovec in zdravnik Balthasar Hacquet. Poleg kranjskega volčiča raste v spominskem vrtu **hladnikov volčič**, ki cvete zelenkasto rumeno. Idrijčan po rodu, Franc Hladnik, ni bil samo izvrsten botanik in učitelj, pač pa tudi ustanovitelj botaničnega vrta v Ljubljani. V našem spominskem vrtičku je na posebni gredici posajena še **hladnikovka – *Hladnikia pastinacifolia***, najimenitnejši slovenski endemit. Nikjer drugje na vesoljni zemlji ne raste, kot le na določenih mestih v Trnovskem gozdu in na Čavnu. Kljub svoji imenitnosti je kaj skromne podobe – nekakšna zelena na videz. Ernest Freyer, prvi lekarnar v Idriji, je J. A. Scopolija razveselil s prineseno maslenico. V našem vrtu cvetejo **maslenice – *Hemerocallis lilioasphodelus*** nič manj dišeče kot v Beli in Strugu. Ernestov vnuk Henrik Freyer, ki je popeljal saškega kralja Friderika Avgusta k ogledu kranjskega jegliča na Jelenk in blagajevskega volčina v Polhov Gradec, je kot Idrijčan in uspešen naravoslovec počaščen s **kranjskim jegličem** in **blagajevim volčinom – *Primula carniolica*** in ***Daphne blagayana***. Slednji spominja še na idrijskega zdravnika – botanika Dežmana, ki je med drugim kot uspešen naravoslovec ugotovil, zakaj lahko alpske vrste najdemo tudi v nižinah. Julija Glowackega časti gredica **mahov** in **jetrenjakov** ob stopničkih v zgornjem delu vrta.

Življenje v sožitju z naravo

Taborniki iz Rodu Srebrnih krtov iz Idrije smo uspešno začeli novo taborniško leto, saj se nam je po predstavitvi na novem trgu pridružilo veliko število mladih nadobudnih otrok. Da bi bilo naše druženje kar se da zanimivo, smo za začetek leta že organizirali več akcij, ki ponujajo druženje in spoznavanje novih stvari za naše najmlajše. Večina jih je potekala na Pšenku pod Hlevišami, kjer ima naš rod postavljeno kočjo, ki jo uporabljamo za razna taborjenja, zimovanja, tečaje ... Kočjo smo v zadnjih letih temeljito obnovili. Postala je ponos idrijskih tabornikov in naš najbolj prepoznaven znak tudi med taborniki iz cele Slovenije, saj je povpraševanje po njej zelo veliko. Prva akcija, ki smo jo organizirali v tej sezoni, je bil že tradicionalni kostanjev piknik. Skupaj s starši smo se peš odpravili do Pšenka, kjer smo se preizkusili v različnih taborniških znanjih, od orientacije po okoliških gozdovih, lokostrelstva pa vse do postavljanja bivaka iz naravnih materialov. Seveda pa niso manjkali niti kostanji in topel čaj.

Tudi med počitnicami nismo mirovali, saj je bil Pšenk spet oblegan čez cel teden. Na njem se je zvrstilo nekaj naših vodov gozdoznikov, ki so uživali lepe jesenske dni na najboljši možen način - v naravi, ki se je ta čas odela v pisane barve. Na vrsto pa so prišli tudi najmlajši, saj so medvedki in čebelice, otroci od prvega pa do četrtega razreda, skupaj pričakali noč čarovnic. Bili so navdušeni nad izdelovanjem čarovniških klobukov, strašnimi zgodbami in posebno nad torto, ki nam jo je prinesla čarovnica.

Glede na to, da zanimanje za taborništvo po raznih akcijah zelo naraste, se nam obeta še veliko nepozabnih druženj.

Za konec pa samo še en lep taborniški pozdrav - Zdravo, zdravo, zdravo! 🍀

Ana Wahl

Drugače o poklicih

Idrijska osnovna šola se je v letošnjem šolskem letu vključila v program Izida – projekt Drugače o poklicih. V okviru omenjenega projekta Izida ponuja roditeljske sestanke, poklicno usmerjanje in delavnice, na katerih učenci spoznavajo svojo osebnost, svoje interese. Letos so pripravili eno dvodnevno delavnico. Ker pa delavnice niso zastoj in so morali letos večino – nekaj je primaknila tudi šola – plačati starši sami, je bila udeležba prostovoljna. Udeležilo se je je devet otrok in njihovih staršev. Strokovnjaki so učencem na podlagi njihovih interesov svetovali glede njihovega nadaljnega izobraževanja. Niso jim pripravili načrta samo za srednješolsko izobraževanje, pač pa celoten seznam poklicev, za katere bi bili na podlagi njihovih osebnosti in zanimanj najbolj primerni.

Projekt Drugače o poklicih ne zajema samo svetovanja, ampak tudi ogled različnih organizacij, v katerih naj bi učenci dobili jasnejšo sliko, kaj z nekim poklicem sploh lahko delaš. Cilj projekta je, da otroci dobijo čim več informacij. Do konca šolskega leta bodo učenci spoznali celo paleto različnih poklicev – od računalniškega, zdravstvenega, strojnega tehnika, oblikovalca kovin, mehatronika do ekonomskega tehnika, vzgojitelja, bolničarja, pravnika in arheologa. Z ogledi so začeli konec januarja. Od takrat so jih gostili že na Comcomu, na Inštitutu za arheologijo, na Kolektorju, v vrtcu, Zdravstvenem domu, na občini in poslovalnici banke Koper, čakata jih še obiska

Rotomatike in Psihiatrične bolnišnice.

Če so bile delavnice letos prostovoljne in so morali starši večino sredstev poravnati sami, si šola prizadeva, da bi se delavnice naslednje leto udeležili vsi učenci 8. in 9. razredov ter njihovi starši, stroške pa naj bi s pomočjo sponzorjev poravnala šola sama. 🍀

Polona Šemrl

				NASAD RASTLIN IN DREVES	KRHKA KOVINA OZNAKA SB	LINEAL	BORIS STREL	REKA V ROMUNJI	GRELEC CENTRALNE KURJAVE	OKRAJŠANO EDVARD	ZNAČILEN PREDSTAVNIK VRSTE	SLOV. FILOZOF ANDREJ	MEDNARODNI OLIMPIJSKI KOMITE			
				POŽVILO, MAMILO												
				TELEVIZIJA			TELOVADNO DRUŠTVO MIZARSKO LEPILO					IZDELOVALEC KRUHA				
				NEKDANJI PREBIVALEC PERUJA							ENAKA SAMOGLASNINKA IVAN KRILOV			MOČNO SONČNO SEVANJE	GRŠKA BOGINJA	RADIJ
				TISOČINKA AMPERA												
GOVEKAR BRANKO	AMERIŠKI IZUMITELJ PISTOLE SAMUEL	ITALIANSKI PISATELJ SVEVO	TEKOČI RAČUN	NUMERIČNO KRMILJENJE DEL TELESA		NAJVEČJI PTIČ TEKAČ TIP POKRAJINE			GORA NA KOROSKEM TEHNICIJ				RADKO POLIČ ...			
FRANCOSKA AVTOMOBIL. TOVARNA						MESTO V SLOVENSKEM PRIMORJU	MESTO ROMEA IN JULIJE	KAPAVICA ŽENSKO IME								
OBREKOVALEC										RUSKO ŽENSKO IME IDRILJSKO KOPALISČE						
LONG PLAY			MAOV KOMUNIZEM VZPOREDNI GREBEN NA PILI					MANJŠI BIK								
UTEŽNA MERA				DEL KMEČ. VOZA	JAPONSKA PLJAJČA			PREISKOVAL. IGLA V MEDICINI				NAŠE GLAVNO MESTO	JUŽNO AMERIŠKI PLES			
FMR MEDIA	LANTAN PERJE PRI REPI			STATIV SLOVENSKE NOVICE				POŽELENJE ŽENSKO IME			LEOPOLD MEYER IVAN ZIDAR					
JAPONSKA AVTOMOBIL. TOVARNA						OŽIVLJANJE										
PREBIVALKA ATEN						IRONIČEN ČLOVEK	RIMSKI POZDRAV OBNOVA			IZNAJDBA NEKD. AVSTR. SMUČAR HANS						
STRUJA				POKRAJINA V GRČIJI			OČE KOROSKO LIDIJA OSTERC					BRIGIT BARDOT	DESETINA MORSKE MILJE			
				PTICA UJEDA				IME ZA VRSTO SEDIMENTOV V GEOGRAFIJI	KRAJ PRI KRANJU ITALJANSKA REVUJA							
				HIŠNI TELEFON									ANTON JANSKA MAKEDONSKI PESNIK ŠOPOV		PALICA PRI BILJARDU	
				JAPONSKI TELOVADEC						ZNAMKA ELEKTRO APARATOV NATRIJ			ANTIČNO RAČUNALO			
				NEMŠKI FIZIK GERD NOBELOVEC									MOŠKO IME VINKO			
										SLOV. PESNIK JOŽE						

Izrebrani reševalci petintridesete nagradne križanke so: **Urša Eržen**, Pot na Brce 10, 5282 Cerčno, **Tina Razložnik**, Za gradom 2, 5280 Idrija in **Uroš Sedej**, Pustota 35, 5281 Spodnja Idrija.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Pravilne rešitve nagradne križanke pošljite do 15. marca 2007 na naslov:

FMR MEDIA, Arkova 43, 5280 Idrija s pripisom "Nagradna križanka"

Izrebrali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Zaradi letošnje mile zime tudi medvedi ne morejo spati. Ta medvedji mladič je pustil svoje sledi v snegu na glavni cesti na Javornik. Mogoče za spomin ali pa v opozorilo vsem pohodnikom na sončno februarsko soboto

Pametna in tudi najcenejša rešitev, kako se ubraniti sonca, če pri sebi slučajno nimate sončnih očal, ali pa bi očem za nekaj trenutkov privoščili temo

Stražar s svojim budnim očesom spremlja dogajanje ob jezeru. Včasih je bila njegova naloga umirjati izbruhe Divjega jezera, zdaj pa pazi na zaklade, ki so v njem. Sami tega nismo opazili, na to so nas opozorili prek spletne strani 24ur.com/svetnakanalua. Sicer pa ga imamo tako blizu, da si ga lahko sami ogledamo

Se opravičujem, danes ne morem delati, ker imam mačka!

»Opozarjam te draga, da imam na glavi tvoj najljubši klobuk!«

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409

www.brus.si